

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkninger om formål og bestemmelser:

Denne fredning indeholder ingen udtrykkelig formålsbestemmelse. Formålet må derfor udledes ud fra en fortolkning af fredningsafgørelsen. I dokumentet er de generelle bestemmelser fremhævet. Den fremhævede tekst er vejledende og er fremhævet som hjælp til læseren. Fredningens generelle bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Overfredningsnævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

FREDNINGSNÆVNET>

18/11-1939

Efter at det ved Kendelse af 3. Januar d.A. af Overfredningsnævnet er bestemt, at det af Randers Amtsraad vedtagne Projekt til et nyt Vejstykke fra Følle til Egens Vig ikke maa komme til Udførelse som vedtaget, udsteder undertegnede Freiherr W. v. Jenish herved med bindende Virkning for mig og senere Ejere - under Forudsætning af, at der heller ikke anlægges andre Veje, der paa en for Kalø Gods uheldig Maade griber ind i eller deler de under Godset hørende Jorder eller Skove - følgende

F R E D N I N G S D E K L A R A T I O N
=====

De under min Ejendom Kalø Gods varende - paa vedhæftede Maa-lebordsblade 1:20000 med blaat indtegnede Arealer, nemlig det mellem Hestehave og Ringelmose Skove Syd for Stegelykke 2, Kirkevang og Egager liggende Strandareal, Stegelykke 1 forsaavidt angaar den Vest for den af Naturfredningsforeningen foreslaaede Vej liggende Del heraf, Stegelykke 2 samt hele Borgholm, Kirkevangen, Egager og den Del af Krovangen, der er beliggende mellem Hovedvej 15 og Bregnet Kirkevej (alle af Kalø Hovedgaard) undergives Fredning, med følgende nærmere Indhold:

De nævnte Arealer skal forblive henliggende i den nuværende Tilstand saaledes, at der til Eksempel ikke paa Arealerne maa opføres Bygninger eller iøvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det nuværende landskabelige Billede, og saaledes, at Afgørelsen af, om dette maatte være Tilfældet, træffes af Naturfredningsmyndighederne, ligesom der ejheller uden disses Samtykke maa foretages yderligere Beplantning m.v. - Det skal

2

dog være Godset tilladt at opføre de til Landbruget, Skovbruget og Jagten nødvendige Bygninger samt at foretage Udvidelse af de hertil allerede værende efter foregaaende Godkendelse af Naturfredningsnævnet.

Godset erklærer sig dernæst villig til efter nærmere Forhandling med Danmarks Naturfredningsforening at tillade Ophold og Badning paa de ovennævnte Strandarealer og Borgholm. Skulde Danmarks Naturfredningsforening og Godset ikke kunne blive enige om, i hvilket Omfang saadan Tilladelse skal gives, og om de nærmere Betingelser med Hensyn til Ordens Overholdelse, afgøres Tilfældet af Naturfredningsmyndighederne. Godset tilsiger samtidig Almenheden Ret til gaaende og cyklende Færdsel som hidtil paa og paa Arealerne til enhver Tid værende Stier og Veje.

Godset giver derhos Nationalmuseet Ret til at foretage de Undersøgelser og Gravninger samt den Frilægning og Restaurering af Kurpartier paa Borgholmen, som Museet maatte skønne at være af Interesse. De Fyld- og Jordmasser, som Nationalmuseet paa Grund af saadanne Gravninger maa fjerne, kan lægges andetsteds paa Borgholmen; dog skal Stedet bestemmes ved Forhandling mellem Kgl. Gods og Nationalmuseet.

Godset tilsiger endvidere Almenheden Ret til Ophold i de til Godset hørende Skove "Hestehaven" og "Ringelmoseskov" samt til gaaende og cyklende Færdsel som hidtil paa Skovenes Stier og Veje dog paa Betingelse af, at ingen offentlig Vej føres ind gennem den paagældende Skov og derved deler denne paa en for Godset uheldig Maade, hvorved Godset finder sig foranlediget til at indhegne Skoven.

Paataleret i Henhold til denne Deklaration tilkommer Ejeren
Naturfredningsnævnet for Randers Amtsraadskreds og Danmarks Natur-
fredningsforening samlet eller hver for sig.

Kalø Gods den 14. Januar 1939.

Frhr. v. Jenish

Til Vitterlighed

Wellendorf

Skovrider, Kalø Gods

O. Thygesen

Overforvalter, Kalø Gods.

De i foranstaaende Fredningsdeklaration Side 1 omhandlede
Arealer er matrikulerede under Nr. 1a Hestehaveskoven har Matr. Nr.
1e og Ringelmoseskoven Matr. Nr. 1f, alt af Kalø Hovedgaard, Breg-
net Sogn.

p.f. København, den 23. Januar 1939

Frhr. v. Jenish

Til Vitterlighed:

Frederik V. Petersen

F. Grage

fhv. Departementschef i Statsmini-
steriet, Ellinorsvej 39, Charl.

Sekretær i Statsministeriet,
Koldinggade 15

Aar 1939 den 11. Februar Kl. 10 Fm. afholdt Overfredningsnævnet Møde paa Formandens Kontor, Torvegade 21, København.

Tilstede var foruden Formanden følgende Medlemmer af Nævnet: Højesteretsdommerne Lett og Berthing og Folketingsmand, Overretssagfører Ulrichsen, medens Nævnets øvrige Medlemmer havde meldt Forfald.

Der fremlagdes en den 14. Januar 1939 af Ejeren af Kalø Hovedgaard, Friherre v. Jenish udstedt Deklaration, hvorved et nærmere angivet Omraade af Ejendommens Ager- og Strandjorder samt Skovene Hestehaven og Ringelmoseskov undergives Naturfredning.

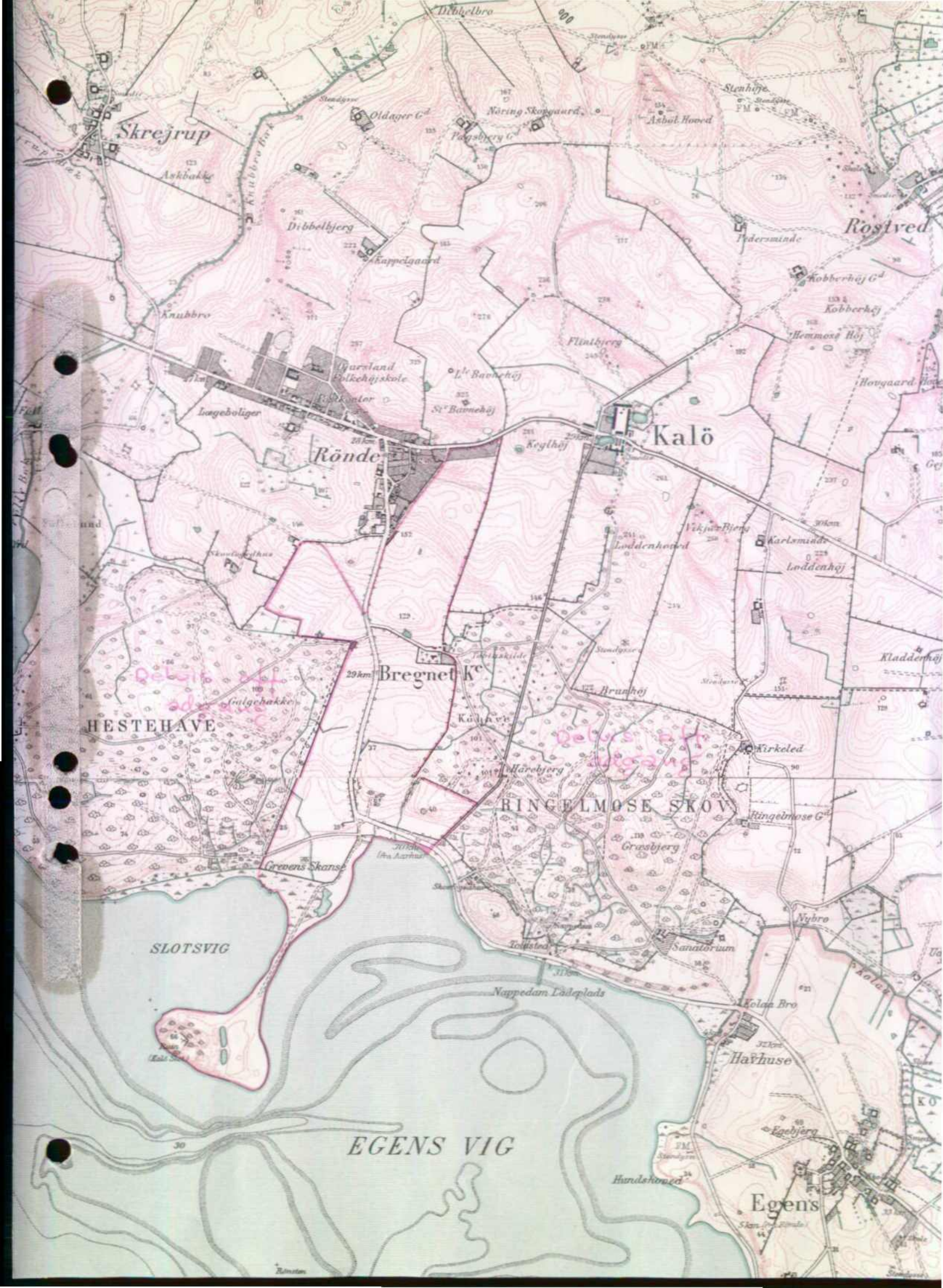
Deklarationen blev oplæst, hvorefter Formanden meddelte, at denne tillige med en Udskrift af Overfredningsnævnets Protokol nu vilde blive besørget tinglyst.

Da ingen yderligere ønskede at udtale sig, hævedes Mødet.

P.O.V.

Frederik V. Petersen

OVERFREDNINGSNÆVNET>

3/1-1939

U d s k r i f t

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL,

Ved Skrivelse af 18.Maj 1938 har Danmarks Naturfredningsforening i Medfør af Bestemmelsen i § 19, 1.Stk., i Naturfredningsloven af 7.Maj 1937 for Overfredningsnævnet indendat en af Naturfredningsnævnet for Randers Amtsrædsreds den 21.April 1938 afsagt Kendelse vedrørende et af Randers Amtsrædsreds vedtaget og af Ministeriet for offentlige Arbejder godkendt Projekt til Anlæg af et nyt Vejstykke fra Følle til Vejen, der ved Kaløvig fører fra "Rønde Gyde" langs Egens Vig til Mols.

Det omhandlede Projekt var udarbejdet i Aaret 1935 og godkendt af Ministeriet den 6.November 1936. De til Anlægget fornødne Arealer eksproprieredes i Begyndelsen af 1937, Taksationsforretning afholdtes i Maj 1937, og Overtaksationskendelse afsagdes den 20.September 1937. Den 5.Januar 1938 meddelte Amtet Lodsejerne, at Arealerne vilde blive overtagne den 1.April s.A.

Imidlertid blev Sagen ved Skrivelse af 11.Marts 1938 af Danmarks Naturfredningsforening indbragt for fornævnte Fredningsnævn, og det forestaaende Vejarbejde blev derfor ikke paabegyndt.

I Fredningsnævnets Kendelse, som konkluderer i, at "der ikke findes at være Anledning for Randers Amts Fredningsnævn til at gribe ind overfor den af Randers Amtsråd projekterede Vej fra Følle til Kalø", udtales bl.a., at Randers Amt ikke har haft Pligt til at forelægge Sagen for Nævnet, da den nye Naturfredningslov først traadte i Kraft 1.Juli 1937.

Denne Betragtning fra Nævnets Side kan Overfredningsnævnet ikke tiltræde. Naar det i Naturfredningslovens § 9 hedder, at det paa hvi-
 lker vedkommende kommunale Raad, naar Indgreb kan befrvæges i den
 bestaaende Tilstand paa Omraader som nævnt i Lovens §§ 1 og 2 som
 Følge af paa-~~st~~ænkte Vejarbejder, "inden Arbejdets Begyndelse" at
 gøre Indberetning til Fredningsnævnet, har en Forpligtelse i saa
 Henseende paa hvi-~~l~~et Randers Amsraad, thi Vejarbejdet er, som foran
 nævnt, end ikke nu paa-~~be~~gyndt, og at Gennemførelsen af Vejprojektet
 vilde gøre Indgreb i den bestaaende Tilstand i hvert Fald paa Om-
 raader som nævnt i Lovens § 1, kunde ikke betvivles allerede som Følge
 af, at Projektet omfatter en indgribende Gennemskæring af den for Al-
 menheden meget betydningsfulde Fredskov kaldet Hestehaven, hvortil
 kommer, at Egnen, hvorigennem det nye Vejstykke skulde føres, er al-
 mindelig kendt som en af Landets skønneste og ejendommeligste, hvor-
 hos de særlige Interesser, som knytter sig til den skønne Kalø med den
 ved Loven fredede Borgruin, naturligt maatte rejse Spørgsmaal om
 nøje Undersøgelse af de foreliggende særlige Forhold.

I Fredningsnævnets Kendelse er det oplyst, at der fra lokal
 Side allerede i 1935 har været rejst Protest imod Projektet og for
 slaet en Vejlinie nærmere ved Rønde By, og i en Skrivelse til Over-
 fredningsnævnet af 13. August 1938 udtaler Randers Amt, at der praktisk
 taget siden Vejens Projektering i 1935 har været en vis Modstand imod
 den.

I Modsætning hertil har Kommunalbestyrelserne paa Mols
 og Hornslet Sogneraad udtalt sig til Støtte for Amsraadets Projekt.
 Endvidere har et Udvalg af Arbejdere fra Rønde og Omegn sluttet sig
 hertil og udtalt sig imod Bestræbelserne for en anden Vejlinie og det
 nedenfor nævnte af Kalø Gods fremsatte Fredningstilbud. Dette Udvalg
 har derhos under Henvisning til det nedenfor nævnte af Overfrednings-
 nævnet i Rønde afholdte Møde anmodet om at maatte blive repræsente-
 ret ved muligt senere Aasteds møder. Saa-~~dan~~ne yderligere Møder har imid-
 lertid ikke været afholdt.

Naturfredningsforeningens Paastand gaar ud paa, at en anden Vejlinie den den af Amtsrådet vedtagne maatte søges gennemført, og det oplyses, at Sagen overfor Fredningsnævnet for Randers Amtsråds-kreds rejstes med Tilslutning fra Nationalmuseet og Turistforeningen for Danmark samt den lokale Fredningskomité for Djursland m.fl.

Alle disse Institutioner anbefaler ligesom Naturfredningsforeningen paa det varmeste, at en anden Vejlinie end den af Amtsrådet vedtagne vælges, og Direktøren for Nationalmuseet fremhæver bl.a., at den projekterede Vej fra Følle til Stranden i høj Grad vil bryde den særlige landskabelige og historiske Stemning, og at Nationalmuseet, hvis det foreliggende Projekt forandres paa nærmere angiven Maade, vil opnå en tinglyst Tilladelse til i Fremtiden at kunne foretage de Undersøgelser, Gravninger og Istandsættelser paa Kalø's Borgholm, som Museet maatte anse for ønskelige, en Tilsikring, hvorpaa Museet maa lægge megen Vægt.

Til Ønsket om en Ændring af Vejlinien har ogsaa sluttet sig de samvirkende jydsk Turistforeninger samt Rønde Bys Borger- og Handelsforening.

I en Skrivelse af 24. Juni 1938 meddelte Danmarks Naturfredningsforening, at Ejeren af Kalø Gods, som, forudsat at de til Godset hørende Skove ikke gennemskæres af et Vejanlæg som projekteret, fremdeles som hidtil vil lade Skovene være aabne for Almenheden, yderligere har tilbudt, dersom den nye Vej føres ad en nærmere betegnet Linie, uden Vederlag at lade tinglyse Fredningsdekklamation paa hele det store og enestaaende Udsigtsomraade (ca. 260 Tdr. Land) mellem de to til Godset hørende Skove, Hestehaven og Ringelmose Skov, som er indtegnet med blå Linier paa vedhæftede Generalstabskort. Paa Kortet er tillige med rød Linie indtegnet den af Amtsrådet projekterede Vej og med grøn Linie angivet, hvorledes Godset kunde tænke sig en anden Vejlinie.

Med nysnævnte Skrivelse fulgte en Erklæring fra Foreningens naturvidenskabelige Udvalg, hvori det hedder:

"Foruden den æstetiske, landskabelige og historiske Værdi af en Fredning af Udsigten til Kalø Vig er der ogsaa en betydelig naturvidenskabelig Interesse knyttet til dette Sted.

Kalø Vig er opstaaet ved den Udhuling af Underlaget, som finder Sted hvor en Bræ arbejder. Man maa se for sig, hvorledes der i Istiden har strakt sig en lang Isbræ fra Syd op gennem Kalø Vig, op til de høje Bakker, som omgiver Vigen. Disse Bakker, hvoraf Mols Bjerger kun er en Del, er opstaaet ved Aflejring ved Isranden af det Materiale, som Isen har skuret løs ude i Bunden af Kalø Vig.

Den skeagtige Hulform, som Isen her har frembragt, blev efter Isens Bortsmeltning udfyldt af det indtrængende Hav og danner nu et af de geologisk mest karakteristiske Landskaber, som Landet ejer.

Kalø Vig med de omgivende Bakker er for Danmark det klassiske Eksempel paa Istungernes Virksomhed i Istiden og danner som saadan et Monument for den Epoke, i hvilken det danske Landskab blev født.

Fra naturvidenskabelig Side maa det derfor i højeste Grad paaskønnes, at der sættes Kræfter i Gang for at hindre en skæmmende Bebyggelse, der vilde ødelægge Udsigten over dette skønne og videnskabeligt saa overordentlig interessante Landskab, der saa ofte er brugt og i Fremtiden bestandig hyppigere vil blive brugt saavel af Skoler som af Studerende til Undervisningsbrug, og som virker betagende ikke blot paa Turisten, men ogsaa paa den, der med videnskabelig Forstaaelse af dets Oprindelse søger dertil."

I en Skrivelse af 16. August 1938 udtaler Naturfredningsraadet, at samme fra geologisk Side fuldt ud maa slutte sig til denne Erklæring og understrege, at Egnen er saa søgt som geologisk Studiefelt, at enhver Forringelse af Landskabets Overskuelighed og enhver Udviskning af dets Linier bør søges undgaaet.

Endelig har Naturfredningsforeningen med Skrivelse af 2. September 1938 fremsendt et nærmere formuleret Fredningstilbud fra Kalø Gods i Overensstemmelse med det nys anførte. Samtidig er fremsendt

Erklæringer fra Naturfredningsforeningens Aarhus-Komite og fra Aarhus Byraad, hvori varmt anbefales en Vejføring, hvorved det foran omhandlede Fredningstilbud, paa hvis Gennemførelse der fra disse Sider af Hensyn til Aarhus Bys Befolkning lægges den største Vægt, kan blive opfyldt. Overfor Overfredningsnævnet har endvidere Thorsager-Bregnet Sogneraad udtalt sig imod Amtsrådets Vejprojekt.

Overfredningsnævnet maatte under de foreliggende Forhold finde det meget ønskeligt, at en anden Vejlinie end den af Amtsrådet vedtagne bliver gennemført. Efter en Besigtigelse af de paaagældende Steder har Nævnet den 19. August 1938 ved et Møde i Rønde By drøftet Sagen med Randers Amtsråd og Repræsentanter for Rønde By og for Kommunerne paa Mols, Naturfredningsrådet og Naturfredningsforeningen m.fl.

Efter Afholdelsen af dette Møde har Overfredningsnævnet bl.a. af Hensyn til Ønskeligheden af at skaffe Beskæftigelse ved et Vejanlæg i Egnen rettet sine Bestræbelser paa at opnaa en Overenskomst med Randers Amtsråd om Gennemførelse af en anden Vejlinie end den af Amtsrådet projekterede. Man fastslog ved Skrivelse af 9. September 1938 sit Syn paa den foreliggende Sag, idet man fremhævede de efter Overfredningsnævnets Formening tungt vejende Hensyn, som taler imod det vedtagne Projekt, og henstillede, at Spørgsmålet om Forandring af Vejprojektet navnlig saaledes, at Gennemskæringen af Hestehaveskoven blev undgaaet, af Amtsrådet toges op til fornyet alvorlig Overvejelse.

Hertil stillede Amtsrådet sig imødekommende, idet det ved Skrivelse af 28. September 1938 fremsendte et Forslag til en Vejlinie, ved hvilken kun et mindre Stykke af Hestehaveskoven vilde blive afskaaret end ved det oprindelig vedtagne Projekt, medens dog samtidig nogle af de af Godsets Fredningstilbud omfattede Marker paa en efter Overfredningsnævnets Opfattelse uheldig Maade vilde blive gennemskærne

I en Skrivelse af 12. Oktober 1938 meddelte man Amdraadet ,
at den saaledes foreslaaede ændrede Linie ikke kunde tjene til Opnaa-
else af den under andre Forudsætninger tilbudte, meget omfattende
Fredning, som Overfredningsnævnet ansaa det for meget ønskeligt at
faa gennemført, at enhver (større eller mindre) Gennemskæring af
Hestehaveskoven vilde medføre, at Skoven af Hensyn til Vildtet vilde
blive indhegnet og afspærret for Almenheden, hvad man vilde finde
overordentligt beklageligt, og at en Gennemskæring af Markerne og
Bakkerne mellem de to Skove æstetisk næppe vilde være heldig. Man
fremhævede, at det til Gennemførelse af Fredningstilbudet vilde
være fornødent, at den nye Vej fra Tilslutningen imod Syd til den be-
staaende Molsvej førtes op gennem Rønde Gyde og først afveg mod Vest
fra denne omtrent udfor Bregnet Kirke, saa at den kom til at ligge i
nogen Afstand fra Hestehaveskoven.

Overfor Tanken om en saadan Vejføring stillede Amdraadet
sig i Skrivelse af 17. November 1938 afvisende, men ved en senere
stedfunden mundtlig Forhandling med Repræsentanter for Amdraadet
syntes det at fremgaa, at Raadet ikke ubetinget vilde afvise Tanken,
hvorimod Raadet paa derom stillet Opfordring vægrede sig ved at lade
udarbejde et Projekt i den af Overfredningsnævnet ønskede Retning og
hævdede, at et Projekt i saadan Retning eventuelt maatte komme fra
Overfredningsnævnet. Da dette imidlertid er uden Forudsætninger og
Hjælpemidler til at ~~ind~~ kunne lade foretage saadan Projektering,
maa man anse de stedfundne Forhandlinger for afsluttende og træffe sin
Afgørelse paa det foreliggende Grundlag.

At Overfredningsnævnet maa lægge den aller største Vægt
paa, at der træffes en Ordning, ved hvilken det af Kølø Gods fremsatte
omfattende og betydningsfulde Tilbud om Fredning af nogle af Landets
skønneste og ejendommeligste Egne gennemføres, siger sig selv, og
det maa fremhæves, at man ogsaa i Lovgivningen finder Støtte for
Ønskeligheden heraf. Bestemmelsen i Naturfredningslovens § 9, 1. Stk.,

hvorefter Indberetning om et Vejprojekt som det af Amtsrådet vedtagne skal ske til Fredningsmyndighederne, er en i saa Henseende særdeles vigtig Bestemmelse. Det fremgaar af Motiverne til Bestemmelsen, at dennes egentlige Indhold er, at et forstyrrende Indgreb i Omraaer af de i Naturfredningslovens §§ 1 og 2 nævnte Arter ikke maa finde Sted ved et Vejanlæg, dersom det paa nogen Maade kan undgaas.

I det foreliggende Tilfælde er det saavel af de i § 1 som af de i § 2 i Naturfredningsloven nævnte Hensyn særdeles ønskeligt, at den af Amtsrådet vedtagne Vejplan ikke kommer til Udførelse. Imod Gennemførelsen taler afgørende Ønskeligheden af, at det foreliggende Tilbud om Fredning af store Omraader, som paa Grund af deres Skønhed, Beliggenhed og Ejendommelighed har den største Betydning for Almenheden, gennemføres, men dette vil ikke ske, dersom Amtsrådets Vejplan kommer til Udførelse, og det skal i denne Sammenhæng fremhæves, at det ikke overfor Overfredningsnævnet er godtgjort, at en med Fredningstilbudet stømmende Vejplan ikke skulde kunne gennemføres og efter de foreliggende Forhold vise sig tilfredsstillende og væsentlig bedre end de nu foreliggende Vejforhold. Det særlig uheldige ved disse er utvivlsomt Indmundingen i Landevejen gennem Rønde By af "Rønde Gyde"; men der foreligger mange andre Muligheder for en Omkørsel her udenom end den af Amtsrådet valgte Plan.

Til det anførte kan føjes, at Nationalmuseet af historiske og arkæologiske Hensyn er meget interesseret i Fredningen.

Hvad dernæst angaar den i flere Henseender meget beklagelige Gennemskæring af den store Fredskov Hestehaven, som vilde finde Sted ved Gennemførelse af Amtsrådets Vejprojekt, maa man anse denne for mindre velformenelig med Skovlovgivningen, hvis Hensigt utvivlsomt er i videste Omfang at værne om Fredskovene og søge ethvert unødvendigt Indgreb i disse undgaet. En Gennemskæring som foreslaaet bør ikke ske uden fuldkommen tvingende Grund, men at en saadan skulde foreligge, ses ikke at være paavist.

Det er muligt, at Amtsrådets Vejprojekt, naar det udelukkende ses fra et vejteknisk Synspunkt, er bedre end et, der tager ønskelige Fredningshensyn; men Overfredningsnævnet kan ikke anse det for berettiget at bortse fra saadanne og betvivler ikke heller, at et efter Omstændighederne tilfredsstillende Projekt vil kunne tilvejebringes med Iagttagelse af saadanne Hensyn.

Vejen fra Rønde til Ebeltoft gaar i Mols gennem et meget bakket Terræn og er derfor meget bakket og bugtet og kan næppe nogensinde ventes at blive en i vejteknisk Henseende 1ste Klasses Vej, hvorimod det er en turistmæssig Henseende tiltalende Vej; det vilde derfor heller ikke være urimeligt, om man ved Projektering af et nyt Vejstykke lagde væsentlig Vægt paa denne Side af Sagen og ikke alene tilstræbte at opnaa et mindre omtrent lige Vejstykke uden at tage Hensyn til, hvad der maatte mistes af andre Værdier.

I Henhold til det foran anførte kan Overfredningsnævnet ikke billige, at det af Randers Amtsråd vedtagne Vejprojekt kommer til Udførelse, men maa anse det for ønskeligt, at en eventuel ny Vejstrækning mellem Følle og Kalø Vig sydfra føres langs "Rønde Gyde" indtil omtrent udfor Bregnet Kirke og derfra føres i nogen Afstand udenom Hestehaveskoven.

T h i b e s t e m m e s :

Det af Randers Amtsråd vedtagne Projekt til et nyt Vejstykke fra Følle til Vejen, der ved Kalø Vig fører fra "Rønde Gyde" til Mols maa ikke komme til Udførelse som vedtaget.

København, den 3. Januar 1939

P.O.V.

Frederik V. Petersen

(sign.)

FREDNINGSNÆVNET>

K e n d e l s e

afsagt den 30. April 1938.

I 1935 blev Planer om Anlæg af en ny Landevej fra Følle til Kalø aktuelle, da der paa det Tidspunkt var Mulighed for at opnaa et Tilskud af Vejfondene til Bygning af Vejen. Randers Amts Forslag gik ud paa, at Vejen skulde anlægges som en Fortsættelse af Vejen Randers Følle gaaende fra Følle i lige Linie først over nogle Marker, dernæst gennem den nordligste Del af Hestehave-Skoven videre over aaben Mark, krydsende den smukke gamle Vej fra Rønde ned mod Stranden ved Kalø Vig, indtil den naar Strandvejen ved Kalø Vigs Nordside.

Formaalet var, at lede Trafikken, der søger til og fra Mols og Æbeltoft, uden om Rønde, idet der nu for Trafikken til Æbeltoft og Mols er et stærkt Sving i selve Byen fra Hovedvej Nr.15.

Allerede i 1935 protesteredes der fra lokal Side, der i Stedet foreslog, at Vejen skulde lægges nærmere Rønde begyndende ved Ankjær førende i en svag Bue over mod Rønde Stræde til et Sted, der ligger ca 70 m nord for Sidevejen fra Strædet til Bregnet Kirke, hvorved det farlige Sving i Rønde ogsaa undgaas. Men Vejen medfører en Sprængning af Rønde Gyde, der er omgivet af smukke Hegn.

Ved Skrivelse af 11.Marts 1938 har Danmarks Naturfredningsforening indbragt Sagen for Randers Amts Fredningsnævn.

Efter Drøftelser af Sagen dels i Efteraaret 1935 mellem Repræsentanter for Amtsrådet og for Rønde By og Kalø Gods og i Foraaret 1936 hvor Overvejinspektøren paa Stedet satte sig ind i Forholdene, vedtog Amtsrådet at fastholde sit Projekt og afvise Ændringsforslaget, da man ansaa Amtets Projekt bedst i vejteknisk og færdselsmæssig Henseende.

2

Ministeriet for offentlige Arbejder godkendte Amtets Projekt i Skrivelse af 6/11 1936.

De fornødne Arealer er exproprierede 7/1 1937, 15/3 1937 afholdtes Forligs-Forretning uden Resultat, Taksationsforretning afholdtes i Maj 1937. Kendelsen blev paaanket til en Overtaksationsforretning, endelig Kendelse afsagdes 20/9 1937.

5/1 1938 meddelte Amtet Lodsejerne, at det overtog Arealerne 1/4 1938.

Formanden for Naturfredningsforeningen Djursland og Formanden for Turistforeningen for Æbeltoft-Mols-Kalø Vig Egnen har i Skrivelse af 31/1 1938 blandt andet udtalt:

"Den ny Vej vil paa forskellig Maade virke uheldig og forstyrrende. I sig selv vil denne Vej paa en lidet æstetisk Maade skære i nem Skoven og Marken ved Kalø-Vig. Desuden vil man kunne befrygte, at der i den kommende Tid vil fremkomme en Bebyggelse her, som paa meget uheldig Maade vil bryde den landskabelige Skønhed og Stemning.

Egnen her er i landskabelig Henseende en af de mest monumentale i vort Land, og det ejendommelige Sammenspil vi her finder mellem landskabelig Skønhed og historisk Stemning, beror for en stor Del paa Sammenspillet mellem de store Linier i Egnen, Stedets Uberørthed og Udsynet mod Kalø's gamle Borgholm ude i Havet, eet af de mest ejendommelige historiske Mindesmærker fra Danmarks Middelalder."

Herefter anbefales Ændringsforslaget stærkt.

Direktøren for Nationalmuseet Dr.phil. Mackeprang har i Skrivelse af 3/2 1938 sluttet sig til Protesterne, det hedder i Skrivelsen:

- "1) fordi den projekterede Vej fra Følle til Stranden i høj Grad vil bryde den særlige landskabelige og historiske Stemning
- 2) fordi Kalø Gods, hvis en saadan Vej undgaas vil fredlyse den

gamle historiske Vej, Rønde Gyde, 3) fordi Godset i saa Fald ogsaa vil fredlyse en 500 Meter bred Strækning ved Stranden mellem de Skove, og 4) fordi Nationamuseet samtidig vil opnaa en tinglyst Tilladelse til i Fremtiden at kunne foretage de Undersøgelser, Gravninger og Istandsættelser paa Kalø Borgholm, som Museet maatte anse for ønskelige.

Nationalmuseet lægger megen Vægt paa at sikre disse paa en Gang landskabelige og historiske Værdier, og at opnaa en sikret Tilladelse til at kunne fortsætte sit nationale og historiske Arbejde paa den gamle Borgholm, en af de værdifuldeste, vort Land ejer.

Turistforeningen for Danmark og samvirkende jyske Turistforeninger har i Skrivelser af 16. og 7. Februar 1938 sluttet sig til Protesterne og anbefalet Ændringsforslaget.

Danmarks Naturfredningsforening har i Skrivelse af 11/3 1938 bl.a. udtalt:

"I Anledning af det af Amtsvejvæsenet for Randers Amt udarbejdede foreløbige Projekt til en ny Amtsvej fra Følle til Egens Vig, skal det tekniske Udvalg, efter at Projektet tilligemed et Ændringsforslag (fremsendt gennem Skovrider Thyssen er blevet forelagt af Arkitekt C.M.Smidt ved et Møde den 7.f.M. udtale følgende:

Opgaven er i første Række at skabe en Omløbsvej for Rønde By, og dette skulde uden større Vanskelighed kunne lade sig gøre paa en overfor Landskabs-Karakteren mere hensynsfuld Maade end som af Amtet foreslaaet, og det fremlagte Ændringsforslag synes i saa Henseende at maatte foretrækkes, idet den skitserede linieføring synes rent Vej-teknisk at opfylde alle rimelige Krav."

Idet vor Hovedbestyrelse ganske kan tiltræde den af vore Teknikere afgivne Erklæring, skal vi tillade os indtrængende at bede det ærede Nævn om, naar Sagen i Overensstemmelse med det i Naturfredningslovens § 9, 1.Stk., udtalte formentlig bliver Nævnet forelagt af Amdsraadet,

at virke til, at Projektet gennemføres i den herfra foreslaaede andrede Form under Hensyn ikke alene til hele denne Egns store landskabelige æstetiske Værdi og betydelige turistmæssige Interesse - vi henviser her til Udtalelser fra saavel de samvirkende jydsk Turistforeninger som fra Præsidiets for Turistforeningen Danmark (Bilag 4) - men ikke mindre under Hensyn til de Interesser, der for Nationalmuseet ligger i Bevaring af disse Omraader, naar herved henses til de meget betydelig Tilsagn, der i forskellig Retning netop er givet Ejeren af Kalø Gods, Baron Jenisch, saafremt det af Amtet fremsatte Forslag ikke bliver gennemført, Tilsagn, som Baronnen har udtalt direkte overfor Formanden for vor Hovedbestyrelse."

Amtsvejinspektøren for Randers har i Skrivelse af 4/4 1938 til Støtte for Amtets Forslag udtalt:

"Med Hensyn til den valgte Linies landskabelige Karakter tillader jeg mig at anføre, at jeg mener, der er gjort en Del for at faa den til at passe i Landskabet. Der er saavidt muligt undgaaet store Afgravninger og Paafylldninger.

Vejen er ikke retlinet, saaledes som det ofte paastaas, men ved Passagen gennem Skoven er der indskudt en 3000 m Kurve.

Vejen faar endvidere sit højeste Punkt i Kurven i Skoven. Herved opnaas, at man ikke kan se fra den ene Ende af Vejen til den anden, men der vil dannes "lukkede" Vejbilleder, som formentlig ikke vil bryde Landskabets Karakter.

Iøvrigt kan jeg godt tænke mig, at Amtsraadet vil imødekomme ethvert rimeligt Ønske fra Naturfredningsforeningen om Vejens eventuelle Beplantning paa Skraaningerne o.l.

Fredningsnævnet har den 21/4 1938 holdt Møde og besigtiget Projekterne i Marken. Paa Mødet oplystes, at Ministeriet for offentlige Arbejder i Skrivelse af 28/3 1938 havde stillet Sagen i Bero.

Foreløbig bemærkes, at Randers Amt ikke har haft Pligt til at forelægge Sagen for Nævnet, da den ny Naturfredningslov først trådte i Kraft 1/7 1937.

Nævnet skal dernæst bemærke, at Sagen fra Naturfredningsforeningen burde have været forelagt Nævnet paa et langt tidligere Tidspunkt.

Nævnet er af den Mening, at den mod Amtets Projekt rejste Kritik er overdragen og sammenblandet med Hensyn, der er selve Sagen uvedkommende.

Vel deles Landskabet ved den af Amtet paatænkte Vej, og en Vej i et smukt Landskab bryder selvfølgelig den harmoniske Linie i Landskabet, men færdselsmæssige Hensyn maa ogsaa tages, og der foreligger Tilsagn om Beplantning af Vejskraningerne.

Ud fra de Hensyn, som Fredningsnævnet efter Naturfredningsloven af 7/5 1937 har at varetage, kan der ikke blive Spørgsmaal om at afvise Amtets Projekt, selv om Andringsforslaget har den Fordel, at Vejen i mindre Grad deler Landskabet, hvorved dog skal bemærkes, at det paa den anden Side sprenger den skønne Rønde Gyde, som efter Udretning og Nyistandsættelse, som er tilbudt af Kalø Gods, dog vil miste sin Charakter.

T h i b e s t e m m e s :

Der findes ikke at være Anledning for Randers Amts Fredningsnævn til at gribe ind overfor den af Randers Amtsråd projekterede Vej fra Følle til Kalø.

Jørgensen

Riis

G.M.Jensen

.....

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

15 JULI 1986

HC/pk. Fs. 15/85.

Landbrugsministeriets Vildtforvaltning
Jægerhuset, Strandvejen 4
8410 Rønde.

I en til nævnet fremsendt ansøgning har vildtforvaltningen ansøgt om tilladelse til i en 5 - årig forsøgsperiode at begrænse offentlighedens adgang til færdsel i skovområderne Hestehaveskoven og Føllebund samt Ringelmoseskoven.

Færdselen ønskes efter vildtforvaltningens endelige ønsker begrænset til at angå de veje og stier, som er vist på de til denne afgørelse hæftede kortbilag 1 og 2, jfr. dog herved side 3,5. afsnit, efter et af forvaltningen efter drøftelserne i nævnet udarbejdet reglement.

Det fremgår af sagen, at der ved fredningsdeklaration, udstedt den 14. januar 1939 af Kalø Gods' daværende ejere er gennemført en fredning af godsets arealer, hvori det blandt andet hedder:

"Godset tilsiger endvidere almenheden ret til ophold i de til godset hørende skove "Hestehaven" og "Ringelmoseskoven" samt til gående og cyklende færdsel som hidtil på skovens stier og veje, dog på betingelse af, at ingen offentlig vej føres ind gennem den pågældende skov og derved deler denne på en for godset uheldig måde, hvorved godset finder sig foranlediget til at indhegne skoven".

Endvidere er skovene omfattet af bestemmelsen om offentlighedens adgang til færdsel i offentlige skove efter naturfredningslovens § 55, stk. 1.

Dispensation fra fredningsdeklarationen skal meddeles af fredningsnævnet, mens begrænsninger i færdselsadgangen efter § 55, stk. 1 for statsejede skove meddeles af miljøministeren.

Ansøgningen er fra vildtforvaltningens side begrundet i hensynet til en række forskningsforsøg, som skal finde sted i området.

Sagen har været behandlet i møder i nævnet, hvori har deltaget repræsentanter fra Vildtforvaltningen, samt Århus Amtskommune, amtsfredningskontoret, Rønde kommune og Danmarks Naturfredningsforening.

Vildtforvaltningen har herved nærmere oplyst, at det gennem de forsøg, som danner baggrunden for ønsket om begrænsning af færdselen i skoven, er hensigten at undersøge vildtets færden og dets reaktioner ved "menneskelige påvirkninger". Det er derfor vigtigt, at der også findes områder i skovene, hvor sådanne påvirkninger begrænses til det mindst mulige.

Specielt har vildtforvaltningen ønsket stien langs Føllebund friholdt for færdsel. Stien er i øjeblikket stærkt tilgroet og anvendes ikke af offentligheden. Området her er det eneste område, hvor der er direkte forbindelse mellem skoven og det åbne land, og en lukning af denne sti vil derfor være af afgørende betydning for at sikre, at dyrenes færdsel fra skoven til det frie land kan iagttages, uden at dyrene forstyrres af færdsel i området.

Også vejen gennem "Det Lånde Hoved" ønskes spærret.

Lukning af denne vej har ikke helt samme betydning for forsøgene som lukningen af den førnævnte sti, men er efter forvaltningens opfattelse alligevel af så væsentlig betydning, at det, henset til færdselsmulighederne vest om Kalø Hovedgaard ikke vil være rimeligt i forsøgsperioden, at opretholde et krav om offentlighedens færdsel her i forsøgsperioden.

De på mødet iøvrigt mødte repræsentanter har stillet sig velvilligt overfor ansøgningen på visse vilkår, som i alt væsentligt er imødekommet ved nævntes nedenstående afgørelse.

Det lægges ved nævnets afgørelse til grund, at en begrænsning af offentlighedens adgang til færdsel i de pågældende skovområder der vil være af afgørende betydning for de forsøg, som skal finde sted i området. Nævnet finder endvidere, at der, selv om offentlighedens adgang begrænses til de på kortbilagene viste veje og på de nedenfor anførte vilkår, også i forsøgsperioden vil være tilstrækkelig mulighed for en rimelig udnyttelse af arealet til offentlige rekreative formål.

Nævnet har vedtaget for en forsøgsperiode på 5 år at imødekomme Vildtforvaltningens ønske om begrænsning af færdselen i de 2 skovområder.

Nævnet har herved i overensstemmelse med en tidligere meddelt foreløbig tilkendegivelse vedtaget, at også stien langs Føllebund samt vejen gennem "Det Lådne Hoved" skal friholdes for offentlig færdsel i forsøgsperioden.

Nævnet har heroverfor udvidet det tilgængelige vejnet, således at, der, som aftalt på det seneste møde skal etableres en stiforbindelse mellem de 3 stier, der udmunder ved Kalø Landbrugsskole, og således, at "Fægyden" for at undgå enhver misforståelse markeres som tilgængelig helt ud til Århus Grenå-vejen.

Det er et vilkår for dispensationen, at færdselen sker i overensstemmelse med de til afgørelsen vedhæftede reglementer bilag 3 og 4 udfærdiget særskilt for de to skovområder.

Reglementerne svarer med visse væsentligst redaktionelle ændringer til vildtforvaltningens udkast, at der i samråd med Århus amtskommune, amtsfredningskontoret op-

sættes kortborde med reglement for offentlighedens færdsel, som nærmere aftalt på nævnsmødet:

F.s.v. angår Hestehaveskoven og Føllebund:

Ved den gamle Hestehavevej, "Røde Lade" og Slotskro-området.

F.s.v. angår Ringelmoseskoven:

Fed Bregnet Kirke, "Fægdyden"s udmundinger i Århus-Grenå-vejen og Rønde-Ebeltoft-vejen ved Nappedam, Kalø Landbrugsskoles parkeringsplads samt Kirkeledgaard,

at de tilgængelige veje afmærkes med gult i terrænet,

at der ved alle indgangsveje til stadighed er rimelig passagemulighed for den tilladte færdsel, herunder kørestole og barnevogne uden generende beplantning eller andre hindringer, samt at der, som det er tiltrådt af vildforvaltningen fortsat skal være mulighed for, at skoleklasser kan botanisere i området under en lærers ledelse, dog kun efter forudgående aftale med vildforvaltningen og kun indenfor nærmere i hvert enkelt tilfælde fastsatte afgrænsede områder.

Den 5-årige forsøgsperiode løber først fra datoen for miljøministeriets godkendelse efter naturfredningslovens § 55, stk. 1.

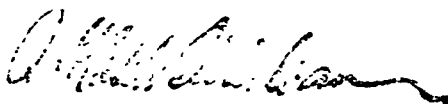
Nævnet vil endvidere være indforstået med, at udsætte forsøgsperiodens start yderligere en kortere tid, indtil afmærkning og opsætning af kortborde er afsluttet, dog kun såfremt tilsvarende tilladelse kan opnås af miljøministeriet.

Denne afgørelse kan efter naturfredningslovens § 34, stk. 2 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K af blandt andet ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

En tilladelse kan ikke benyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

A. Holck-Christiansen

KOPI til:

- X 1. Miljøministeriet, fredningsstyrelsen, Amaliegade 7, 1256 København K.
- 2. Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, Søndergade 74, 3., 8000 Århus C. J.hr. 8-70-51-4-700-83-1.
- 3. Århus amtskommune, amtsarkitektkontoret, Lyseng alle 1, 8270 Højbjerg.
- 4. Rønde kommune, 8410 Rønde.
- 5. "Vurderingsrådet" i Rønde kommune.
- 6. Danmarks naturfredningsforening, Frederiksberg Runddel 1, 2000 København F.
- 7. Hr. elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.
- 8. Hr. cand. jur. Toke Elken, Smouenvej 22, Smouen, 8410 Rønde.
- 9. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomitév/museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.

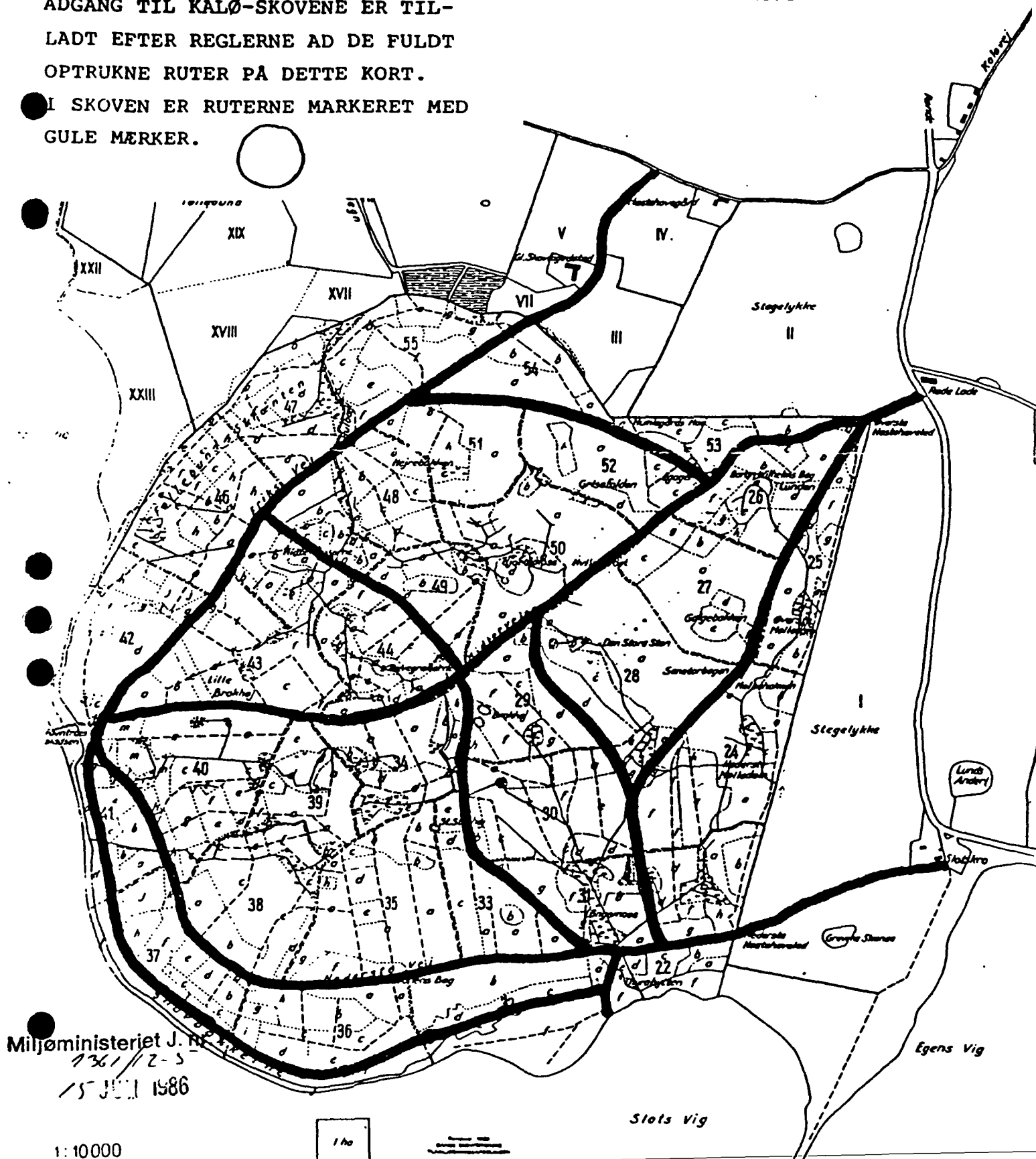
KALØ

**HESTEHAVESKOV
OG
FØLLEBUND**

1979

ADGANG TIL KALØ-SKOVENE ER TIL-
LADT EFTER REGLERNE AD DE FULDT
OPTRUKNE RUTER PÅ DETTE KORT.

I SKOVEN ER RUTERNE MARKERET MED GULE MÆRKER.

Landbrugsministeriets Vildtforvaltning.

Reglement for offentlighedens færdsel

I

HESTEHAVESKOVEN

Skoven er udlagt som forskningsområde for Landbrugsministeriets Vildtforvaltning, derfor har området en særlig status.

Følgende er tilladt:

Færdsel til fods og i kørestol ad de på kortet viste veje, afmærket med gult i terrænet. Barnevogne kan medtages.

Cykling ad samme veje.

Ridning ad samme veje.

Kælkning og skiløb ad samme veje.

At medtage hunde, hvis de føres i snor.

At plukke bær, nødder, blomster, urter, svampe, lav og mos til privat forbrug og i rimeligt omfang, når dette kan finde sted fra de nævnte veje.

At klippe kviste af løvtræer, der er over 10 meter høje.

At afholde dagøvelser (terrænløb) med indtil 40 deltagere - dog kun ad de foran nævnte veje og kun efter forudgående aftale med Kalø Skovdistrikt (telf. (06) 371049 (13 - 16)

Følgende er ikke tilladt:

Enhver færdsel udenfor de foran nævnte veje. Dog er ophold på strandarealet tilladt fra Thyrahytten mod vest.

Uvedkommende færdsel med motorkøretøj, knallert og hestevogne.

Plukning af nåletrægrene.

Henkastning af affald.

Ophold nærmere end 50 meter fra beboelsesbygninger .

Ridning i Havbakkerne.

Velkommen i skoven

LANDBRUGSMINISTERIETS VILDTFORVALTNING

Miljøministeriet J. nr. F. 1364/2-5

15 JUL 1986

Landbrugsministeriets Vildtforvaltning.

REGLEMENT FOR OFFENTLIGHEDENS FÆRDEL

I

RINGELMOSESKOVEN

Skoven er udlagt som forskningsområde for Landbrugsministeriets Vildtforvaltning, derfor har området en særlig status.

Følgende er tilladt:

Færdsel til fods og i kørestol ad de på kortet viste veje, afmærket med gult i terrænet. Barnevogne kan medtages.

Cykling ad samme veje.

Ridning ad samme veje.

Kælkning og skiløb ad samme veje.

At medtage hunde, hvis de føres i snor.

At plukke bær, nødder, blomster, urter, svampe, lav og mos til privat forbrug og i rimeligt omfang, når dette kan finde sted fra de nævnte veje.

At klippe kviste af løvtræer, der er over 10 meter høje.

At afholde dagøvelser (terrænløb) med indtil 40 deltagere - dog kun ad de foran nævnte veje og kun efter forudgående aftale med Kalø Skovdistrikt telf. (06) 371049 (13 - 16)

Følgende er ikke tilladt:

Enhver færdsel udenfor de foran nævnte veje.

Uvedkommende færdsel med motorkøretøj, knallert og hestevogne.

Plukning af nåletrægrene.

Henkastning af affald.

Ophold nærmere end 50 meter fra beboelsesbygninger.

Velkommen i skoven

LANDBRUGSMINISTERIETS VILDTFORVALTNING

Miljøministeriet J. nr. F. 13611/2 5-

15 JUN 1986

Miljøministeriet
Departementet

REG. NR. 00593.00 *Kopi af bekendtgørelse 4. kl. 11. henv. d. j. nr. F*

28 AUG. 1986

1303/12-40

j.nr. D 83-4103-4 *hit lvs*

Modtaget i fredningsstyrelsen *Okur*

28 AUG. 1986

5. kt. AGS/lh

Landbrugsministeriet

1. afd., 1. kt.

Slotsholmsgade 10

1216 København K.

Fredningsstyrelsen

Kopi til orientering

jfr. j. nr.

Vedrørende j.nr. 83-61-9.

Den 31. januar 1984 meddelte miljøministeriet, departementet, at man, såfremt fredningsnævnets dispensation kunne opnås, var indstillet på at tillade visse ændringer i offentlighedens færdselsret i Kaløvs skove.

Fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds har den 11. juli 1986 truffet afgørelse i dispensationssagen.

I den anledning har landbrugsministeriet den 15. august d.å. anmodet miljøministeriet om, jfr. naturfredningslovens § 55, stk. 1, at tiltræde en 5-årig forsøgsordning om begrænsninger i offentlighedens færdselsret i Kaløvs skove.

Baggrunden for landbrugsministeriets anmodning er Vildtforvaltningens planer om undersøgelser af vildtets færden og dets reaktioner ved "menneskelige påvirkninger". Det er i den forbindelse vigtigt, at der findes områder i skovene, hvor sådanne påvirkninger begrænses til det mindst mulige.

Miljøministeriet

J. nr. F. 1301/12-5 *BH*

Miljøministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

01-127688

01-322227

Ved fredningsnævnets afgørelse af 11. juli 1986 lægges til grund, "at en begrænsning af offentlighedens adgang til færdsel i de pågældende skovområder vil være af afgørende betydning for de forsøg, som skal finde sted i området. Nævnet finder endvidere, at der, selv om offentlighedens adgang begrænses til de på kortbilagene viste veje og på de nedenfor anførte vilkår, også i forsøgsperioden vil være tilstrækkelig mulighed for en rimelig udnyttelse af arealet til offentlige rekreative formål.

Nævnet har vedtaget for en forsøgsperiode på 5 år at imødekomme Vildtforvaltningens ønske om begrænsning af færdslen i de 2 skovområder.

Nævnet har herved i overensstemmelse med en tidligere meddelt foreløbig tilkendegivelse vedtaget, at også stien langs Føllebund samt vejen gennem "Det Lådne Hoved" skal friholdes for offentlig færdsel i forsøgsperioden.

Nævnet har heroverfor udvidet det tilgængelige vejnet, således at der, som aftalt på det seneste møde, skal etableres en stiforbindelse mellem de 3 stier, der udmunder ved Kalø Landbrugsskole, og således at "Fægyden" for at undgå enhver misforståelse markeres som tilgængelig helt ud til Århus-Grenå-vejen.

Det er et vilkår for dispensationen,

at færdslen sker i overensstemmelse med de til afgørelsen vedhæftede reglementer bilag 3 og 4 udfærdiget særskilt for de to skovområder.

Reglementerne svarer med visse, væsentligst redaktionelle, ændringer til Vildtforvaltningens udkast,

at der i samråd med Århus amtskommune, amtsfredningskontoret opsættes kortborde med reglement for offentlighedens færdsel, som nærmere aftalt på nævnsmødet:

For så vidt angår Hestehaveskoven og Føllebund:

Ved den gamle Hestehavevej, "Røde Lade" og Slotskro-området.

For så vidt angår Ringelmoseskoven:

Fed Bregnet Kirke, "Fægydens" udmundinger i Århus-Grenå-vejen og Rønne-Ebeltoft-vejen ved Nappedam, Kalø Landbrugsskoles parkeringsplads samt Kirkeledgaard,

at de tilgængelige veje afmærkes med gult i terrænet,

at der ved alle indgangsveje til stadighed er rimelig passagemuligheder for den tilladte færdsel, herunder kørestole og barnevogne uden generende beplantning eller andre hindringer, samt

at der, som det er tiltrådt af Vildtforvaltningen fortsat skal være mulighed for, at skoleklasser kan botanisere i området under en lærers ledelse, dog kun efter forudgående aftale med Vildtforvaltningen og kun indenfor nærmere i hvert enkelt tilfælde fastsatte afgrænsede områder.

Den 5-årige forsøgsperiode løber først fra datoen for miljøministeriets godkendelse efter naturfredningslovens § 55, stk. 1.

Nævnet vil endvidere være indforstået med at udsætte forsøgsperiodens start yderligere en kortere tid, indtil afmærkning og opsætning af kortborde er afsluttet, dog kun såfremt tilsvarende tilladelse kan opnås af miljøministeriet.

Denne afgørelse kan efter naturfredningslovens § 34, stk. 2, indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K. af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

En tilladelse kan ikke benyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år."

./.. Fredningsnævnets kendelse med bilag vedlægges.

Fredningsstyrelsen har med tilslutning fra skovstyrelsen og Århus amtskommune indstillet, at der meddeles dispensation efter naturfredningslovens § 55, stk. 1.

Endvidere har fredningsstyrelsen oplyst, at overfredningsnævnet ikke har modtaget anke af fredningsnævnets afgørelse inden ankefristens udløb.

På baggrund af det ovennævnte meddeler miljøministeriet herved tilladelse, jfr. naturfredningslovens § 55, stk. 1, til, at almenhedens færdsel i Kalø's skove begrænses i det omfang og på de vilkår, som er angivet i fredningsnævnets kendelse af 11. juli 1986.

Chr. Christensen

/
Søren Stensbo-Smidt

- 7 JUNI 1991

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 6. juni 1991.

HC/eml. FS. 130/90

Århus amtskommune,
Vejkontoret,
Lyseng allé 1,
8270 Højbjerg.

Vedr. journalnr. 9-04-3-512250-1-90.

Ved skrivelse af 1. oktober 1990 godkendte nævnet på nærmere angivne vilkår i medfør af naturfredningslovens § 53, stk. 1, anlæg af en projekteret regional cykelrute langs landevej 521, Rønde - Femmøller - Egsmark, foreløbig for så vidt angår strækningen gennem Rønde gyde fra Bjerg Thomsensvej i nord til parkeringspladsen ved Kalø Slotsruin i syd. Det blev allerede i forbindelse med besigtigelsen fremhævet, at den godkendte strækning var 1. etape af en projekteret sti, som skulle forløbe fra Rønde via Femmøller til Egsmark.

Vejkontoret har nu til nævnets godkendelse fremsendt et projekt til fortsættelse af stien foreløbig fra strækningen fra Kalø Slotsruin og videre mod Egens (fra km. 29,800 - 30.300).

Det fremgår af projektet, at stien, som tidligere skulle forløbe langs sydsiden af vejen (søværts strandbeskyttelseslinien) nu er flyttet, således at den forløber langs vejens nordside. Stianlægget berører herved arealer af Kalø Gods, som er fredet ved en i 1939 udfærdiget fredningsdeklaration, hvorefter de fredede arealer skal henligge i tilstanden fra fredningstidspunktet.

En ganske kort strækning fra parkeringspladsen ved Kalø Slotsruin til stedet, hvor cyklister skal krydse landevejen for at komme

videre mod øst, er muligvis omfattet af strandbeskyttelseslinien efter naturfredningslovens § 46, stk. 1.

En repræsentant fra Århus amtskommune, Landskabskontoret, har overfor fredningsnævnet anbefalet den ansøgte dispensation.

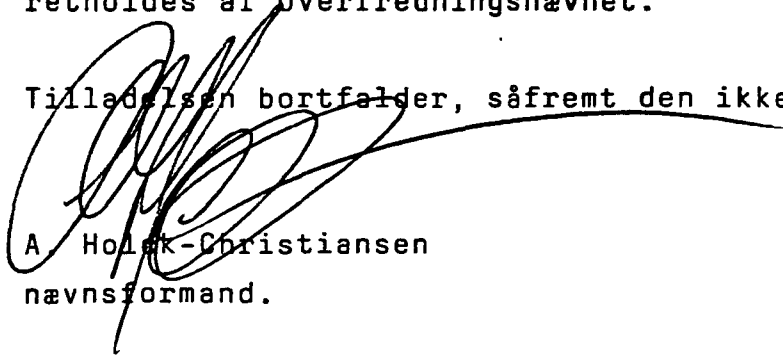
I denne anledning meddeler nævnet herved den til stianlæggets etablering fornødne dispensation.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

A. Holæk-Christiansen
nævnshovedmand.

KOPI er sendt til:

- X
1. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm.
 2. Århus amtskommune, Landskabskontoret, Lyseng allé 1, 8270 Højbjerg. J.nr. 8-70-53-4-739-1-90.

Randers, den 13. juni 1991.

HC/eml. FS. 238/89

*Helh t.o.
to her angår
glus es
jant*

Kalø Gods,
Grenåvej 18,
8410 Rønde.

I en af Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, til nævnet fremsendt sag er det i forbindelse med besigtigelse af fortidsminder på Kalø Gods konstateret, at der på en del af matr.nr. 1 a Kalø Hovedgård foretaget beplantning, som må antages for striden- de mod fredningen af Kalø Gods, og for så vidt angår en mindre del af arealet mod højbeskyttelseslinien efter naturfredningslo- vens § 53, stk. 1, i forhold til den fredede stenrøse 2613.30. På arealet findes endvidere skydebane m.m.

Sagen er af Skov- og Naturstyrelsen fremsendt til nævnet med hen- stilling om, at forholdene lovliggøres.

Århus amtskommune, Landskabskontoret, har efter en konkret vurde- ring af forholdene på stedet ikke fundet, at tilplantningen m.v. forstyrrer fredningens hovedsigte, og derfor ikke villet udtale sig imod en lovliggørelse.

Kulturhistorisk Kontor i Jylland har ligeledes anbefalet efter- følgende godkendelse, for så vidt angår forholdet til stenrøsen, idet det skønnes, at det foretagne ikke væsentligt skæmmes sten- røsens nærmere omgivelser.

I denne anledning meddeler nævnet herved efterfølgende dispensa- tion til de foretagne foranstaltninger.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

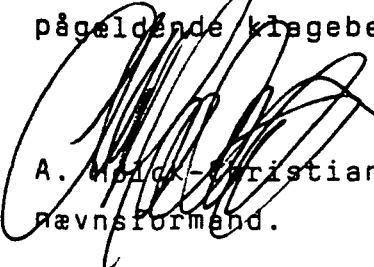
J.nr. SN 1211/12-001/
Akt. nr. 5

Bil.

ad

RUS
JH

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

A. Møller-Christiansen
Nævnshoved.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

14 JUNI 1991

KOPI er sendt til:

1. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm.
- X 2. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, 4. kontor, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm. (J.nr. SN 1211/12-0011.
3. Århus amtskommune, Landskabskontoret, Lyseng allé 1, 8270 Højbjerg. J.nr. 8-70-53-4-739-1-89.
4. Rønde kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde.
5. "Vurderingsrådet" i Rønde kommune.
6. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Kulturhistorisk kontor i Jylland, Søren Frichsvej 42 H, 8230 Åbyhøj. J.nr. SN 6112-0826.
7. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 Kbh. K.
8. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomiteé v/ museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
9. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.
10. Cand. jur. Toke Elken, Smouenvej 22, Smouen, 8410 Rønde.

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 25. marts 1992.
HC/lv. F.S. 150/91.

Fussingø statsskovdistrikt,
Vasevej 7,
8900 Randers.

Efter at der langs nordsiden af Molsvej er etableret cykelsti fra skydebanen mod øst og i forbindelse hermed foretaget rydning af buske ind mod skydebanen mod Kalø, har statsskovdistriktet efter sin endelige ansøgning søgt om tilladelse til at foretage genplantning af en beskyttende bræmme mellem skydebanen og cykelstien.

En ansøgning om etablering af en jordvold er frafaldet.

Arealet er fredet ved en den 14. januar 1939 udfærdiget deklARATION, hvorefter arealerne skal forblive henliggende i den nuværende tilstand, således at der ikke på arealerne må anbringes eller indrettes noget, der kan gribe ind i det nuværende landskabelige billede, ligesom der ej heller uden fredningsnævnets tilladelse må foretages beplantning m.v.

Beplantning ønskes for at undgå gener i forholdet mellem henholdsvis skydebanens og cykelstiens brugere såvel af lydmæssig som af synsmæssig karakter.

Århus amt, Landskabskontoret, har anbefalet dispensationen.

I den anledning meddeler nævnet den ansøgte dispensation til beplantning af en beskyttende bræmme mellem skydebanen og cykelstien med naturlige træer og buske.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af blandt an-

1211/12-0011

10

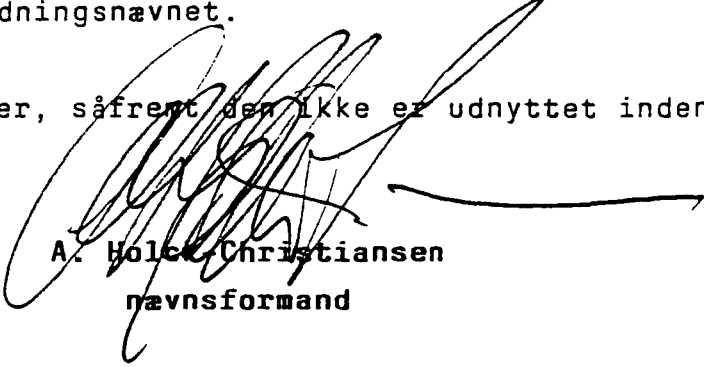
105
TH

det ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

A. Holck-Christiansen
nævningsformand

KOPI er sendt til:

1. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm.
2. Århus amt, Landskabskontoret, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. (J.nr. 8-70-53-4-739-4-91).
3. Rønde kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde.
4. "Vurderingsrådet" i Rønde kommune.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
6. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
7. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.
8. Cand. jur. Toke Elken, Smouenvej 24, Smouen, 8410 Rønde.

Den 6. maj 1993

Sag nr. 37/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i
angående ansøgning om tilladelse til
at opføre sommerspil på eller i nær-
heden af Kalø slotsruin ca. 5 gange
i uge 30 med opstilling i uge 29.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det
kommunevalgte medlem, cand.jur. Toke Elken, og sekretæren, o-
verassistent Ingrid Thykier.

For Århus Amts Landskabskontor mødte ekspeditionssekretær
E.H. Mikkelsen.

Ansøgeren, Bent Frederiksen, var mødt.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte
suppleanten, Krogh Meyer.

For Rønde kommune mødte kommuneingeniør Jacobsen og
planlægningschef Gert Lindgaard.

For Fussingø Statsskovdistrikt mødte skovrider Johannes Skov
og skovfoged Eigil Møller.

Sagens bilag - herunder ansøgning af 15. marts 1993 - var til
stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Fussingø Statsskovdistrikt er indforstået med, at spillene
afholdes som ansøgt under forudsætning af, at fredningen
respekteres, og at man indhenter fornøden tilladelse.

Århus Amt, Landskabskontoret har intet haft at indvende mod
det ansøgte på vilkår, at der foretages efterfølgende
oprydning.

Danmarks Naturfredningsforening har tilsluttet sig Amtets
indstilling.

Der var i Fredningsnævnet enighed om at meddele dispensation
efter naturbeskyttelseslovens § 50 fra fredningen fra 1939
til opstilling af en scene og til salg af kaffe, is, pølser
m.m. i forbindelse med sommerspillet, der ligeledes godkendes
opført i uge 30, på vilkår, at der foretages fuldstændig
oprydning umiddelbart efter.

Fredningsnævnet har herved ikke taget stilling til, hvorvidt
der skal indhentes tilladelse fra andre myndigheden.

Miljøministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/12-0011

Akt. nr.

16

5

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 6. maj 1993
Sag nr. 40/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i
angående ansøgning om tilladelse til
anlæg af stianlæg fra Rønde til Kalø
i forbindelse med den rejste
fredningssag.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det
kommunevalgte medlem, cand.jur. Toke Elken, og sekretæren, o-
verassistent Ingrid Thykier.

For Århus Amts Landskabskontor mødte ekspeditionssekretær
E.H. Mikkelsen.

Ansøgeren, Århus Amts Vejkontor, var mødt ved Bach Jepsen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte
suppleanten, Krogh Meyer.

For Rønde kommune mødte kommuneingeniør Jacobsen og
planlægningschef Gert Lindgaard.

For Fussingø Statsskovdistrikt mødte skovrider Johannes Skov
og skovfoged Eigil Møller.

Sagens bilag - herunder ansøgning af 17. marts 1993 - var til
stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Amtet forelagde projektet.

Landskabskontoret har behandlet sagen som landevejs
stiprojekt efter naturbeskyttelseslovens § 20 og kunne efter
fredningsforslagets § 4 meddele, at der kunne meddeles
dispensation i analogi med naturbeskyttelseslovens § 50.

Fussingø Skovdistrikt ved skovrider Johannes Skov var efter
omstændighederne indstillet på at medvirke til projektets
gennemførelse i lighed med den foregåede etape. Distriktet
havde ikke indvendinger imod, at der meddeles dispensation
efter naturbeskyttelseslovens § 50.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalrepræsentant forbeholdt
sig sin ret til at anke afgørelsen.

Der var i Fredningsnævnet enighed om at meddele dispensation
efter naturbeskyttelseslovens § 50 under henvisning til
fredningsforslagets § 4 til det ansøgte stianlæg.

UDSKRIFT

AF

forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 6. maj 1993
Sag nr. 46/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i
angående ansøgning om dispensation
til brug af skydebanen ved Kalø Jæ-
gerskole i forbindelse med den
rejste fredningssag.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det
kommunevalgte medlem, cand.jur. Toke Elken, og sekretæren, o-
verassistent Ingrid Thykier.

For Århus Amts Landskabskontor mødte ekspeditionssekretær
E.H. Mikkelsen.

Ansøgeren, Rønde Jagtforening, var mødt ved Niels J. Nielsen.
For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte
suppleanten, Krogh Meyer.

For Rønde kommune mødte kommuneingeniør Jacobsen og
planlægningschef Gert Lindgaard.

For Fussingø Statsskovdistrikt mødte skovrider Johannes Skov
og skovfoged Eigil Møller.

Sagens bilag - herunder ansøgning af 5. april 1993 - var til
stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Den for Rønde Jagtforening mødende oplyste, at foreningen har
anlagt skydebanen for 38 år siden på et areal, der var
stillet til rådighed af Kalø Gods. Skydebanen har i samme
årrække været benyttet af Kalø Gods.

Skovrider Johannes Skov oplyste, at de tvungne jagtprøver
holdes på skydebanen, og at jagtforeningen stiller mandskab
og materiel til rådighed. Skovdistriktet har fastsat regler
for banens brug.

Århus Amt, Landskabskontoret, indstillede, at der meddeles
midlertidig dispensation, mens fredningssagen løber, og
henviste til § 12 i fredningsforslaget.

Rønde kommune tilsluttede sig det af Landskabskontoret
anførte.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalrepræsentant
indstillede til en midlertidig dispensation.

Der var i Fredningsnævnet enighed om at meddele dispensation.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
Jm SN 1211/12 - 0011
Afm 17

Bt.

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 30. juni 1993.

HC/eml. FS. 87/92

Modtaget
Skovdistriktet
2. juli 1993

Kalø Gods
v/Fussingø Skovdistrikt,
Vasevej 7, Fussingø,
8900 Randers.

Nævnets opmærksomhed er af Århus amt henledt på, at der i forbindelse med anlæg af en cykelsti over arealer langs Kalø Vig indenfor områder, der er omfattet af overfredningsnævnets kendelse af 3. januar 1939 om fredning af arealer af Kalø Gods, tillige er sket ændring af forholdene omkring parkeringspladsen ved Kalø Slotsruin, som ligeldes ligger på et areal, der er omfattet af fredningen. Ifølge kendelsen skal arealerne henligge i tilstanden fra fredningstidspunktet.

Forløbet af cykelstien over arealet langs vejen Rønde-Femmøller har medført, at pladsen er ændret en del, blandt andet ved opsætning af pæle til regulering af trafikken, opsætning af autoværn og fornøden ændring af skiltningen, primært af hensyn til gældende vejregler.

Desuden er en overdækket spiseplads, som tidligere var placeret foran kiosken på arealet, flyttet til en placering mod nord (i forlængelse af kiosken), medens en vejinformationstavle er flyttet og andre oplysningstavler "samordnet" og flyttet.

Sagen er forelagt nævnet den 12. juni 1992 med indstilling om godkendelse, men på grund af forskellige uforudsete forhold først ekspederet nu.

I den anledning meddeler nævnet herved den i medfør af naturfred-

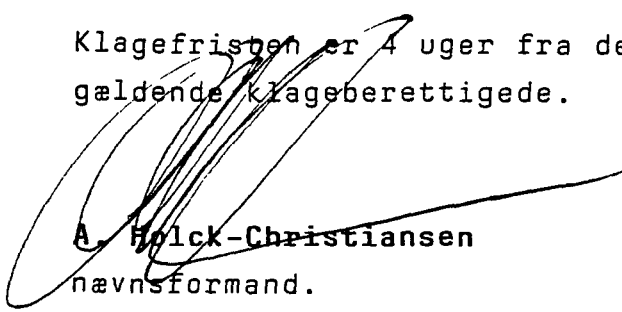
12/11/12-6011

15/12

ningslovens § 34 den til ændringerne fornødne dispensation til bibeholdelse af forholdene således, som de er ændret i forbindelse med anlæg af cykelstien.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse indbringes for Naturklagenævnet, Vermundsgade 38 B, 2100 København Ø., af bl.a. adressaten og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

A. Holck-Christiansen
nævnshoved.

KOPI er sendt til:

- X 1. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
- 2. Århus amt, Landskabskontoret, Lyseng allé 1, 8270 Højbjerg. J.nr. 8-70-53-4-739-1-90.
- 3. Århus amt, Vejkontoret, Driftsafdelingen, Lyseng allé 1, 8270 Højbjerg. J.nr. 9-04-3-521150-1-90.
- 4. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Kulturhistorisk Kontor i Jylland, Søren Frichsvej 42 H, 8230 Åbyhøj.
- 5. Rønde kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde.
- 6. "Vurderingsrådet" i Rønde kommune.
- 7. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 Kbhvn. K.
- 8. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
- 9. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.
- 10. Cand.jur. Toke Elken, Smouenvej 22, Smouen, 8410 Rønde.

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

REG. NR. 593 00

Den 18. november 1993 traf Fredningsnævnet afgørelse i
Sag nr. 111/1993 angående ansøgning om tilladelse til
 ombygning/ændringer ved Kalø
 Slotskro og skovløberstedet
 Strandhuset, der er omfattet af
 såvel fredningsbestemmelserne på
 Kalø som af nyrejst fredningssag.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, suppleanten for det amtsvalgte medlem, Per Blendstrup, det kommunevalgte medlem, Toke Elken, og sekretæren, retsassessor Grethe Opstrup.

Sagens bilag - herunder ansøgning af 2. september 1993 - var til stede.

For ansøgeren, Fussingø Statsskovdistrikt mødte skovrider Johannes Skov.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte ingen. Endvidere mødte forpagter Inge Jensen og Rønde kommune ved afdelingsleder Jakobsen.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Århus Amt, Natur og Miljø, har anbefalet det ansøgte, men har fundet, at placeringen af et nyt carport-brændeskur landskabeligt bedre kan placeres mellem Strandhuset og kioskens pergola, der vil være en lavere og mindre dominerende placering end den ansøgte.

Skovrider Johs. Skov anførte, at den af Århus Amt, Natur og Miljø, foreslåede placering af carport-brændeskur vil umuliggøre tilkørslen med lastbiler og containere til kroen.

Forpagter Inge Jensen anførte, at den af Natur og Miljø foreslåede placering vil medføre, at carport-brændeskuret vil ligge på det areal, hun har forpagtet.

Afdelingsleder Jakobsen oplyste, at kommunen kan anbefale det ansøgte.

Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte og godkendte projektet, idet det

forudsættes, at den eksisterende beplantning bibeholdes.

J. Jensen
Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.

Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt samt Skov- og Naturstyrelsen.

13 JUNI 1994

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

REG. NR. 593.00

Den 8. juni 1994
Sag nr. 47/1994

traf Fredningsnævnet afgørelse i
angående ansøgning om tilladelse til
opførelse af sommerspil ved Kalø
slotsruin ca. 5 gange i uge 30 med
opstilling i uge 28-29.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget
Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det
kommunevalgte medlem, Evard Bruun.

Sagens bilag - herunder ansøgning modtaget den 3. maj 1994 -
var til stede.

Århus Amt, Natur og Miljø, har intet haft at indvende mod det
ansøgte på vilkår, at der foretages efterfølgende oprydning.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50
dispensation fra fredningen fra 1939 til opstilling af en
scene, til benyttelse af skydebanen som parkeringsplads og
til salg af kaffe og sodavand i forbindelse med
sommerspillet, der ligeledes godkendes opført i uge 30 på
vilkår, at der foretages fuldstændig oprydning umiddelbart
efter.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til
Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og
forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den
pågældende klageberettigede.

Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der
videresender klagen til Naturklagenævnet.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre
Naturklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

1211/12-0011
30

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt samt Skov- og Naturstyrelsen.

Naturklagenævnets afgørelse
af 12. oktober 1994
om fredning af et areal omkring Kalø Gods
i Rønde kommune, Århus amt
(sag nr. 111/700-0005).

Danmarks Naturfredningsforening har den 23. december 1992 fremsat forslag til fredning af det statsejede Kalø Gods på ca. 694 ha og tilgrænsende privatejede arealer på ca. 11 ha. Fredningsnævnet for Århus Amt besluttede den 14. april 1994 ikke at gennemføre fredningen. Danmarks Naturfredningsforening har påklaget afgørelsen til Naturklagenævnet.

Det foreslåede fredningsområde ligger i landzone, og ca. 170 ha af Kalø Gods er omfattet af en tidligere fredning.

De foreslåede fredningsbestemmelser er udformet som en tilstands-fredning. For ca. 25 ha udyrket areal i den vestlige del af det foreslåede fredningsområde indeholder fredningsforslaget et forbud mod jagt på fuglevildt og en mulighed for at gennemføre et naturgenopretningsprojekt til forbedring af forholdene for fuglelivet. Disse ca. 25 ha omfatter ca. 20 ha under Kalø Gods og 3 privatejede grunde på ialt ca. 5 ha. De privatejede grunde blev indtil den offentlige bekendtgørelse af fredningsforslaget anvendt til jagt på fuglevildt.

På det offentlige møde, som fredningsnævnet den 17. juni 1993 lod afholde om sagen, udtalte såvel Miljøministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen, Århus Amtskommune som Rønde Kommune sig imod en fredning. Det anførtes, at de fredningsmæssige interesser kunne varetages gennem statsskovdistriktets driftsplanlægning.

Danmarks Naturfredningsforening fastholdt imidlertid fredningsforslaget og anmodede fredningsnævnet om at få sagen udsat med henblik på en drøftelse med Skov- og Naturstyrelsen, amtskommunen og kommunen.

Fredningsnævnet accepterede en mindre udsættelse af sagen og pålagde sagens parter senest den 1. august 1993 at meddele fredningsnævnet resultatet af de førte drøftelser.

Den 19. august 1993 rykkede fredningsnævnet parterne for denne tilbagemelding. Skov- og Naturstyrelsen svarede den 12. oktober 1993 med en anmodning om yderligere udsættelse af sagen til december 1993, hvor der ville kunne fremsendes en samlet indstilling om fredningssagen.

Den 17. februar 1994 rettede fredningsnævnet påny henvendelse til Skov- og Naturstyrelsen med kopi til sagens øvrige parter. I henvendelsen anmodede fredningsnævnet om inden 14 dage at få underretning om, hvorpå sagen beroede. Denne henvendelse blev ikke besvaret.

Fredningsnævnet traf herefter den 14. april 1994 afgørelse i sagen, idet det besluttedes ikke at gennemføre fredningen. Som begrundelse anførte fredningsnævnet, at det foreslåede fredningsområde i det alt væsentlige ejes af Staten, at store arealer allerede er fredede, og arealerne i øvrigt er underlagt den ret så omfattende og detailregulerede åben-land lovgivning, og at de landskabelige og fredningsmæssige interesser kan tilgodeses i godsets driftsplanlægning.

Fredningsnævnets afgørelse blev meddelt den 17. juni 1994.

Danmarks Naturfredningsforening har påstået sagen hjemvist til realitetsbehandling i fredningsnævnet og har samtidig anført, at foreningen vil ændre sit fredningsforslag til kun at omfatte et ca. 45

ha stort areal - Følle Bund - der ligger i den vestlige del af fredningsområdet tæt på Rønde by. Dette areal omfatter dels de ovennævnte ca. 25 ha, der i det oprindelige fredningsforslag er foreslået som muligt naturgenopretningsområde, og dels yderligere et ca. 20 ha stort statsejet areal. Denne begrænsede fredning ønskes gennemført med henblik på en naturgenopretning ved oversvømmelse af en del af arealet samt med henblik på at få gennemført et jagtforbud.

Foreningen har til støtte for sin påstand om sagens hjemvisning anført, at fredningsnævnet burde have forhåndsvarslet sin afgørelse, også fordi den først blev offentliggjort 2 måneder efter beslutningen, og at foreningen først i juni 1994 modtog nogle ønskede oplysninger fra Skov- og Naturstyrelsen om, hvor store arealer der ville blive oversvømmet ved en naturgenopretning.

Skov- og Naturstyrelsen har oplyst, at der ikke er afsat naturforvaltningsmidler i 1994 og 1995 til realisering af et naturforvaltningsprojekt for Følle Bund.

Det er i driftsplanen for Kalø Gods anført, at der vil kunne foretages en genskabelse af Følle Bund som strandareal, men at dette forudsætter en nærmere drøftelse med de 3 private lodsejere.

Naturklagenævnets beslutninger.

I sagens behandling har deltaget samtlige Naturklagenævnets 10 medlemmer.

Naturklagenævnet skal enstemmigt udtale:

Hvis en foreslået fredningsbestemmelse ikke medtages i den endelige fredningsafgørelse, opstår der efter naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 2, spørgsmål om godtgørelse til ejere eller brugere i anledning af deres tab ved ikke at have kunnet udnytte ejendommene som hidtil i tiden mellem den offentlige bekendtgørelse af fredningsforslaget og beslutningen om at undlade den foreslåede fredningsbestemmelse. Når et fredningsforslag indeholder forbud mod fortsættelse af en lovlig aktivitet, er det derfor i særlig grad påkrævet, at behandlingen af fredningssagen fremmes mest muligt.

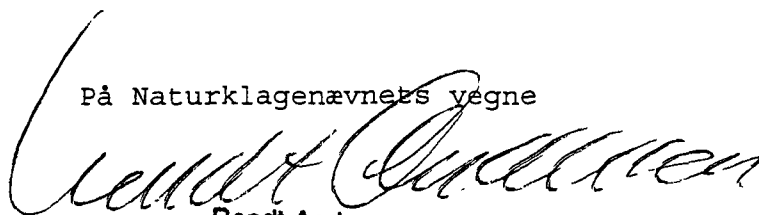
Den gennem længere tid manglende reelle besvarelse af og iøvrigt udviste passivitet over for fredningsnævnets henvendelser til sagens parter gør det fuldt berettiget, at fredningsnævnet uden yderligere varsel har optaget fredningssagen til afgørelse.

Naturklagenævnet kan dernæst tiltræde, at fredningsnævnet på det foreliggende grundlag har besluttet, at der ikke skal gennemføres en fredning i overensstemmelse med fredningsforslaget.

Spørgsmålet om eventuel gennemførelse af en fredning af det i forhold til det foreslåede fredningsområde overordentlig begrænsede område bør ikke afgøres med det oprindelige fredningsforslag som formelt grundlag. En naturgenopretning kan foretages efter bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens kapitel 8, og der påtænkes ikke i nær fremtid fremsat et så detaljeret forslag hertil, at det kan danne grundlag for et påbud om gennemførelse af naturgenopretningen. Der ses endvidere ikke at foreligge væsentlig risiko for en tilstandsændring af området, som kan vanskeliggøre en naturgenopretning. Endelig er det uvist, om et jagtforbud vil blive indeholdt i eventuelt kommende fredningsbestemmelser, og bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 2, gør det urimeligt fortsat at lade området være pålagt et jagtforbud.

Naturklagenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

På Naturklagenævnets vegne

Bendt Andersen
Naturklagenævnets formand

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12,
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00.

16. maj 1995 593.00

Fussingø Statsskovdistrikt

Vasevej 7

8900 Randers

Vedr. j.nr. 33/95 - vedr. dispensation fra fredningen på Kalø.

I skrivelse af 27. marts 1995 ansøgte Fussingø Statsskovdistrikt om tilladelse til udvidelse og ombygning af den eksisterende bygning med graverfaciliteter ved Bregnet Kirke.

Udvidelsen, som er på 35 m², skal opføres på et areal, som er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 11. februar 1939 og deklaration af 4. februar 1939, som blandt andet indeholder bestemmelse om, "...at der ikke på arealerne må opføres bygninger eller i øvrigt anbringes eller indrettes noget, som kan gribe forstyrrende ind i det nuværende landskabsbillede. Afgørelsen af, om dette må være tilfældet, træffes af fredningsmyndighederne".

Under hensyn til at tilbygningen/ombygningen er nødvendig for at opfylde myndighedernes krav til kirkegårdspersonale og da udvidelsen sker i tilknytning til den eksisterende bygning og opføres i samme stil, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan.

Klagevejledning.

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen. Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig

ads 201211/12-0011
25

interesse i afgørelsen.

En evt. klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jfr. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi sendt til:

Århus Amt (Natur & Miljø - j.nr. 8-70-51-8-739-2-95), Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg.
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomiteé, v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A,
8420 Knebel.

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand.
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them.

Evard Bruun, Roarsvej 5 A, Thorsager, 8410 Rønde.

Rønde Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

01/05-96

Rønde Kommune
Planlægningskontoret
Hovedgaden 77
8410 Rønde

REG. NR. 0593.00

Vedr. j.nr. 26/1996 - forslag til kommuneplantillæg nr. 98 og lokalplan nr. 41 for et formidlingscenter ved Kalø slotsruin.

I skrivelse af 27. februar 1996 har kommunen ansøgt om dispensation til den planlagte opførelse af formidlingscenter inden for de rammer, der er angivet i ovennævnte lokalplanforslag.

Lokalplanområdet er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 3. januar 1939 med tilhørende deklaration af 14. februar 1939 om fredning af arealer ved Kalø.

Den kommende bebyggelse inden for lokalplanområdet er begrænset til 300 m² og er fastlagt inden for et nærmere afgrænset byggefelt på den nuværende parkeringsplads. Den eksisterende kioskbygning og overdækkede spiseplads m.v. fjernes i forbindelse hermed.

Da lokalplanforslaget ikke er i strid med fredningens bestemmelser, og da man med lokalplanforslaget vil opnå en bedre helhedsløsning af bebyggelsen på stedet, meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til lokalplanens gennemførelse, dog under forudsætning af, at fredningsnævnet ud over nyt byggeri og nye anlæg skal godkende eventuel skiltning og ændring af beplantningsforholdene inden for lokalplanområdet.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

ads w1996-1211/12-0010

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-739-1-96)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K

Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomite v/Henning Petersen, Skellerupvej 2
A, 8420 Knebel.

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them

Evard Bruun, Roarsvej 5 A, Thorsager, 8410 Rønde

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers tlf. 86 43 70 00

17/12-96

Rønde Kommune
Planlægningskontoret
Hovedgaden 77
8410 Rønde

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

REG. NR. 0593.00 18 DEC. 1996

Vedr. j.nr. 26/1996 - nyt forslag til lokalplan nr. 41 ved Kalø Slotsruin incl. forslag til kommuneplan nr. 9.

Den 10. oktober 1996 fremsendte Planlægningskontoret ovennævnte lokalplanforslag.

Fredningsnævnet har i skrivelse af 1. maj 1996 meddelt dispensation til det tidligere lokalplanforslag, der er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 3. januar 1939 med tilhørende deklaration af 14. februar 1939 om fredning af arealer ved Kalø.

Efter det nye forslag sker der ændring af områdegrensen, og der udlægges nye byggefelt.

Da udvidelsen sker i tilknytning til de eksisterende bygninger, samt at der ved opførelse af den nye overdækkede spiseplads fjernes et eksisterende udhæng i forbindelse med krobygningen, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til lokalplanens gennemførelse, dog under forudsætning af, at Nævnet ud over nyt byggeri og nye anlæg (lokalplanens § 10) skal godkende eventuel skiltning og ændring indenfor lokalplanområdet.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

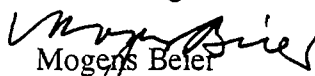
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

ads 1996-1211/12-0010
2

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-739-3-96)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K

Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomite v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them

Evard Bruun, Roarsvej 5 A, Thorsager, 8410 Rønde.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

09/06-98

Århus Amt
Natur & Miljø
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg

REG. NR. 0593.00

Vedr. j.nr. 7/1998 - cykelsti langs landevej 521 mellem Rønde og Bregnet Kirke indenfor Kaløfredningen.

Den 26. januar 1998 fremsendte Natur og Miljø en fra Vej- og Trafikområdet modtaget ansøgning om etablering af ca. 110 m cykelsti, gennembrud af jorddige til stiforløbet og fjernelse af bevoksning på diget af hensyn til oversigten i vejkrydset, hvor Kirkebakken munder ud i landevej 521.

Stianlægget og diget med beplantning er omfattet af "Kalø-fredningen" (Overfredningsnævnets kendelse af 3. januar 1939 med tilhørende deklaration lyst 14. februar 1939)

Stien fra Rønde til Bregnet Kirke langs landevejens østside er at betragte som kirkesti, samtidig med, at den fungerer som cykel/gangsti. Den forløber mellem vejen og herregårdsdiget - på det meste af strækningen afskilt fra kørebanen ved en bred græsrabat. De sidste ca. 100 m før Kirkebakken, adgangsvejen til Bregnet Kirke, bliver stien smallere, reelt ind til at være kanten af kørebanen, da der ikke er plads til at fortsætte stien i samme bredde uden at sløjfe diget.

Natur og Miljø har anført, at der er god mening i at føre stien på denne strækning ind lige bag diget, således at dette kan bevares som en del af det fredede kulturlandskab - samtidig med at det giver en større tryghed færdselsmæssigt og en bedre landskabsoplevelse for cyklister og gående. Det nødvendige digegennembrud kan ske på et sted, hvor diget er lavt og har karakter af sammensunket jorddige.

Diget er på stort set hele strækningen sammenhængende bevokset med træer og buske. Der er på grund af bevoksningen dårlige oversigtsforhold ved udkørsel fra Kirkebakken til landevejen. Der søges derfor om tilladelse til at fjerne beplantningen fra Kirkebakken mod nord.

Natur og Miljø har anført, at bevoksningen på diget i høj grad forhindrer oplevelsen af herregårdslandskabet og indsigten til Bregnet Kirke fra landevejen. Det vurderes, at bevoksningen ikke har væsentlig betydning som levested eller spredningskorridor for områdets dyreliv, da der er skovbryn tæt på og beplantning i øvrigt langs landevejen.

ad 1996 - 1211/12 - 0010

Fredningsnævnets bemærkninger:

Efter det af Århus Amt, Natur & Miljø anførte, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, hvorfor Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler tilladelse til gennembrud af diget, svarende til stiens bredde, plus en meter i hver side (målt vinkelret på stien), samt tilladelse til fjernelse af bevoksningen på en strækning af 250 meter fra Kirkebakken nord på mod Rønde.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

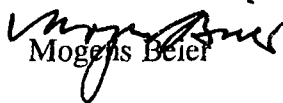
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-739-4-97)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K

Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand

Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Vilfred Friberg Hansen, Ravnevej 5, 8410 Rønde

Rønde Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

09/06-98

Vildtforvaltningsskolen Kalø
Molsvej 34
8410 Rønde

REG. NR. 0593.00.

Vedr. j.nr. 127/1997 - udskiftning af skydetårn på skydebanen på ejendommen matr.nr. 1 a Kalø Hovedgård, Bregnet, beliggende Molsvej 34, Rønde.

I skrivelse af 27. oktober 1997 har Vildtforvaltningsskolen søgt om tilladelse til at udskifte et eksisterende tårn på ovennævnte skydebane med et nyt højere tårn, som bliver ca. 10-12 m.

Arealet er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. januar 1939 med tilhørende deklaration tinglyst den 14. februar 1939 om fredning ved Kalø.

Det fremgår af ansøgningen at materialevalget vil være naturmaterialer, som falder godt ind i området. I forbindelse med opførelse af det nye tårn fjernes det gamle tårn samt 2 jernplader, som er opsat på skydeterrænet.

Sagen har været forelagt for Århus Amt, der har afgivet udtalelse den 13. marts 1998.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Da det nye tårn placeres i en lomme omgivet af en beplantning ned ca. 12 m høje træer, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, da det må antages, at det nye tårn vil blive mindre iøjnefaldende end det nuværende tårn. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår:

- at tårnet placeres som vist på den fremsendte beliggenhedsplan,
- at højden på det nye tårn ikke overstiger højden på den nuværende træbevoksning, og
- at denne bevoksning opretholdes og vedligeholdes, så den stedse vil sløre tårnet.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

ad 1996-1211/12-0010

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-739-3-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomite v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Vilfred Friberg Hansen, Ravnevej 5, 8410 Rønde
Rønde Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde.

ÅRHUS AMT

Naturklagenævnet
Frederiksborggade 15
1360 København K

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

1 OKT. 1998

NOTOKORT
TIL ORIENTERING

REG. NR. 0593.00.

Sagsbehandler	Tlf.nr. - direkte	J.nr.	Dato
Gitte Smed Kalsmose GiS/hcb	89 44 68 67	9-04-3-521151-1-97	30. september 1998

Cykelsti langs landevej 521 mellem Rønde og kommunevejen Kirkebakken inden for Kaløfredningen.

Via Århus Amts område for Natur og Miljø modtog vi den 12. juni 1998 Fredningsnævnets tilladelse af 09. juni 1998 til anlæg af ca. 110 m cykelsti, gennembrud af et jorddige til stiforløbet og fjernelse af 250 m bevoksning på diget af hensyn til oversigten i vejkrydset, hvor sidevejen Kirkebakken munder ud i landevej 521 - jf. vedlagte oversigtskort 521151-01 og tegning 521151-200A.

Da vi ikke havde modtaget meddelelse om, at Fredningsnævnets afgørelse var blevet påklaget, gik vi den 23. september 1998 i gang med at fælde bevoksningen på diget. Til Deres orientering kan vi fortælle, at Århus Amts område for Natur og Miljø heller ikke har modtaget meddelelse om klagen.

Den 28. september 1998 blev entreprenøren på stedet kontaktet af Carsten Pedersen, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomiteé for Ebeltoft og Rønde, der meddelte, at han på vegne af lokalkomiteéen havde påklaget Fredningsnævnets tilladelse til projektet. Arbejdet på det fredede areal blev derefter øjeblikkeligt stoppet.

Vi beklager at have fældet den fredede bevoksning, når det senere har vist sig, at den meddelte dispensation er påklaget, men vi må dog påpege at have været i god tro, da hverken vi som ansøger eller Århus Amts område for Natur og Miljø har modtaget besked om klagen.

På baggrund af ovenstående ser vi frem til en snarlig afgørelse af sagen.

Nævnet er velkommen til at kontakte Gitte Smed Kalsmose, tlf. 89 44 68 67, for at få afklaret eventuelle spørgsmål.

Forts.

Århus Amt
Skov- og Naturstyrelsen

93-04 1996-1211 Bil. 12-0010

Vej- og Trafikområdet

Anlægsafdelingen - Lyseng Allé 1 - 8270 Højbjerg

Tlf. 89 44 66 66 - Fax 89 44 69 83 - e-mail ag.vt.vt@aaa.dk

Kopi af dette brev er sendt til:

1. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/Carsten Pedersen, Lillerupvej 32, 8410 Rønde (inkl. bilag).
2. Fredningsnævnet for Århus Amt, Retten i Randers, Sandgade 12, 8900 Randers (j.nr. 7/1998)
3. Århus Amt, Natur og Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-739-4-97).
4. Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
5. Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
6. Danmarks Naturfredningsforening, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
7. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2A, 8420 Knebel.
8. Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand.
9. Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå.
10. Vilfred Friborg Hansen, Ravnevej 5, 8410 Rønde.
11. Rønde Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde.

Med venlig hilsen

P. Mathiassen
Afdelingsleder

REG. NR

05 MRS. 1999

0593.00

J.nr.: 97-121/700-0011
jkw

Afgørelse

i sagen om etablering af cykelsti og gennembrud af et dige indenfor
Kaløfredningen, Århus Amt.

Fredningsnævnet for Århus Amt har den 9. juni 1998 efter naturbeskyttelseslovens § 50 meddelt dispensation til gennembrud af et dige samt til at fjerne bevoksningen på diget på en strækning af ca. 250 m indenfor Kaløfredningen. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforenings lokalkommite for Ebeltoft-Rønde.

Baggrunden for ansøgningen er, at Århus Amt i forbindelse med anlæggelse af en cykelsti langs landevejen fra Rønde ned mod Kalø ønsker at gennem-bryde diget og fjerne beplantningen på diget for at sikre trafikale oversigtsforhold ved udmundingen af vejen fra Bregnet Kirke. Samtidig vil herregårdslandskabet med kirken kunne opleves bedre fra vejen.

Klager gør gældende, at vejen fortsat bør bevare sit særpræg med levende hegn på begge sider, samt at der ikke bør ske yderligere anlæg langs østsiden af vejen, idet hegnet på vejens vestside allerede er omsluttet af asfalt på begge sider, idet der er anlagt en cykelsti på indersiden af denne strækning.

Amtet har i slutningen af september påbegyndt arbejdet, idet man ikke modtog meddelelse om at fredningsnævnets afgørelse var blevet påklaget. Det levende hegn på diget er således sløffet over strækningen på 250 m, men da amtet efter arbejdets igangsættelse modtog meddelelse om, at afgørelsen var påklaget er arbejdet stillet i bero.

På baggrund af de foretagne arbejder er det klagers indstilling, at man bør anlægge et nyt dige og hegn på østsiden af den kommende cykelsti på den strækning der ligger nærmest Kirkebakken og at hegnet i øvrigt re-

tableres på den øvrige del af strækningen. Man vil herved kunne sikre oversigtsforholdene samtidig med, at man vil kunne bevare hegnene.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. januar 1939. Kendelsen omfatter bl.a. arealerne med dige og bevoksning på begge sider af vejen, men vejen er ikke omfattet af fredningen.

Diget er ifølge Århus Amt ikke omfattet af naturbeskyttelseslovens §4.

Afgørelse

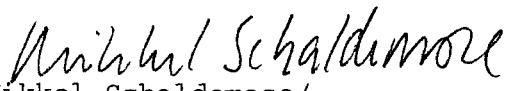
Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3 truffet følgende afgørelse.

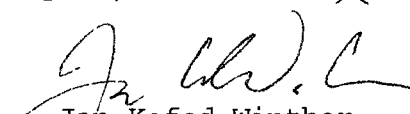
Efter naturbeskyttelseslovens § 50 kan der meddeles dispensation fra fastsatte fredningsbestemmelser, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningens formål er meget bredt formuleret i Overfredningsnævnets kendelse af 3. januar 1939. Det anføres at arealerne skal forblive henliggende i deres daværende tilstand og der således ikke må opføres bygninger eller opføres eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det landskabelige billede.

Det er vurderingen, at fjernelsen af bevoksningen og digegennembruddet er et mindre indgreb, der ikke væsentligt forandrer det fredede landskab. Oplevelsen af det fredede landskab vil set fra vejen blive påvirket, men da vejen ikke er omfattet af fredningen vurderes dette forhold af mindre betydning i forhold til de trafiksikkerhedsmæssige forhold, der tilstræbes tilgodeset ved indgrebet.

På denne baggrund stadfæstes Fredningsnævnets for Århus amts afgørelse af 9. juni 1998. Tilladelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Mikkel Schaldemose/
Viceformand

Jan Kofod Winther
Fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12

8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Bent R. Frederiksen

Rågevej 1

8410 Rønde

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

25 MAJ 1999

21/05-99

REG. NR. 0593.00

Vedr. j.nr. 41/1999 - sommerspil i nærheden af Kalø Slotsruin.

I skrivelse af 7. maj 1999 har De på vegne "Kaløspillet" søgt om tilladelse til som tidligere år at opføre sommerspil på arealet udenfor Kalø Slotsruin.

Spillet opføres cirka 5 gange i uge 30 og 31 med opstilling af scene i uge 29 og 30 og oprydning umiddelbart efter sidste forestilling. De har anslået et tilskuertal på cirka 150-200 pr. forestilling.

Fredningsnævnets formand meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at der foretages en fuldstændig oprydning i uge 31 umiddelbart efter stykkets opførelse.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

ad 1996-1211/12-0010

Kopi er sendt til:

Fussingø Statsskovdistrikt, Vasevej 7, 8900 Randers
Skovfoged Eigil Møller, Kirkebakken 3, 8410 Rønde
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomiteé v/Henning Petersen, Skellerupvej 2
A, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Rønde Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12

8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

28/03-00

Bent R. Frederiksen

Rågevej 1

8410 Rønde

Vedr. j.nr. 28/2000 - sommerspil udenfor Kalø Slotsruin.

I skrivelse af 17. marts 2000 har De på vegne "Kaløspillet" søgt om tilladelse til som tidligere år at opføre sommerspil på arealet udenfor Kalø Slotsruin.

Spillet opføres cirka 5 gange i uge 30 med opstilling af scene i uge 28 og 29 og oprydning umiddelbart efter sidste forestilling. De har anslået et tilskuertal på cirka 150-200 pr. forestilling.

Fredningsnævnets formand meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at der foretages en fuldstændig oprydning i uge 30 umiddelbart efter stykkets opførelse.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

adsn 1896-1211/12-000

Kopi er sendt til:

Fussingø Statsskovdistrikt, Vasevej 7, 8900 Randers

Skovfoged Eigil Møller, Kirkebakken 3, 8410 Rønde

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomiteé v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand

Det amtsrådsvalgte medlem for Århus Amt, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem for Rønde kommune, Vilfred Friborg Hansen, Ravnevej 5, 8410 Rønde

Rønde Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

20/03-01

Bent R. Frederiksen
Rågevej 1
8410 Rønde

Vedr. j.nr. 28/2000 - sommerspil udenfor Kalø Slotsruin.

I skrivelse af 3. marts 2001 har De på vegne "Kaløspillet" søgt om tilladelse til som tidligere år at opføre sommerspil på arealet udenfor Kalø Slotsruin.

Spillet opføres cirka 5 gange i uge 30 med opstilling af scene i uge 28 og 29 og oprydning umiddelbart efter sidste forestilling. De har anslået et tilskuertal på cirka 150-200 pr. forestilling.

Fredningsnævnets formand meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at der foretages en fuldstændig oprydning i uge 30 umiddelbart efter stykkets opførelse.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

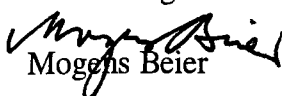
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videreførelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Ad: 2001-1211/12-0001

Kopi er sendt til:

Fussingø Statsskovdistrikt, Vasevej 7, 8900 Randers
Skovfoged Eigil Møller, Kirkebakken 3, 8410 Rønde
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomite v/Mogens Stendahl, Stenledvej 11,
Hyllested Skovgård, 8400 Ebeltoft
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem for Århus Amt, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem for Rønde kommune, Vilfred Friborg Hansen, Ravnevej
5, 8410 Rønde
Rønde Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

TIL ORIENTERING

12/06-01

Rønde Kommune
Hovedgaden 7
8410 Rønde

**Vedr. j.nr. 53/2001 - ansøgning om opstilling af skydetårn på skydebanen ved
Kalø Vildtforvaltningsskole.**

I skrivelse af 9. juni 1998 meddelte Fredningsnævnet tilladelse til opførelse af et 10-12 meter højt tårn på matr.nr.1 ag Kalø Hovedgaard, Bregnet.

Ejendommen er omfattet af fredningen ved Kalø, Overfredningsnævnets kendelse af 3. januar 1939, samt fredningsdeklaration lyst 14. februar 1939.

Århus Amt, Natur og Miljø, har den 23. maj 2001 fremsendt en fra kommunen modtaget ansøgning, hvor Kalø Vildtforvaltningsskole søger om tilladelse til opstilling af et skydetårn. Skydetårnet opføres i træ, og taget beklædes med tagpap. Tårnet måler 3,6 meter x 3,6 meter og er 5 meter højt. En lem i taget kan åbnes for en lift, således at tårnet kan gøres højere mens det bruges. Dette projekt skal afløse det tidligere planlagte tårn, der blev meddelt tilladelse til i 1998. Skydetårnet placeres op af en beplantning, så det er sløret mod indsyn ude fra det omkringliggende landskab.

Da der er tale om udskiftning af et eksisterende skydetårn, og da det ansøgte tårn placeres således at det ikke er synligt fra det omkringliggende landskab, meddeler Fredningsnævnets formand i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at der opretholdes og vedligeholdes en bevoksning ved skydetårnet, så dette stedse er sløret af beplantning.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Ad: 2001-1211/12 - 0022

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Vildtforvaltningsskolen Kalø, Molsvej 34, 8410 Rønde
Fussingø Statsskovdistrikt, Tingtofte, Vasevej 11, 8900 Randers
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-739-3-01)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/Mogens Stendal, Stenledvej 11, Hyllested Skovgård, 8400 Ebeltoft.
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Vilfred Friborg Hansen, Ravnevej 5, 8410 Rønde

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

08/04-02

Bent R. Frederiksen
Rågevej 1
8410 Rønde

Vedr. j.nr. 33/2002 - sommerspil på et areal udenfor Kalø Slotsruin.

I skrivelse af 20. marts 2002 har De på vegne "Kaløspillet" søgt om tilladelse til som tidligere år at opføre sommerspil på arealet udenfor Kalø Slotsruin.

Spillet opføres cirka 5 gange i uge 30 med opstilling af scene i uge 28 og 29. Oprydning foretages umiddelbart efter sidste forestilling. Forestillingen i år bliver lystspillet "Den nye husholderske", og De har anslået et tilskuerantal på cirka 150 - 200 pr. forestilling.

Fredningsnævnets formand meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at der foretages en fuldstændig oprydning i uge 30 umiddelbart efter stykkets opførelse.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

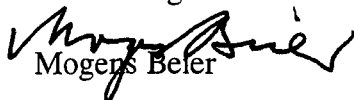
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Bejer

adsw2001-1211/12-0022

Kopi er sendt til:

Fussingø Statsskovdistrikt, Vasevej 7, 8900 Randers

Skovfoged Eigil Møller, Kirkebakken, 8410 Rønde

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomiteé v/Mogens Stendal, Stenledvej 11,

Hyllested Skov, 8400 Ebeltoft

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand

Rønde Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

31/03-03

Vildtforvaltningsskolen Kalø
Molsvej 34, Kalø
8410 Rønde

Vedr. j.nr. 18/03 - ansøgning om tilladelse til udskiftning af skydetårn på matr.nr. 1 ag Kalø Hgd., Bregnet.

Den 7. marts 2003 fremsendte Århus Amt en fra Vildtforvaltningsskolen modtaget ansøgning om tilladelse til udskiftning af skydetårn på skydebanen ved Kalø på matr.nr. 1 ag Kalø Hgd., Bregnet.

Ejendommen er omfattet af fredningen ved Kalø, Overfredningsnævnets kendelse af 3. januar 1939, samt fredningsdeklaration af 23. januar 1939.

Det fremgår af sagen, at der søges om tilladelse til udskiftning af skydetårn 2. Fredningsnævnet har tidligere meddelt tilladelse til udskiftning af skydetårn 1. Ved udskiftningen fjernes det fritliggende skydetårn, og et nyt skydeanlæg opføres i en bevoksning i udkanten af skydebanen. Det nye skydeanlæg opføres som en platform i ca. 2 meters højde, med et areal på ca. 10 m². Platformen udføres i lærk og placeres på 4 nedgravede fundamenter. På platformen placeres lerduekastemaskiner m.v. i en kasse, der males sort. Taget beklædes med tagpap.

Ved sagens fremsendelse har Århus Amt anbefalet, at der meddeles dispensation.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da der er tale om udskiftning af et eksisterende skydetårn på skydebanen, og da det nye skydeanlæg vil være væsentlig mindre synlig fra offentlig vej end det eksisterende skydetårn, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, hvorfor fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig inter-

AD: 2001-1211/12-0022

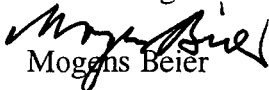
esse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-739-3-02
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/Anita Søholm, Skovgårdevej 31,
Agri, 8420 Knebel

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand

Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Vilfred Friborg Hansen, Ravnevej 5, 8410
Rønde

Rønde Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde

Fussingø Statsskovdistrikt, Tingtofte, Vasevej 11, 8900 Randers

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12

8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

13/05-03

Bent R. Frederiksen

Rågevej 1

8410 Rønde

Vedr. j.nr. 33/2002 - sommerspil på et areal udenfor Kalø Slotsruin.

I skrivelse af 20. april 2003 har De på vegne "Kaløspillet" søgt om tilladelse til som tidligere år at opføre sommerspil på arealet udenfor Kalø Slotsruin.

Spillet opføres cirka 5 gange i uge 30 med opstilling af scene i uge 28 og 29. Oprydning foretages umiddelbart efter sidste forestilling. Forestillingen i år bliver lystspillet "Fader efterlyses", og De har anslået et tilskuerantal på cirka 150 - 200 pr. forestilling.

Skov- og Naturstyrelsen, Fussingø Statsskovdistrikt, har i brev af 8. april 2002 meddelt, at man finder det hensigtsmæssigt, at der gives en 5-årig tilladelse til afholdelse af friluftspillene hvert år i ugerne 28 - 30.

Fredningsnævnets formand meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at der foretages en fuldstændig oprydning i uge 30 umiddelbart efter stykkets opførelse. **Tilladelsen er herefter gældende i 5 år, således at der først skal søges om tilladelse igen i år 2008.**

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

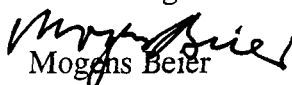
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

J.nr. SN 2001 - 1211 / 12 - 0002

14 MAJ 2003

Akt. nr. 4

Kopi er sendt til:

Fussingø Statsskovdistrikt, v/skovrider Jens Bjerregaard Christensen, Tingtofte,
Vasevej 7, 8900 Randers

Skovfoged Eigil Møller, Kirkebakken, 8410 Rønde

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

— Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomiteé v/Anita Søholm, Skovgårdevej 31,
Agri, 8420 Knebel

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Rønde Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Bent B. Frederiksen
Frederiksalles 15, 1. th
8410 Rønde

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

25 MRS. 2008

pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 14. marts 2008

Vedrørende journal nr. 8901-01.2007.150, ansøgning om tilladelse til afholdelse af sommerspil på et areal udenfor Kalø Slotsruin.

Den 8. april 2002 meddelte Fredningsnævnet for Århus Amt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til afholdelse af sommerspil, således som der også tidligere var meddelt tilladelse til.

De har ved brev af 16. oktober 2007 anmodet om fortsat tilladelse til at benytte arealet udenfor Kalø Slotsruin til de årlige sommerspil, og om at tilladelsen på ny meddeles for 5 år.

Som tidligere år opføres sommerspillet i uge 30, med opstilling af scene i ugerne 28 og 29.

Oprydning foretages umiddelbart efter sidste forestilling. Der er et anslået tilskuerantal på ca. 200 pr. forestilling.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnets formand træffer afgørelsen på det foreliggende skriftlige grundlag.

Da afholdelse af sommerspil som ansøgt ikke ses at være i strid med fredningens formål meddeles i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte, på vilkår at der foretages fuldstændig oprydning inden for 2 dage efter afholdelse af den sidste forestilling.

Tilladelsen gælder til uge 31 i år 2012.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative
interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Skov- og Naturstyrelsen, Kronjylland, Vasevej 7, 8900 Randers
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V - natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur,
8420 Knebel
Syddjurs Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Skov & Naturstyrelsen, Kronjylland
Vasevej 7
8920 Randers NV
"mailto:pho@domstol.dk" }

Tlf 86122077
{ HYPERLINK

CVR 11 98 62 93

Den 1. maj 2010.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2009.121, ansøgning tilladelse til tilbygning på Kalø Slotskro matr. nr. 1an Kalø Hgd., Bregnet, Molsvej 31,

Ansøgning

Syddjurs Kommune har den 29. maj 2009 modtaget en ansøgning fra Skov & Naturstyrelsen, Kronjylland, om tilladelse til forlængelse af Kalø Slotskro med ca. 2,7 m samt en mindre ændring af facaden mod syd, hvor der laves en betjeningsluge. Materialevalg svarer til eksisterende forhold.

Fredningen

Fredningen vedrører: Kalø Gods - stadfæstet af Overfredningsnævnet den 11. Februar 1939.

I Fredningen står bl.a.:

De nævnte arealer skal forblive henliggende i den nuværende tilstand således, at der til eksempel ikke på arealerne må opføres bygninger eller i øvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det nuværende landskabelige billede, og således, at afgangens af, om dette måtte være Tilfældet, træffes af Naturfredningsmyndighederne, ligesom der ej heller uden disses Samtykke må foretages yderligere Beplantning m.v.

Det skal dog være Godset tilladt at opføre de til landbruget, skovbruget og jagten nødvendige bygninger samt at foretage udvidelse af de hertil allerede værende efter foregående godkendelse af Naturfredningsnævnet.

Påtaleret i Henhold til denne Deklaration tilkommer Naturfredningsnævnet Randers Amtsrådsreds og Danmarks Naturfredningsforening samlet eller hver for sig.

Lokalplan 41 af februar 1997 - Formidlingscenter ved Kalø Slotsruin

I lokalplanen står der bl.a:

Syd for eksisterende krobygning tænkes eksisterende overdækning fjernet og erstattet af en ny selvstændig overdækket spiseplads. Ny bebyggelse må kun opføres med 1 etage og i øvrigt i proportioner og materialer, der harmonerer med udtrykket i eksisterende bjælkehus/krobygning.

Eksisterende krobygning kan forlænges ca. 2 m mod øst inden for det byggefelt, der er vist på lokalplankortet. I tilknytning til den eksisterende bebyggelse kan der opføres overdækkede arealer inden for de byggefelter, der er vist på lokalplankortet. Eventuelle ønsker om yderligere tilbygninger til eksisterende bebyggelse inden for lokalplanens område forudsætter tilladelse hertil fra Fredningsnævnet.

Formidlingscenteret og nye tilbygninger til eksisterende krobygning skal opføres med udvendig beklædning i mørkt træ, der harmonerer med udtrykket i eksisterende bjælkehus. Tage skal udformes som sadeltage og belægges med tjæret, sort tagpap.

Der er til brug for nævnets behandling vedlagt situationsplan fra lokalplanen med byggefelt og overdækning.

I forbindelse med vedtagelse af lokalplanen blev Fredningsnævnet hørt. Fredningsnævnet meddelte dispensation til lokalplanens gennemførelse.

Vurdering

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte er i tråd med og stort set svarer til de beføjelser, der er indlagt i lokalplanen, og som Fredningsnævnet meddelte dispensation til i 1996.

Syddjurs Kommune kan derfor anbefales, at der gives tilladelse til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag. Fredningsnævnet kan tiltræde, at det ansøgte er i tråd med dispensationen fra 1996 og meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail sendt til:

Skov & Naturstyrelsen, Kronjylland, Vasevej 7, 8920 Randers NV, { [HYPERLINK](#)

"mailto:kronjylland@sns.dk" }

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { [HYPERLINK](#)

"mailto:blst@blst.dk" }

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, { [HYPERLINK](#)

"mailto:dn@dn.dk" }

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, { [HYPERLINK "mailto:chrbund@djurs.net"](#) }

Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, { [HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com"](#) }

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, { [HYPERLINK "mailto:janmadsen@postman.dk"](#) }

Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, { [HYPERLINK "mailto:src@syddjurs.dk"](#) }

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Klostergade 2, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Naturstyrelsen Kronjylland
Vasevej 7
8920 Randers NV

Den 11. februar 2012.

Vedrørende journal nr. FN 2011.141 Anmodning om tilladelse til udvidelse af P-plads og etablering af materialeplads ved Bregnet Kirke, Kirkebakken 2, 8410 Rønde.

Syddjurs Kommune har den 14. november 2011 fremsendt følgende udtalelse til nævnet:

” Syddjurs Kommune har den 13. oktober 2011 modtaget en ansøgning fra naturstyrelsen, som på vegne af Bregnet Menighedsråd ansøger om udvidelse af eksisterende parkeringsplads ved Bregnet Kirke samt etablering af materialegård. Det ansøgte ligger umiddelbart nord for kirken (jf. vedlagte luftfoto) på matrikel 1e Kalø Hgd, Bregnet, som er naturstyrelsens areal.

Årsagen til ansøgningen er, at stigende brug af kirken samt en øgning i antallet af besøgende til skoven betyder, at eksisterende parkeringsfaciliteter (ca. 45 pladser) ofte ikke er tilstrækkelig.

Parkeringspladsen ønskes udvidet med yderligere 60 pladser. Den vil fremstå græsdækket og afsluttes mod nord af et 1,5/0,5 m høj jorddige.

Den nye materialeplads anlægges i tilknytning til graverbygningen for at lette arbejdsgangen. Den anlægges umiddelbart vest for skovdiget og med åbne rum til materiale som muld, grus, belægningssten, grønt affald mv. Rum adskillelsen bliver i 1,5 m høje betonelementer. Pladsen belægges med betonsten, og der etableres et 4x12 m halvtag til opbevaring af materiel.

Eksisterende materialeplads ryddes og retableres som beplantet grønt område.

Den samlede udvidelse omfatter ca. 2.700 m².

Fredning

Arealet er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 11. februar 1939 og deklaration af 4. februar 1939, som blandt andet indeholder bestemmelse om,

...”at der ikke på arealerne må opføres bygninger eller i øvrigt anbringes eller indrettes noget, som kan gribe forstyrrende ind i det nuværende landskabsbillede. Afgørelsen af, om dette må være tilfældet, træffes af fredningsmyndighederne”.

Syddjurs Kommune har anført, at kommunen kan imødekomme ansøgningen i forhold til fredningen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnets afgørelse træffes på det foreliggende skriftlige grundlag.

Nævnet kan i det hele tiltræde vurderingen i indstillingen og finder derfor, at der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan meddeles dispensation fra fredningsbestemmelserne til det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.

Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.

Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail sendt til:

Naturstyrelsen Kronjylland, Vasevej 7, 8920 Randers NV, hah@nst.dk

Bregnet Menighedsråd v/ Kirsten Frederiksen, Solskrænten 1, 8410 Rønde, kirstenf@post12.tele.dk

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, chrbund@djurs.net, syddjurs@dn.dk

Syddjurs Kommune, Natur og miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, natur.miljoe@syddjurs.dk

Steen Ravn Christensen, samme, src@syddjurs.dk

Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, jkm8543@gmail.com

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Nørregade 1, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Rønde Amatørteater
Dennis F. Andersen
Syrenvej 1, Følle
8410 Rønde

Pr. mail

Den 12. september 2012.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2012.61, ansøgning vedrørende ”Kaløspillet ved Kalø Slotsruin” for 2013 til 2017.

Naturstyrelsen Kronjylland har videresendt en ansøgning fra Rønde Amatørteater vedrørende ”Kaløspillet ved Kalø Slotsruin” for 2013 til 2017.

I ansøgningen angives, at spillet bliver opført i uge 30, med opstilling af scene i uge 27 og med oprydning mandag/tirsdag i uge 31.

Der spilles i alt 4 forestillinger, 1 onsdag, 1 torsdag om aftenen samt 1 lørdag og 1 søndag om eftermiddagen. Der foretages oprydning efter hver forestilling.

Al transport af materialer etc. vil foregå i strandkanten, således at der ikke køres på dæmningen.

I spilleugen (uge 30) opstilles der et transportabelt 2 kabiners toilet med lukket tank. Ingen udledning på spillestedet. Toiletter lejes af MARS stilladser, der også sørger for tømning og forsikring.

Naturstyrelsen har udtalt:

”Naturstyrelsen Kronjylland har ingen bemærkninger til ansøgningen, idet vi forudsætter samme vilkår for arrangementet som ved tidligere år. Hvilket vil sige:

Skuespillet opføres maksimalt 5 gange i uge 30.

Antallet af tilskuere ikke overstiger 200 pr. forestilling.

Der må ikke anvendes lys og højtalere ved forestillingerne.

Evt. kaffesalg aftales med forpagterne af Kalø Slotskro.

Al kørsel med traktor og vogne foregår på strandarealet ved siden af dæmningen og middelaldervejen.

Kalø Slotsruin må ikke inddrages i skuespillene.

Arealet skal være ryddet senest 2 dage efter sidste forestilling.

Naturstyrelsen Kronjylland har i øvrigt ikke oplevet uhensigtsmæssigheder i forbindelse med Kaløspillet i den forgangne periode.”

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.

Henset til, at der ikke i den forgangne periode er konstateret uhensigtsmæssigheder i forbindelse med Kaløspillet, finder nævnet, at arrangementerne ikke er i strid med fredningens formål og der meddeles derfor herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte for perioden 2013 til 2017 på de af Naturstyrelsen anførte vilkår, jf. ovenfor.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.

Klage skal sendes til fredningsnævnet, så vidt muligt elektronisk på ovennævnte e-mail adresse, og ellers på fredningsnævnets ovennævnte adresse

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr på 500 kr.

Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail sendt til:

Rønde Amatørteater, Dennis F. Andersen, dennisfriborgandersen@gmail.com

Naturstyrelsen Kronjylland, kjy@nst.dk

Jan Højland, Naturstyrelsen Kronjylland, jgh@sns.dk

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, chrbund@djurs.net, syddjurs@dn.dk

Syddjurs Kommune, Natur og miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, natur.miljoe@syddjurs.dk

Steen Ravn Christensen, samme, src@syddjurs.dk

Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, jkm8543@gmail.com

Den 3. oktober 2013

FN 2013.52: Projekt om styrkelse af formidlingen og oplevelsen af fortidsmindet Kalø Slotsruin

Fredningsnævnet har den 15. maj 2013 modtaget en udtalelse fra Syddjurs Kommune i anledning af en ansøgning fra Naturstyrelsen Kronjylland om dispensation til et projekt om styrkelse af formidlingen og oplevelsen af fortidsmindet Kalø Slotsruin.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 17. september 2013, hvor området og Kalø Slotsruin blev besøgt. I besøget deltog foruden fredningsnævnet Naturstyrelsen Kronjylland ved skovridder Peter Brostrøm, Syddjurs Kommune ved Steen Ravn Christensen, Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard og Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen.

Peter Brostrøm redegjorde for projektet og foreviste den påtænkte adgangsvej til Kalø Slotsruin og placeringen af trappen i slotsruinen. Visualiseringen af trappen i sagsakterne er set fra den modsatte side af slotsruinen end fra parkeringspladsen og adgangsvejen. Fra parkeringspladsen og adgangsvejen vil trappen reelt kun være synlig i form af den mindre del af trappen, som i form af en udsigtspost vil være længere ude end murværket. Trappen vil blive udført i enten let aluminium eller svejset stål. Der skal af sikkerhedshensyn være et rækværk, som vil blive udført i Thermo Ask.

Christian Bundgaard anførte, at Danmarks Naturfredningsforening er imod projektet. Trappen er synlig fra omgivelserne, skæmmende og påfaldende. Der bør kun opføres en trappe, hvis den på ingen måde er synlig udefra. En trappe bør også udføres i andre materialer end de påtænkte.

Sagens baggrund

Den 21. april 1938 afsagde fredningsnævnet kendelse i relation til et projekt med anlæggelse af et nyt vejstykke fra Følle til Kalø. Fredningsnævnet anførte herved, at der ikke havde været en forpligtelse til at forelægge vejprojektet for fredningsnævnet.

Kendelsen blev af Danmarks Naturfredningsforening indbragt for Overfredningsnævnet med henblik på en anden linjeføring af vejen, og kendelsen blev den 3. januar 1939 ændret af Overfredningsnævnet, således at vejprojektet ikke måtte udføres som vedtaget. Overfredningsnævnet anførte som begrundelse for at behandle sagen bl.a., at

”egnen, hvorigennem det nye vejstykke skulle føres, er almindelig kendt som en af landets skønneste og ejendommeligste, hvorhos de særlige interesser, som knytter sig til den skønne Kalø med den ved loven fredede borgruin, naturligt måtte rejse spørgsmål om nøje undersøgelse af de foreliggende særlige forhold.”

Det fremgår af sagsfremstillingen i Overfredningsnævnets kendelse, at Danmarks Naturfredningsforening havde oplyst, at ejeren af Kalø Gods i tilfælde af en anden given linjeføring ville lade tinglyse

en fredningsdeklaration på det store og enestående udsigtsområde. Danmarks Naturfredningsforening anførte endvidere bl.a., at

”Foruden den æstetiske, landskabelige og historiske værdi af en fredning af udsigten til Kalø Vig er der også en betydelig naturvidenskabelig interesse knyttet til dette sted ...

...

Fra naturvidenskabelig side må det derfor i højeste grad påskønnes, at der sættes kræfter i gang for at hindre en skæmmende bebyggelse, der ville ødelægge udsigten over dette skønne og videnskabeligt så overordentlig interessante landskab, der så ofte er brugt og i fremtiden bestandig hyppigere vil blive brugt såvel af skoler som af studerende til undervisningsbrug, og som virker betagende ikke blot på turisten, men også på den, der med videnskabelig forståelse af dets oprindelse søger dertil.”

Det blev videre anført, at enhver forringelse af landskabets overskuelighed og enhver udviskning af dets linjer bør søges undgået.

Overfredningsnævnet anførte bl.a. i sin begrundelse for afgørelsen, at ønskeligheden af, at der skete en gennemførelse af det foreliggende tilbud om fredning af store områder, som på grund af deres skønhed, beliggenhed og ejendommelighed havde den største betydning for almenheden, talte afgørende imod en gennemførelse af vejprojektet.

Ejeren af Kalø Gods udstedte herefter den 14. januar 1939 en fredningsdeklaration med bl.a. følgende indhold:

”De nævnte arealer skal forblive henliggende i den nuværende tilstand således, at der til eksempel ikke på arealerne må opføres bygninger eller i øvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det nuværende landskabelige billede, og således, at afgørelsen af, om dette måtte være tilfældet, træffes af naturfredningsmyndighederne, ligesom der ej heller uden disses samtykke må foretages yderligere beplantning mv. Det skal dog være godset tilladt at opføre de til landbruget, skovbruget og jagten nødvendige bygninger samt at foretage udvidelse af de hertil allerede værende efter foregående godkendelse af naturfredningsnævnet.

...

Godset giver derhos Nationalmuseet ret til at foretage de undersøgelser og gravninger samt den frilægning og restaurering af murpartier på borgholmen, som museet måtte skønne at være af interesse. ...

Påtaleret i henhold til denne deklaration tilkommer ejeren, naturfredningsnævnet og Danmarks Naturfredningsforening samlet eller hver for sig.”

Deklarationen blev godkendt af Overfredningsnævnet den 11. februar 1939.

Den 15. maj 2012 modtog fredningsnævnet via Syddjurs Kommune følgende ansøgning fra Naturstyrelsen Kronjylland:

"Naturstyrelsen, Kronjylland søger hermed fredningsnævnet om tilladelse til at omdisponere ankomstarealet, styrke ledelinjen ud til ruinen og etablere et tårn i tårnruinen ved Kalø Slotsruin.

Hensigten med ovennævnte tiltag er at styrke formidlingen og oplevelsen af områdets kulturhistorie og natur, samtidig med at dette gøres i respekt for områdets værdier.

Ankomstområdet:

Der er årligt 100.000-150.000 besøgende til Kalø Slotsruin. Langt de fleste ankommer i bil. Det eksisterende ankomstareal består, udover kro og iskiosk, af et uorganiseret parkeringsareal, møblering og beplantning, samt et mindre strandareal.

Fremtidige forhold:

Det eksisterende parkeringsareal "ryddes op" og optimeres ved at inddele det i markerede parkeringsbåse. Derved frigøres areal, som mod syd (med fri udsigt til Kalø Vig og slotsruin) udnyttes til grusbelagt opholdszone med øer af græs og skulpturelle bænke i egetræ. Langs den eksisterende kro og iskiosk udnyttes den frigjorte plads til skulpturelle bænke i egetræ, cykelstativer og mulighed for busparkering.

Det eksisterende led i hegnet ved stien til slotsruinen erstattes af vire og et håndtag. Egetræspæle med skilt males med Naturstyrelsens signaturfarve. Strandarealet friholdes for møbler mv. og den eksisterende beplantning holdes i ca. ½ m. højde.

Der etableres i alt 36 stk. p-pladser, heraf handikap: 2 stk. til alm. biler, og 2 stk. til kassebiler. Der etableres cykelstativ til 30 cykler. Parkeringsarealet disponeres så der fortsat kan køre lastbiler til og fra skoven igennem området.

Ledelinie fra ankomstareal og ud til selve ruinen:

Der er med tiden opstået flere stier op til ruinen, hvilket slider på ruinen og befæstningerne.

Med henblik på at markere én sti (den oprindelige adgangsvej) op til ruinen, etableres to bænke samt en sti-bro over den oprindelige voldgrav. Den ønskede sti klippes ned de første to sæsoner for at fremskynde et spor, der sammen med punkterne og broen leder de besøgende på rette vej.

Med bænkene og broen som visuelle elementer i landskabet, ledes besøgende én vej op til ruinen og dermed mindskes slitage på anlægget. Elementerne er bygget af egetræ, som falder naturligt ind i landskabet og ruinen, samtidigt med at de kræver minimum af vedligeholdelse.

Sti-bro:

Broen er spænder 4 m. over den gamle voldgrav i 1,5 m. bredde og består af 40 x 40 cm. egetræsbjælker. Langs broens kanter er monteret lister, der sikrer barnevogne mv. mod at skride ud over kanten.

Broen funderes med 30 cm. Dybt betonfundament. Under etableringen skal der være arkæolog til stede i henhold til fredningsbestemmelserne.

2 stk. bænke:

2 stk. skulpturelle bænke etableres på slotsøen. Bænkene opbygges af 40 x 40 cm. Egetræsbjælker.

Tårnet i tårnet:

Hensigten med projektet er at forbedre formidlingen af Kalø Slotsruin betydeligt, både ved at styre den besøgendes adgangsvej til ruinen så den følger den oprindelige adgangsvej, og ved at de besøgende får en betydelig lettere forståelse af borgruinen ved at kunne betragte den fra hovedtårnets øvre vinduer, men også af det kulturlandskab som Kalø Slotsruin ligger i.

Set udefra vil trappen kun kunne ses gennem de eksisterende huller i muren.

I slotsruinens tårn etableres en ny trappe, der leder den besøgende op gennem tårnet. Der etableres reposer mod hhv. syd, øst og vest, hvorfra udsigten over landskabet og borgruinen kan nydes gennem de eksisterende huller i muren.

Trappen og reposerne kan ses gennem hullerne i tårnmuren. Forkanten på den øverste repos (mod vest) flugter med tårnets base. Efter mange års erosion, både naturlig og menneskeskabt, er basen nu tykkere end toppen, hvorfor reposen synes at "rage ud", hvilket afspejler hvor meget af tårnet, der i dag er eroderet væk.

Trappekonstruktionen tilgodeser mulighederne for løbende vedligeholdelses – og restaureringsarbejder af inder-murene og murkronerne på den fredede ruin.

Trappen udføres i bæredygtige materialer, der kræver mindst mulig vedligehold og udføres med så få konstruktionsmæssige indgreb i tårnruinen som muligt.

Byggeplads:

Byggeplads etableres med henblik på at undgå enhver skade på ruinen.

Der etableres "Skur by" og parkering for håndværkere på "Ridebanen" på slots-øen. Byggevand etableres fra kroen (Molsvej 31). Afløb sker til opsamlingstank. Byggestrøm etableres via generator. Broen fra ridebanen til borgruinen forstærkes med soldater og køreplader, så materiel og kran kan transporteres ad "transportvej" op til borgruinen. Langs tårnruinens sydøst mur placeres byggekran til at hejse materiel ind i tårnet over muren. Inde i tårnet etableres stillads stående på tårnets bund. Skur by, transportvej, kran-plads og stilladsområde sikres med køreplader og foring med sand og træforskalling således at ruinen beskyttes mest muligt. Ved nedtagning af byggepladsen reableres området som eksisterende.

Med ansøgningen var vedlagt en række illustrationer af de forskellige elementer i ansøgningen.

I Syddjurs Kommunes udtalelse af 15. maj 2013 om ansøgningen er anført følgende:

"Syddjurs Kommune har d. 18. april 2013 modtaget en ansøgning fra Naturstyrelsen vedr. Kalø Slotsruin gående på at omdisponere ankomstarealet, styrke ledelinjen ud til ruinen og etablere et tårn i tårnruinen.

...

Fredning

Området er omfattet af fredningsdeklaration af d. 14. januar 1939. Her fredede daværende godsejer borgholmen og tilstødende arealer herunder arealet mellem skovene i forbindelse med forhandlinger omkring vejprojekt fra Rønde til Mols.

I fredningen er der bl.a. anført:

De nævnte Arealer skal forblive henliggende i den 'nuværende Tilstand saaledes, at der til Eksempel ikke paa Arealerne maa opføres Bygninger eller iøvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det nuværende landskabelige Billede, og saaledes, at Afgørelsen af, om dette maatte være Tilfældet, træffes af Naturfredningsmyndighederne, ligesom der ej heller uden disses Samtykke maa foretages yderligere Beplantning m.v.

Godset erklærer sig dernæst villig til efter nærmere Forhandling med Danmarks Naturfredningsforening at tillade Ophold og Badning paa de ovennævnte Strandarealer og Borgholm.

Godset giver derhos Nationalmuseet Ret til at foretage Undersøgelser og Gravninger samt den Frilægning og Restaurering af murpartier på Borgholmen, som museet maatte skønne at være af interesse.

Påtaleberettigede til deklarationen er Ejer, Fredningsnævnet og Danmarks Naturfredningsforening.

Formelt juridisk omhandler landskabsfredningen ved Kalø ikke selve ruinen. Der står f.eks. ikke noget om ruinen i formålsparagraffen. Da godsejeren fredede arealerne havde han dog nok ikke forestillet sig, at nogen kunne finde på at lave indgreb/tiltag på selve ruinen.

Det er derfor usikkert, om "tårnet i tårnet" skal behandles af fredningsnævnet og Naturfredningsforeningen

Kommunens umiddelbare vurdering er, at den formelle kompetence til at behandle "tårnet i tårnet" nok ligger hos Kulturstyrelsen og Nationalmuseet, og at det er disse instanser, der skal træffe en afgørelse i forhold til dette punkt.

Habitat-område

Området er beliggende i et internationalt naturbeskyttelsesområde – "Kaløskovene og Kaløvig (nr. 230)". Udpegningsgrundlaget for internationale naturbeskyttelsesområde er:

1016 Sump vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)

1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)

1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

1150 * Kystlaguner og strandsøer

1160 Større lavvandede bugter og vige

1170 Rev

1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde

1220 Flerårig vegetation på stenede strande

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

1330 Strandenge

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand

7230 Riggær

9110 Bøgeskove på morbund uden krysttorn

9130 Bøgeskove på muldbund
9150 Bøgeskove på kalkbund
9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Kommunens kommentarer

Med hensyn til habitatområdet, er det kommunens umiddelbare vurdering, at projektet ikke kan indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper området er udpeget for. Den endelige vurdering foretages i forbindelse med §3-afgørelsen.

I forhold til fredningen kan kommunen tilslutte sig projektet, da det også efter kommunens opfattelse er med til at styrke formidlingen og oplevelsen af områdets kulturhistorie og natur.

Med 100.-150.000 besøgende om året – hovedsagelig i bil – er 36 parkeringspladser (hvoraf 4 er handicap pladser) ikke mange. I perioder med godt vejr er der derfor ofte mange flere biler, og forholdene bliver kaotiske. Der skulle måske allokeres et område nord for vejen til parkering. Det skal henligge i græs som nu, men måske skiltes med, at der kan parkeres.

Andre tilladelser

Der skal gives en tilladelse efter Naturbeskyttelsesloven §3. Tilsvarende vurderes, at "tårnet i tårnet" skal behandles af Kulturarvsstyrelsen og Nationalmuseet."

Kulturstyrelsen meddelte den 22. maj 2013 dispensation fra museumsloven til etablering af formidlingstrappe og ledelinje ved Kalø Slotsruin. I dispensationen er anført følgende:

Naturstyrelsen, Kronjylland, har den 25. april 2013 søgt om tilladelse efter museumsloven til at montere en trappe indvendigt i det store tårn på Kalø Slotsruin med henblik på stedets formidling samt etablering af stibro og bænke for at lede publikums færdsel på stedet. Ansøgningen er vedlagt diverse plan- og snittegninger samt visualiseringer, ligesom der er redegjort for selve anlægsarbejdet mht. byggeplads, kran, køreplader osv.

Trappe, bro og bænke indgår i et projektforslag, som også omfatter omlægning af ankomstområde og parkeringsplads på land. Det samlede projektforslag er et af Realdanias "Steder i landskabet".

Kalø Slotsruin er et fredet fortidsminde, omfattet af bestemmelserne i museumslovens kap. 8a.

Afgørelse

Kulturstyrelsen giver hermed tilladelse efter museumsloven til det ansøgte på følgende vilkår, jf. lovens §§ 29e og j:

- Der må ikke ske trykskader ved kørsel på fortidsmindet.
- Der skal laves foranstaltninger ved ruinen, så murværk mm. ikke beskadiges ved monteringen af trappen.
- Selve monteringen af trappen i tårnet skal varsles senest to uger før påbegyndelsen og overvåges af Kulturstyrelsen, hvis anvisninger om arbejdets udførelse skal følges.
- Der skal være mulighed for arkæologisk overvågning ved etablering af fundering af sti-bro og bænke.

- Efter arbejdets afslutning skal fortidsmindet efterlades uden spor fra monteringsarbejderne, og dette skal godkendes af Kulturstyrelsen. Eventuelle mangler skal udbedres umiddelbart.
- I tilfælde af forfald og manglende vedligeholdelse skal trappe, bænke og bro nedtages og fjernes for ansøgers regning.
- Der må ikke tilføjes informationsskilte til trappen, der skal fremstå som en enkel og funktionel installation.

Baggrund

Trappen i det store tårn etableres primært for at give publikum mulighed for 1) at overskue Kalø Slotsruin i sin helhed, 2) at opleve slottets placering i det omgivende landskab, og 3) at komme ind og op i tårnet, som hidtil har været afspærret. Samtidigt letter det betydeligt adgangen til renholdelse af tårnets gulvflade og vedligeholdelse af indermuren og murkronen.

Selve den 1 m brede trappe udføres i mat sortlakeret stål beklædt med sidebeklædning af asketræ. Hvor trappens reposer ses i den udvendige mur, beklædes de med hærdet glas. Trappens løb er vinklet på en måde, så den adskiller sig fra tårnets kvadratiske grundplan. Frontbeklædningen i den øverste repos på NV-siden er fremskudt 50-60 cm i forhold til den omgivende udvendige murflade, men flugter med tårnmurens oprindelige yderflade som den fremstår ved basis.

Trappen fæstnes i tårnet dels ved aflægning i eksisterende bjælkehuller i muren, dels ved forankring i teglsten, som stammer fra restaureringen i 1930-40'erne. Ved reposerne i vindueshullerne bores forankringen gennem nyere betonaafdækninger og ned i original murkerne. I bjælkehullerne lægges de nye bjælker på et materiale, der sikrer, at originalt murværket ikke beskadiges. Trappen kan således fjernes uden at efterlade væsentlige spor i murværket.

I forbindelse med etableringen af trappen foretages en oprensning af stenlægningen i tårnets bund, således at den vil fremstå synlig og uden bevoksning.

Det er ikke uden betænkelighed, at Kulturstyrelsen dispenserer til etablering af den beskrevne trappe med formidlingsformål i den fredede tårnruin. Imidlertid er styrelsen ved en nøje afvejning nået frem til, at den kan dispensere til det konkrete projekt pga. dets formidlingsmæssigt store betydning, og fordi indgreb i fortidsmindets autentiske dele stort set ikke foretages. Det formidlingsmæssige aspekt vil normalt ikke alene være tilstrækkelig begrundelse for større indgreb i fredede fortidsminder, men styrelsen har i dette tilfælde vurderet, at hensynet til og udbyttet for de 200.000 årligt besøgende står i rimeligt forhold til indgrebets begrænsede karakter.

Tårnets profil og udseende vil ikke ændres for trafikanter på Molsvej eller for de besøgende på vej ud over dæmningen til ruinen, hvilket er væsentligt for fortidsmindets symbolske betydning i kulturlandskabet. Fra landsiden i øvrigt omkring Kalø Vig vil synligheden være stærkt begrænset pga. den store afstand. Fra søsiden vil glasbeklædningen i vindueshullet i SV-siden og reposen i NV-siden være synlig. Udefra er trappen således kun synlig gennem eksisterende huller i muren.

Styrelsen har desuden lagt vægt på, at trappen i sit udtryk ikke kan opfattes som en del af det oprindelige bygningsværk, men at den fremtræder som et produkt af nutiden med et diskret materialevalg.

Stibro og bænke er sigtepunkter i en såkaldt ledelinje, som sammen med stier - markeret ved hyppig slåning af vegetationen - skal lede de besøgende over den vandfyldte voldgrav, gennem ladegårdsarealet, henover Ridebanen og over den eksisterende træbro, hvilket er den oprindelige adgangsvej til borgen. I dag vælger mange besøgende den mest direkte vej gennem voldgraven og op ad borgsiden til det nordøstlige tårn i ringmuren. Dette medfører et så stort slid på borgbanken, at der er overhængende fare for, at tårnets fundering snart bliver ustabil.

Stibroen over den gamle voldgrav er 4 m lang og 1,7 m bred og består af fire 40x40 cm bjælker af egetræ. De fæstnes på vanger, der monteres på betonfundamenter, nedgravet til 30 cm's dybde under terrænoverflade. To skulpturelle bænke består af tilsvarende egebjælker og funderes på samme måde. Bjælkerne er 2,7 og 1,3 m lange og lægges i to lag.

Kulturstyrelsen finder bestræbelserne på at minimere sliddet på borgbanken afgørende. Bro og bænke som sigtepunkter vil bidrage hertil og vil med materialevalget og den diskrete udformning ikke have afgørende effekt i landskabsbilledet. At de besøgende kommer den oprindelige vej op til Kalø Slotsruin, forøger desuden den umiddelbare formidling af borgens kompleksitet.”

Naturstyrelsen traf den 15. august 2013 følgende afgørelse om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen:

”Naturstyrelsen Kronjylland har i mail af 28. maj 2013 fremsendt ansøgning om dispensation til projektet ”Stedet Tæller”, som indebærer en ændring af parkeringsarealet ved, etablering af en ledelinje til og etablering af udkigsposter med glasfacade i forbindelse med etablering af indvendig trappe i Kalø Slotsruin samt etablering af midlertidig byggeplads.

Afgørelse

Naturstyrelsen giver hermed dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens¹ § 65, stk. 1, jf. § 15, til projektet som beskrevet i ansøgningen.

Dispensationen vedrører *alene* strandbeskyttelseslinjen. Andre tilladelser efter anden lovgivning kan være nødvendige.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristens udløb - se nærmere i afsnittet om klagevejledning nedenfor. Hvis der bliver klaget over afgørelsen kan dispensationen ikke udnyttes, før klagesagen er færdigbehandlet, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet konkret bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Vilkår for dispensationen

Dispensationen er meddelt på følgende vilkår:

- Ved kørsel til, på og fra slotsøen skal Naturstyrelsen Kronjylland anviser den for naturen mest hensigtsmæssige kørevej
- Der må ikke etableres arbejdsstationer ud over de i ansøgningen anførte

¹ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013

- Der skal udlægges køreplader på den midlertidige kørevej samt på arbejdsstationer på øen

Redegørelse for sagen

Projektet er omfattet af initiativet "Steder i landskabet", som er ét af tre delinitiativer i Realdanias kampagne "Stedet tæller". Projektet fokuserer på, hvordan den gode oplevelse i naturen kan understøttes med enkel, smuk og funktionel arkitektur i mindste skala. Projektet har til hensigt, gennem et bæredygtigt tiltag, at styrke turismen, naturoplevelsen, den kulturhistoriske oplevelse, samt at beskytte mod slitage.

Projektets partnerkreds består af Realdania, Naturstyrelsen og Kulturstyrelsen.

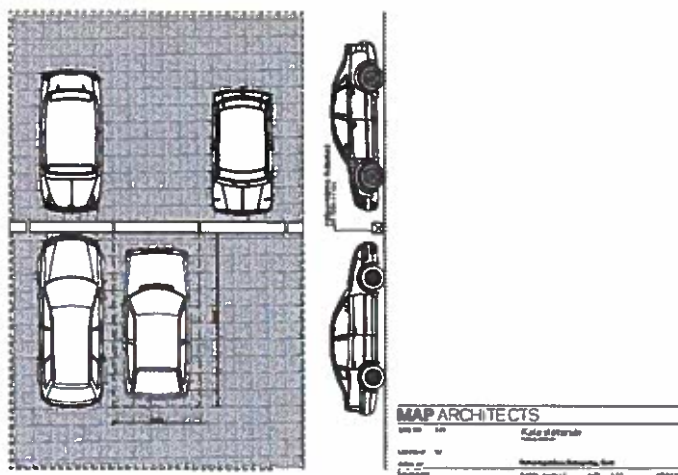
Det ansøgte er opdelt i 3 delprojekter.

Ankomstarealer ved Kalø Slotsruin

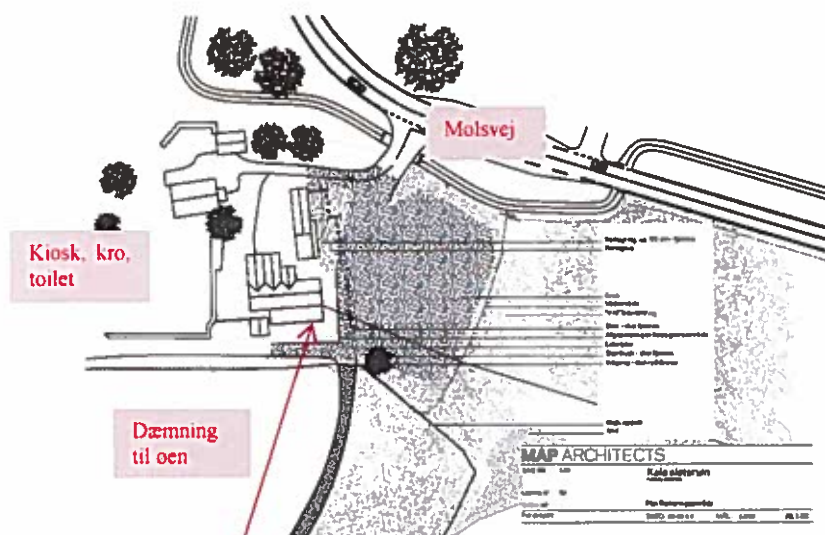
Det fremgår af ansøgningen, at der årligt er 150.000-200.000 besøgende til Kalø Slotsruin. Langt de fleste ankommer i bil. Det eksisterende ankomstareal består, udover kro og iskiosk, af et uorganiseret parkeringsareal, beplantning samt et mindre strandareal.

Parkeringsareal

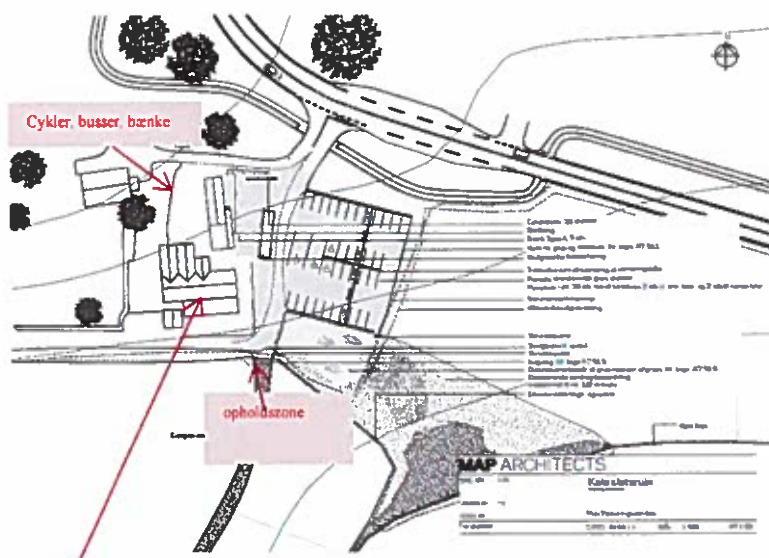
Der ansøges om dispensation til, at det eksisterende parkeringsareal systematiseres og optimeres ved at inddеле det i markerede parkeringsbåse. Der etableres i alt 36 stk. p-pladser, heraf udgør de 4 handicappladser. Parkeringsarealet disponeres, så der fortsat kan køre lastbiler til og fra skoven igennem området. Den eksisterende grusbelægning renoveres og jævnes i parkeringsområdet. Parkeringsarealets kanter afgrænses af cortenstål mod beplantningen. Parkeringsbåsene markeres af 40 x 40 cm tykke egetræsbjælker med en længde på 2,5 m.

Visualisering af parkeringsbåse

Eksisterende parkeringsareal

Fremtidig parkeringsareal

Opholdszone m.v.

Ved at rydde op på parkeringsarealet frigøres plads, som mod syd skal udnyttes til grusbelagt opholdszone med øer af græs og skulpturelle bænke i egetræ. Langs kro og iskiosk opstilles skulpturelle bænke i egetræ samt cykelstativer, ligesom der vil blive mulighed for busparke-ring. Der etableres cykelstativ til 30 cykler. Bænkene udføres i 40 x 40 cm tykke egetræsbjælker. Der opsættes 5 stk. type A-bænke, se skitse nedenfor.

sæsoner for at fremskynde et spor, der sammen med bænken og sti-broen leder de besøgende på rette vej.

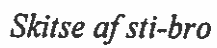
Ved skiltet opstilles en bæk på en sådan måde, at besøgende ledes i den rigtige retning

Foto af "uofficiel" sti etableret i "fugleflugtslinje" til ruinen. Stien ender blindt, hvilket medfører unødigt slitage på arealet

Sti-bro

Broen spænder 4 m over den gamle voldgrav i 1,5 m bredde og består af 40 x 40 cm tykke ege-træsbjælker. Langs broens kanter monteres lister, der sikrer barnevogne m.v. mod at skride ud over kanten. Broen funderes med 30 cm dybt betonfundament.

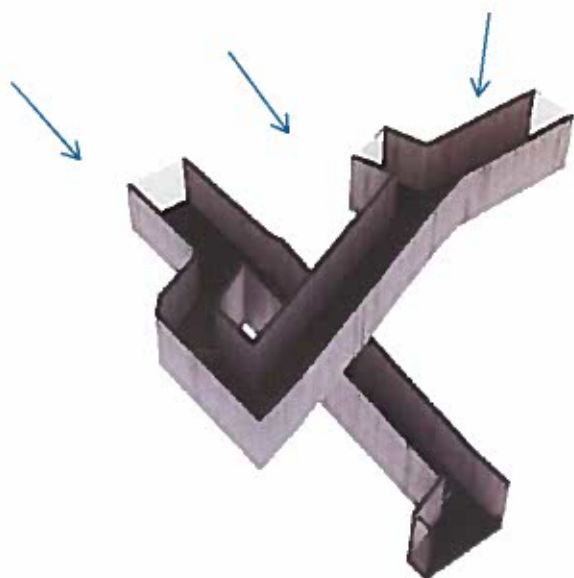
2 stk. skulpturelle bænke ønskes etableret på slotsøen. Bænkene opbygges af 40 x 40 cm tykke egetræsbjælker som en type B-bænk, jf. skitse nedenfor.

Trappen og reposerne kan ses gennem hullerne i tårnmuren. Forkanten på den øverste repos (mod vest) flugter med tårnets base. Efter mange års erosion, både naturlig og menneskeskabt, er basen nu tykkere end toppen, hvorfor reposen synes at "rage ud", hvilket afspejler hvor meget af tårnet, der i dag er eroderet væk.

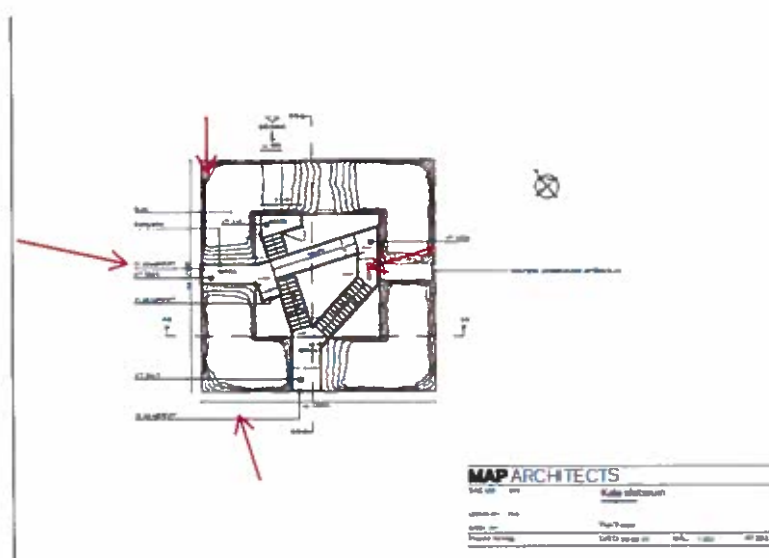
Trappekonstruktionen tilgodeser mulighederne for løbende vedligeholdelses – og restaureringsarbejder af inder-murene og murkronerne på den fredede ruin.

Trappen udføres i rust- og syrefrit stål og beklædes med ThermoWood i ask. Synligt stål pulverlakeres mat sort. Ved reposer er der glaspartier af hærdet glas for at give frit udsyn.

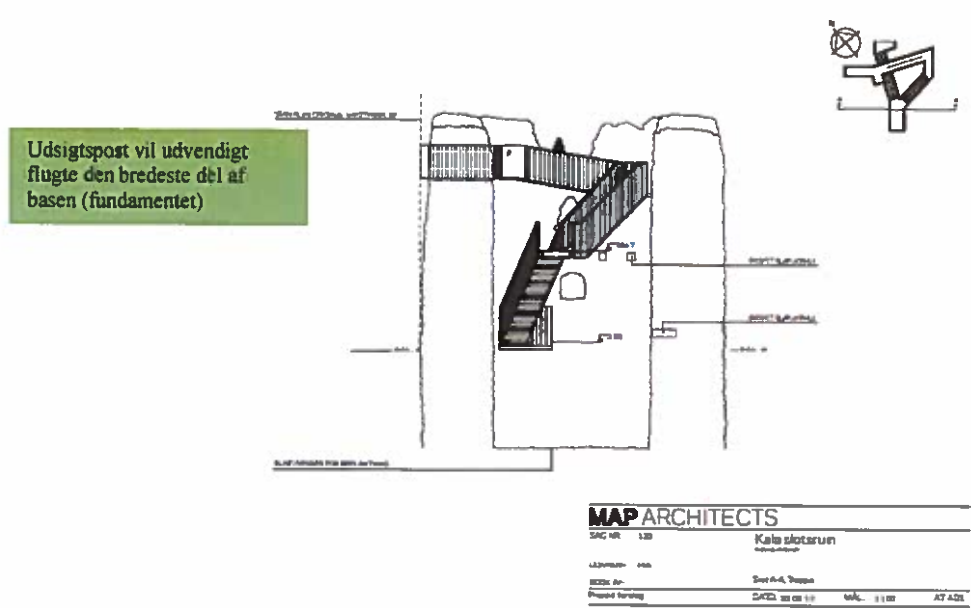
Trappens fri bredde er 1 m, svarende til adgangshullet i tårnruinen. Trappen vil kun kunne ses gennem de eksisterende huller i muren.

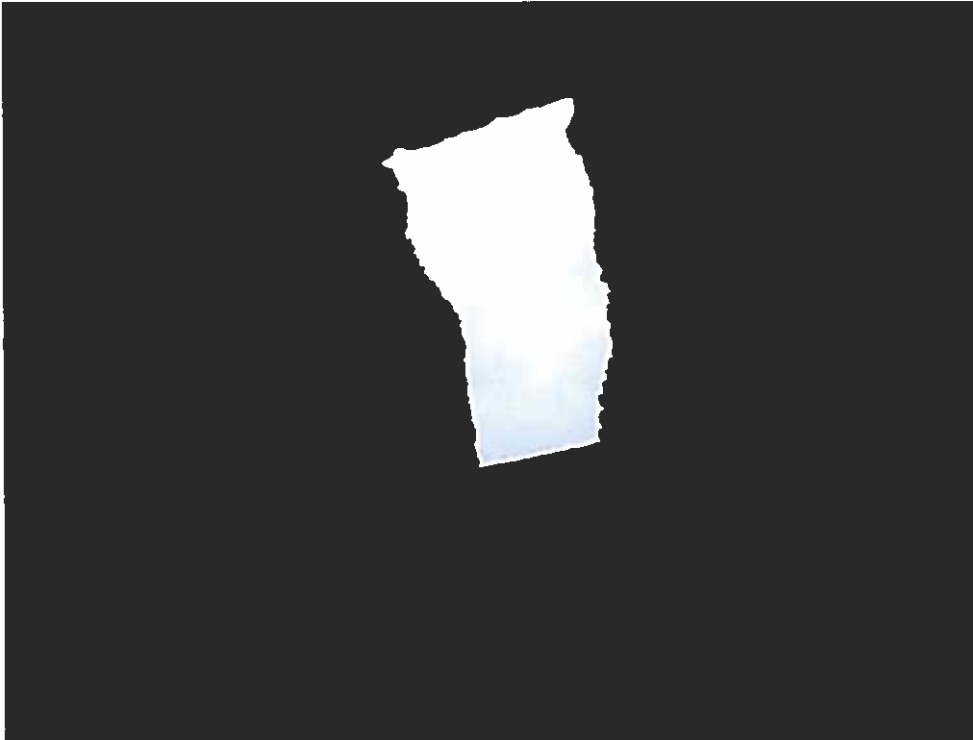
Udkigsposter, hvorfra trappen vil være synlig udefra

Indgang og udkigsposter

Visualisering – udkigsposter og trappe set udefra

Ruinen indefra. Der indrettes udsigtspost

Ruinen set indefra. Der indrettes udsigtspost

er noteret som landbrugsejendom, og øen anvendes tillige til afgræsning. Området ligger i sin helhed indenfor strandbeskyttelseslinjen.

Kalø Slotsruin er et fredet fortidsminde. Kulturstyrelsen er ansvarlig myndighed.

Området er tillige omfattet af arealfredningen for Kalø Gods, ligesom området ligger i beskyttet naturområde (§ 3) og indenfor skovbyggelinjen, som administreres af Syddjurs Kommune.

Derud over er Kalø omfattet af lokalplan 41.

Kulturstyrelsen givet dispensation til projektet efter museumsloven og Syddjurs Kommune har givet dispensation til projektet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Natura 2000

Ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. 230 (habitatområde nr.230 Kalø Skovene og Kalø Vig), jf. bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter.

Udpegningsgrundlag for habitatområde 230:

- 1016** Sump vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)
- 1166** Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
- 1110** Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1140** Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150** * Kystlaguner og strandsøer
- 1160** Større lavvandede bugter og vige
- 1170** Rev
- 1210** Enårig vegetation på stenede strandvolde
- 1220** Flerårig vegetation på stenede strande
- 1310** Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
- 1330** Strandenge
- 3150** Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 6210** Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230** * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6410** Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- 7220** * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
- 7230** Rigkær
- 9110** Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- 9130** Bøgeskove på muldbund
- 9150** Bøgeskove på kalkbund
- 9160** Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
- 91E0** * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

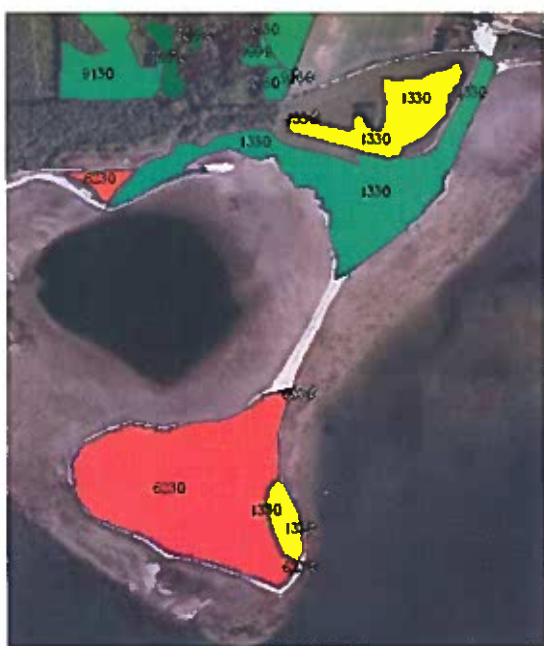
I forbindelse med Syddjurs Kommunes sagsbehandling af projektet vedrørende § 3-beskyttet natur har kommunen foretaget en grundig indledende vurdering af projektet i forhold til udpegningsgrundlaget.

Kommunen vurderer, at den eneste naturtype på udpegningsgrundlaget, der vil blive berørt, er 6230, artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Det er kommunens vurdering, at en ændring i stiforløbet og opsætning af bænke med henblik på at kanalisere færdslen ad én sti vil mindske slitagen på naturtypen surt overdrev og strandenge. Det vurderes, at opsætningen af en skurby i en kortere periode ikke vil påvirke overdrevet i negativ eller væsentlig grad.

Ud fra en grundig vurdering og udarbejdelse af en planteliste vurderer kommunen, at projektet samlet set ikke vil påvirke Natura 2000 området eller naturtyper fra udpegningsgrundlaget væsentligt.

Naturstyrelsen finder, at Syddjurs Kommune har foretaget en grundig og relevant vurdering af projektet i forhold til udpegningsgrundlaget. På baggrund af kommunens oplysninger samt Naturstyrelsens egne besigtigelser på stedet vurderer Naturstyrelsen, at projektet ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget i væsentlig grad.

Kortlagte naturtyper

Vurdering af projektet i forhold til bilag IV-arter

I forbindelse med Syddjurs Kommunes sagsbehandling af projektet har kommunen foretaget en indledende vurdering af mulige påvirkninger af bilag IV-arter, jf. habitatbekendtgørelsens § 11.

Syddjurs Kommune har foretaget en vurdering i forhold til markfirben og stor vandsalamander, men kommunen gør opmærksom på, at der også bør foretages en vurdering af flagermus.

Stor vandsalamander

Stor vandsalamander forekommer i et vandhul nord for slotsruinen. Som følge af at vandhullet ikke berøres af projektet vurderer kommunen, at arten ikke påvirkes.

Markfirben

Syddjurs Kommune har ingen konkrete oplysninger om forekomst af markfirben på Kalø, men kommunen vurderer dog, at skrænten sydvest for ruinen er et potentielt levested for markfirben. Da skrænten ikke påvirkes af projektet vurderer kommunen, at projektet ikke vil påvirke en evt. bestand af markfirben.

Samlet set vurderer Syddjurs Kommune, at projektet ikke vil påvirke bilag IV-arter i et omfang, der er væsentligt.

Flagermus

I forbindelse med projektet har Naturstyrelsen Kronjylland foretaget besigtigelse med henblik på at registrere evt. forekomst af flagermus ved ruinen. Besigtigelsen blev foretaget d. 8. august 2013 i tidsrummet fra kl. 20 til 23. I dette tidsrum blev der ikke registreret flagermus ved ruinen. Ved besigtigelsen blev der anvendt flagermusdetektor af typen Pettersson.

Der blev ved besigtigelsen observeret jagende flagermus ved Hestehaveskov, hvilket indikerer, at vejrliget var velegnet til observation af flagermus.

De mest almindeligt forekommende arter i det åbne land er Langøret Flagermus og Sydflagermus. Specielt Sydflagermus er vidt udbredt og er en af de almindeligste arter af flagermus i Danmark. Men selv for disse udbredte arter vurderes det, at disse ikke vil foretrække ruinens sprækker som sommer- eller dagopholdssted, idet begge arter er stærkt tilknyttet henholdsvis store landbrugsbygninger og beboelser. Begge arter søger endvidere føde langs ledelinjer i landskabet, ikke over havvand, hvilket Kalø Slotsruin ligger omgivet af til alle sider. Sydflagermus jager langs skovbryn samt mellem store træer i parker og haver. Oftest ses den jage i områder, hvor der er ansamlinger af insekter, det være sig ved solopvarmede steder, ved blomstrende træer o. lign. Langøret Flagermus jager oftest i frodige kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove. Her jager den tæt og lavt under og omkring træer. Jagten foregår ofte helt inde i vegetationen, eller tæt langs mure og tagflader.

I Naturdatabasen Fugle og Natur er der igennem de sidste 10 år kun registreret flagermus på 7 datoer og alle i 2005 (april-maj) ved Kalø Slotsruin. Ved hver observation er der registreret max. 2 jagende individer af *Pipistrellus* sp.

Naturstyrelsen Kronjylland har sammen med Syddjurs Kommune vurderet, at det er usandsynligt, at flagermus vil anvende ruinen som opholdssted, fordi der generelt er koldt og fugtigt, samt at lokaliteten næsten altid er forblæst. Desuden er lokaliteten ikke et oplagt fourageringsområde for flagermus, idet natsværmere oftest ikke findes i større antal ude over havet.

Hertil kommer, at tilstedeværelsen af alliker i hullerne formodentlig ikke vil være hensigtsmæssig for flagermusene, idet allikerne formodes at ville prikke i /stikke til flagermus, der kommer for tæt på reden.

Med baggrund i ovenstående vurderer Naturstyrelsen Kronjylland, at etableringen af en trappe i ruinen ikke vil påvirke bilag IV-arter, flagermus, i væsentligt omfang, og dermed ikke ødelægge yngle- og rastelokaliteter for flagermus.

Naturstyrelsens vurdering af projektets påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter
Naturstyrelsen vurderer samlet set, at projektet ikke påvirker yngle og rasteområder for bilag IV-arter. Naturstyrelsen lægger ovenstående vurdering af flagermus til grund tillige med den vurdering, som Syddjurs Kommune har udarbejdet i forhold til stor vandsalamander og markfirben.

Lovgivning

Af naturbeskyttelseslovens § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslin-

jen. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen.

Der kan i særlige tilfælde gøres undtagelse fra bestemmelsen, jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 1.

Strandbeskyttelseslinjen administreres meget restriktivt. Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, dispenseres der kun, når der foreligger en særlig begrundelse herfor, og når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Ifølge bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter, skal der foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. I så fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Der kan endvidere ikke gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyre- og plantearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det fremgår af lovbemærkningerne til ændring af naturbeskyttelsesloven i 1994 - "kystloven" - at det i overensstemmelse med hidtidig praksis vil være muligt at etablere mindre foranstaltninger til støtte for friluftslivet og dermed til fremme af turismen. Der vil således som hidtil kunne tillades opstilling af toiletbygninger, informationstavler og skilte samt andre, til opfyldelse af friluftsfunktionen nødvendige, beskedne opholdsfaciliteter.

Den indvendige indretning af tårnet med udkigsposter medfører ændringer i ruinens ydre fremtræden, hvorfor Naturstyrelsen finder, at der er tale om en tilstandsændring, som kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15.

Naturstyrelsen finder, at projektets formål om styrkelse af turismen og naturoplevelsen er et særligt forhold, der kan begrunde meddelelse af dispensation, og at projektet er omfattet af ovennævnte praksis.

Naturstyrelsen har lagt afgørende vægt på, at projektet vil bidrage til formidlingen af helt særlige kulturhistoriske værdier og naturværdier i området ved Kalø Slotsruin, ligesom det vil understøtte friluftslivet og områdets turistmæssige betydning.

Naturstyrelsen vurderer desuden, at projektet alene indebærer beskedne indgreb og ændringer i områdets nuværende tilstand, og at projektet vil kunne indpasses i området uden at virke skæmmende eller dominerende på kystlandskabet.

Styrelsen har her lagt vægt på, at Kalø allerede er en turistattraktion i Nationalpark Mols Bjerge med stor aktivitet både på parkerings- og opholdsarealet samt på slotsøen, hvorfor der i forvejen er en vis påvirkning af kystlandskabet.

Styrelsen har samtidig lagt vægt på, at en del af projektet har til hensigt at reducere uhensigtsmæssig slitage på naturarealet. I den forbindelse har styrelsen tillige lagt vægt på, at byggepladsen anlægges midlertidigt, og at der ikke vil ske negativ påvirkning af overdrevet omkring slotsruinen i væsentlig grad.

Naturstyrelsen har endelig vurderet, at der ikke vil være nogen utilsigtet præcedensvirkning ved en dispensation.

På den baggrund gives dispensation med vilkår til det samlede projekt.

Det ansøgte vil ikke medføre beskadigelse/ ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Det ansøgte vil ikke ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget.”

Fredningsnævnet har anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand i sagen, og naturstyrelsen har i den anledning den 15. august 2013 afgivet følgende udtalelse til fredningsnævnet:

”Fredningsnævnet har i mail af 23. maj 2013 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand vedrørende ovennævnte ansøgning om dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4.

Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen

Der ansøges om dispensation til at omdisponere ankomstarealet ved at indrette parkeringsbåse og opholdszone med bænke, beplantning og cykelstativer, styrke ledelinjen ud til ruinen ved opstilling af bænke og etablering af sti-bro for at hindre uhensigtsmæssig slitage samt at etablere indvendig trappe med reposer til udsigtspost i tårnruinen ved Kalø. For yderligere detaljer om projektet henvises til ansøgningen.

...

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 11. februar 1939 vedrørende Kalø Gods på baggrund af deklaration af 14. januar 1939.

Det fremgår af den tinglyste fredningsdeklaration:

De nævnte Arealer skal forblive henliggende i den nuværende Tilstand saaledes, at der til Eksempel ikke paa Arealerne maa opføres Bygninger eller iøvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det nuværende landskabelige Billede, og saaledes, at Afgørelsen af, om dette maatte være Tilfældet, træffes af Naturfredningsmyndighederne, ligesom der ejheller uden disses Samtykke maa foretages yderligere Beplantning skal

Påtaleberettigede i henhold til deklarationen:

Paataaleret i Henhold til denne Deklaration tilkommer Ejeren, Naturfredningsnævnet for Randers Amtsraadskreds og Danmarks Naturfredningsforening samlet eller hver for sig.

Ejendommen

Kalø Slotsruin er beliggende på matr.nr. 1an Kalø Hgd., Bregnet. Arealet ejes af Naturstyrelsen, som administrerer selve arealet. Kalø er en del af Nationalpark Mols Bjerge. Ejendommen er noteret som landbrugsejendom, og øen anvendes desuden til afgræsning.

Øvrig regulering/planlægning på arealet

Området er omfattet af lokalplan 41. Hele ejendommen er tillige omfattet af strandbeskyttelseslinjen. Slotsruinen er et fredet fortidsminde og dermed omfattet af museumsloven. Der er tillige skovbyggelinje og beskyttet natur (§ 3) på ejendommen.

Kulturstyrelsen har meddelt dispensation til projektet efter museumsloven, Syddjurs Kommune har meddelt dispensation til projektet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og Naturstyrelsen har meddelt dispensation til projektet efter naturbeskyttelseslovens § 15.

Ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. 230 (habitatområde nr.230 Kalø Skovene og Kalø Vig), jf. bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter.

Udpegningsgrundlag for habitatområde 230:

- 1016 Sump vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)
- 1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150 * Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1170 Rev
- 1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
- 1220 Flerårig vegetation på stenede strande
- 1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
- 1330 Strandenge
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
7230 Riggær
9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
9130 Bøgeskove på muldbund
9150 Bøgeskove på kalkbund
9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Det ansøgte vil ikke medføre beskadigelse/ ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Det ansøgte vil ikke ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget.

Der henvises til uddybende vurdering foretaget af Syddjurs Kommune og Naturstyrelsen i forbindelse med henholdsvis en § 3-vurdering og en vurdering i forhold til strandbeskyttelseslinjen.

Tidligere afgørelser

FN 2011.141 - Anmodning om tilladelse til udvidelse af P-plads og etablering af materialeplads ved Bregnet Kirke, Kirkebakken 2, 8410 Rønde – dispensation givet.

Øvrige bemærkninger

Naturstyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Kalø Gods er en landskabsfredning, hvorefter arealerne skal forblive henliggende i den på fredningstidspunktet værende tilstand således, at der til eksempel ikke på arealerne må opføres bygninger eller i øvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det landskabelige billede.

Projektet med øget formidling i form af opsætning af borde og bænke, skilte og etablering af en bro forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at projektet vil bidrage til en øget mere historisk korrekt formidling i relation til Kalø Slotsruin, og at der i det lys kan meddeles dispensation til denne del af projektet.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne og baggrunden for fredningsdeklarationen, at fredningen skyldtes hensynet til at beskytte det landskabelige billede omkring Kalø Slotsruin, som i forvejen var en fredet bygning. Formålet med landskabsfredningen var således ikke en beskyttelse af ruinen, men af landskabet omkring ruinen.

Selv om trappen vil være synlig fra omgivelserne, påvirker den ikke det landskabelige billede omkring Kalø Slotsruin, og den vil derfor ikke være i strid med fredningens formål.

På den baggrund, hvor fredningsnævnet således ikke af naturbeskyttelseshensyn finder grundlag for at nå frem til et andet resultat end Kulturstyrelsen, som er den myndighed, der skal varetage hensynet til den i forvejen fredede bygning, meddeler fredningsnævnet herefter dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Naturstyrelsen Kronjylland, att.: Jan Grundtvig Højland, jgh@nst.dk

Kulturstyrelsen, tde@kulturstyrelsen.dk

Danmarks Naturfredningsforening (påtaleberettiget i henhold til fredningen), dn@dn.dk

Danmark Naturfredningsforening Syddjurs, syddjurs@dn.dk

Syddjurs Kommune, src@syddjurs.dk

Naturstyrelsen, nst@nst.dk

Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, syddjurs@dof.dk

Friluftsrådet, oestjylland@friluftsradet.dk

Det ministerudpegede medlem af fredningsnævnet Jytte Heslop

Det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet Jan Kjær Madsen

Den 24. oktober 2014

FN 2014.119: Nyt velkomstcenter til Nationalpark Mols Bjerger ved Kalø Slotsruin

Sagens baggrund

Fredningsnævnet har den 4. september 2014 modtaget en henvendelse fra Syddjurs Kommune om et projekt om opførelse af et nyt velkomstcenter til Nationalpark Mols Bjerger ved Kalø Slotsruin. Med henvendelsen ønskes om muligt en forhåndsvurdering af mulighederne for at opføre et velkomstcenter i forhold til de fredningsbestemmelser, der er gældende for området.

Fredningen

Den 21. april 1938 afsagde fredningsnævnet kendelse i relation til et projekt med anlæggelse af et nyt vejstykke fra Følle til Kalø. Fredningsnævnet anførte, at der ikke havde været en forpligtelse til at forelægge vejprojektet for fredningsnævnet. Kendelsen blev af Danmarks Naturfredningsforening indbragt for Overfredningsnævnet med henblik på en anden linjeføring af vejen, og kendelsen blev den 3. januar 1939 ændret af Overfredningsnævnet, således at vejprojektet ikke måtte udføres som vedtaget. Overfredningsnævnet anførte som begrundelse for at behandle sagen bl.a., at "egnen, hvorigennem det nye vejstykke skulle føres, er almindelig kendt som en af landets skønneste og ejendommeligste, hvorhos de særlige interesser, som knytter sig til den skønne Kalø med den ved loven fredede borgruin, naturligt måtte rejse spørgsmål om nøje undersøgelse af de foreliggende særlige forhold."

Det fremgår af sagsfremstillingen i Overfredningsnævnets kendelse, at Danmarks Naturfredningsforening havde oplyst, at ejeren af Kalø Gods i tilfælde af en anden given linjeføring ville lade tinglyse en fredningsdeklaration på det store og enestående udsigtsområde. Danmarks Naturfredningsforening anførte endvidere bl.a., at foruden den æstetiske, landskabelige og historiske værdi af en fredning af udsigten til Kalø Vig er der også en betydelig naturvidenskabelig interesse knyttet til stedet. Det må fra naturvidenskabelig side i højeste grad påskønnes, at der sættes kræfter i gang for at hindre en skæmmende bebyggelse, der ville ødelægge udsigten over dette skønne og videnskabeligt så overordentlig interessante landskab, der så ofte er brugt og i fremtiden bestandig hyppigere vil blive brugt såvel af skoler som af studerende til undervisningsbrug, og som virker betagende ikke blot på turisten, men også på den, der med videnskabelig forståelse af dets oprindelse søger dertil. Enhver forringelse af landskabets overskuelighed og enhver udviskning af dets linjer bør søges undgået.

Overfredningsnævnet anførte i sin begrundelse for afgørelsen bl.a., at ønskeligheden af, at der skete en gennemførelse af det foreliggende tilbud om fredning af store områder, som på grund af deres skønhed, beliggenhed og ejendommelighed havde den største betydning for almenheden, talte afgørende imod en gennemførelse af vejprojektet.

Ejeren af Kalø Gods udstedte herefter den 14. januar 1939 en fredningsdeklaration, hvoraf det bl.a. fremgår, at de nævnte arealer skal forblive henliggende i den nuværende tilstand således, at der til eksempel ikke på arealerne må opføres bygninger eller i øvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det nuværende landskabelige billede, og således, at afgørelsen af, om

dette måtte være tilfældet, træffes af naturfredningsmyndighederne, ligesom der ej heller uden disses samtykke må foretages yderligere beplantning mv. Det skal dog være godset tilladt at opføre de til landbruget, skovbruget og jagten nødvendige bygninger samt at foretage udvidelse af de hertil allerede værende efter foregående godkendelse af fredningsnævnet.

Deklarationen blev godkendt af Overfredningsnævnet den 11. februar 1939.

Projektet

Projektet med etablering af et velkomstcenter og baggrunden for projektet er beskrevet i en henvendelse af 8. juli 2014 fra Nationalpark Mols Bjerger til Naturstyrelsen. Det er anført, at Nationalparken har anmodet to arkitektfirmaer om at udarbejde forskellige alternative skitser til, hvordan et velkomstcenter kunne udformes og placeres inden for rammerne af en eksisterende lokalplan. På baggrund af arkitektfirmaernes oplæg er det besluttet, at Nationalparken i den videre dialog med myndighederne skal arbejde for et projekt, der fuldt ud respekterer den gældende lokalplans områdeafgrænsning. Den nuværende parkeringskapacitet inden for lokalplanområdet fastholdes, dog tilpasset RealDanias godkendte projekt for ombygning af parkeringspladsen. Det nye velkomstcenter skal placeres så vestligt som muligt inden for lokalplanens områdeafgrænsning, hvorved skabes en stor grønning mellem velkomstcenteret og parkeringspladsen med en flot ugeneret udsigt til slotsruinen fra vej og adkomstområde. Velkomstcenteret placeres så diskret som muligt i landskabet og terrænet. Det skal være slotsruinen og Hack Kampmann huset, som primært skal fange den besøgendes opmærksomhed ved adkomsten til området. Hack Kampmann huset skal udnyttes som en integreret del af projektet, således at bygningen kan indeholde såvel center- som sekretariatsfunktioner.

Nationalparksekretariatet har til brug for en videre drøftelse med myndighederne udarbejdet en illustration og et terrænsnit af et velkomstcenter på 750 m² i grundplan. Bygningen er placeret vest for og parallelt med Hack Kampmann huset gavl. Bygningens hjørner ligger mod syd i kote ca. 2,5 m over DVR og mod nord i kote ca. 5 m over DVR. Bygningen er i to plan mod syd og et plan mod nord, hvor soklens kote er i niveau med Hack Kampmann huset på kote ca. 5 m. Bygningens højde er ca. 7 m mod syd og ca. 4,5 m mod nord. Bygningens tagflade mod nord vil maksimalt komme en meter over facadehøjden på tagkægget af Hack Kampmann huset.

Den nærmere placerings- og udformningsmæssige ramme for opførelse af velkomstcentret er konkretiseres således, at det skal udformes, så det på en så diskret måde som muligt indpasses i terrænet, landskabet og det eksisterende kulturmiljø. Det skal opføres som "usynlig arkitektur" indpasset i terrænet, således at slotsruinen og Hack Kampmann huset fremstår som den primære visuelle oplevelse ved adkomst til området. Der kan placeres et byggefelt på 750 m² inden for et område på 1.230 m², der afgrænses af den vestlige gavl af Hack Kampmann huset mod øst og grænsen for lokalplan 41 mod sydvest og nord. Sokkelkoten må ikke ligge under kote 2,5 m og ikke ligge over højeste sokkelkote for Hack Kampmann huset. Ingen bygningsdel må ligge væsentligt over højden af Hack Kampmann husets facade, og den maksimale kote for tagfladen er kote ca. 9,5 m. Parkeringspladsen fastholdes med den tilretning i udformningen, som er godkendt i RealDania projektet. Der etableres en grønning mellem parkeringspladsen og velkomstcentret i det område, hvor bl.a. iskiosken og slotskroen ligger i dag. Inden for grønningsen kan der etableres faciliteter til rekreativt ophold med designelementer, som harmonerer med RealDania projektets indretning af parkeringspladsen og dens nærmeste omgivelser. Der udlægges en yderligere parkeringskapacitet nord for Hack Kampmann huset til handicapadgang, personale-, service- og om muligt busparkering.

I henvendelsen var medtaget følgende kort med illustration af placeringen af velkomstcentret:

Danmarks Naturfredningsforenings bemærkninger til projektet

Danmarks Naturfredningsforening har i anledning af projektet sendt sine bemærkninger til projektet til Naturstyrelsen med en opfordring om at sikre en langsigtet helhedsplan for det kystnære område ved Kalø Slotsruin. Der er samtidig peget på en alternativ placering af et velkomstcenter, der er tilbagetrukket fra det kystnære landskab, og som kan indpasses, så udsigtsfredningen ikke forringes.

Det er om sagens forhistorie anført, at Danmarks Naturfredningsforenings afdelingsbestyrelse i Syddjurs Kommune i 2012/13 behandlede en sag vedrørende projektet "Stedet tæller" omfattende forskellige tiltag til forbedring af publikums adgang til og oplevelse af Kalø Slotsruin. Projektet ville fremstå bedst, hvis kroen med tilbygninger og store dele af bevoksningen blev ryddet med henblik på at åbne og genskabe det middelalderlige landskab og stemning på stedet. Nationalparken har igennem en længere periode endvidere været i gang med analyser af, hvor man kunne etablere et velkomstcenter, hvor i første omgang Kalø Hovedgård og Maltfabrikken i Ebeltøft havde været i spil, men hvor Nationalparken besluttede at satse på Kalø Slotsruin som stedet for etableringen af et stort velkomstcenter. Der var oprindeligt tanker om at placere velkomstcentret vest for den bestående lokalplan nr. 41, som måtte ses som utilstrækkelig og forældet. Nationalparken har mod Danmarks Naturfredningsforenings stemme besluttet at bevilge 100.000 kr. til den del af projektet "Stedet tæller", der vedrører renovering af den nuværende parkeringsplads.

Der er derfor opstået en helt ny og uafklaret situation med mulighed for en helhedsplan, som tilgodeser både natur-, kultur- og publikumsinteresser. Dette burde såvel ejeren af arealet, som nationalparkens bestyrelse have forholdt sig til og have anmodet RealDania om at få den del af projektet, som vedrører parkeringsarealet, stillet i bero på en afklaring af planerne for et velkomstcenter. Det vigtigste oplevelsespotentiale såvel i forhold til fredningskendelsen som til Kalø Slotsruin er netop der,

hvor de nuværende bygninger og parkeringspladsen ligger. Et stort velkomstcenter og nye parkeringsanlæg vil derfor kompromittere den eksisterende fredningskendelse, ødelægge miljøet omkring det kulturarvsbeskyttede "Kampmanns hus" og sidst, men ikke mindst være til hinder for realisering af en langsigtet løsning med henblik på at fremhæve middelalderlandskabets uforstyrrelighed og sikre udsigten og stemningen på stedet ved indgangen til slotsområdet.

Det er om status på forprojektet anført, at Nationalparken i begyndelsen af 2014 rettede henvendelse til en række myndigheder med henblik på at afklare mulighederne for dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, skovbyggelinjen og fredningen samt om muligheden for at flytte lokalplanområdet mod vest. Nationalparken ønskede at søge godkendelse af en ny lokalplan med byggefelt vest for den nuværende lokalplans vestlige grænse med henblik på et langt større byggeri end tilladt i den foreliggende lokalplan 41 samt et nyt parkeringsareal til busser mv. nord for lokalplanområdet. Danmarks Naturfredningsforening reagerede med en klar udmelding om, at man ville modarbejde et sådant projekt og i øvrigt ville prioritere opretholdelse af og om muligt en forbedret opfyldelse af målene i udsigtsfredningen fra 1938. I begyndelsen af 2014 nedsatte Nationalparken en styregruppe for etablering af velkomstcentret. Danmarks Naturfredningsforening accepterede en plads i styregruppen, men tilkendegav samtidig, at man kun kunne gå ind for et projekt syd for landevejen på betingelse af, at slotskro og isbod fjernes, og at projektet i øvrigt holdes fuldstændig inden for rammen af den bestående lokalplan nr. 41. Man ønsker herved at sikre, at Nationalparken ikke blot benytter accept af lokalplan nr. 41 som udgangspunkt for via salamimetoden på sigt at opnå dispensationer fra strandbeskyttelseslinjen og fredningen, der muliggør bebyggelsesgrad, ændrede og forøgede parkeringsmuligheder for turistbusser, gæster og medarbejdere, der markant vil overskride rammerne i lokalplan nr. 41.

På den anførte baggrund foreslår Danmarks Naturfredningsforening, at andre placeringsmuligheder af velkomstcentret inddrages i overvejelserne. Det er gennem repræsentanten i styregruppen foreslået Nationalparken, at der indledes forhandlinger om en placering på det areal nord for landevejen, som er omfattet af den samme fredningskendelse fra 1938 som arealet syd for landevejen og har samme ejer. Dele af arealet har i dag uofficiel status som markparkering og benyttes i vid udstrækning af gæster til Kalø Slotsruin, og det gælder ikke mindst busser og veteranbilejere, som holder ugentlige træf dér. Syddjurs Kommunes vejchef har oplyst, at den uformelle parkeringsplads har været der i 20 år, og at der ikke er gjort indsigelser mod den. Det nuværende antal besøgende til Kalø Slotsruin i højsæsonen udgør et langt større behov for parkeringspladser, end de nuværende ca. 50 pladser foran kiosken kan imødekomme. Flere dage hver uge er græsarealerne nord for vejen fyldt med parkerede biler, ligesom trafiksituationen ofte forekommer kaotisk bl.a. forstærket af, at landevejen er hovedfærdselsåre til Mols og Femmøller og sommerhusområderne der. Der er ikke plads til flere besøgende med de nuværende parkeringsfaciliteter. En placering af velkomstcentret nord for landevejen åbner mulighed for en rummelig lokalplan og en langsigtet løsning. En sådan lokalplan vil give tilstrækkelig plads til, at alle aktiviteter kan samles, herunder også serveringslokaler til afløsning for Slotskroen og isboden samt optimale tilkørsels- og parkeringsforhold. Ikke mindst tilvejebringes muligheden for en langsigtet plan vedrørende området syd for landevejen. Hack Kampmanns hus bliver frilagt, når slotskroen m.v. ryddes, udsigtsforholdene forbedres markant, og det bliver muligt at genskabe middelalderlandskabet som indgang til Kalø Slotsruin og dermed leve helt op til målene i fredningskendelsen af 1938.

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler således, at Naturstyrelsen sikrer en bedre overordnet koordinering og styring af de igangværende projekter og planer og herunder en standsning af dele af projektet "Stedet Tæller", så der kan sikres en optimal langsigtet løsning i området syd for landevejen. Hvis beslutningen om at etablere et velkomstcenter ved Kalø Slotsruin står fast, vil Danmarks Naturfredningsforening foretrække, at Nationalparken henvises til at søge et projekt fremmet med en

ny lokalplan på arealet nord for landevejen for derigennem at tilvejebringe muligheden for en oprydning og en optimal langsigtet plan for det kystnære område syd for landevejen, hvilket Danmarks Naturfredningsforening har som højt prioriteret mål.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 3. oktober 2014, hvor området blev besigtiget med deltagelse af fredningsnævnet, Nationalpark Mols Bjerger ved bestyrelsesformand Erling Post og sekretariatsleder Mika Leth Pedersen, Naturstyrelsen ved Peter Brostrøm, Syddjurs Kommune ved Steen Ravn Christensen og Danmarks Naturfredningsforening ved Jeppe Hansen, Kurt Birkedal, Christian Bundgaard og Knud-Erik Raahauge.

Ved besigtigelsen redegjorde Erling Post og Mika Leth Pedersen for projektet og placeringen af et nyt velkomstcenter. Der var oprindeligt flere placeringer i spil til placeringen af et velkomstcenter som indgang til nationalparken, men det er nu besluttet, at det skal placeres ved Kalø Vig. Det er tanken, at de øvrige bygninger bortset fra Hack Kampmann Huset skal rives ned og erstattes af velkomstcentret. Projektet er fastlagt indenfor rammerne af den gældende lokalplan. Der var oprindeligt planer om et større byggeri, men det er i relation til strandbeskyttelseslinjen tilkendegivet, at det ikke kan være på mere end 750 m². Det er nationalparkens opfattelse, at en stillingtagen til projektet med selve velkomstcentret er uafhængig af diskussionen om det projekt med parkeringspladsen, der er støttet af RealDania. Men busser må i øvrigt forventes at blive anvist til alene at sætte passagerer af og tage dem på igen og så i øvrigt at parkere andetsteds.

Peter Brostrøm oplyste, at Naturstyrelsen som grundejer bakker op om det foreliggende projekt.

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at det for den optimale udsigt fra og beskyttelse af området er mere hensigtsmæssigt, at et velkomstcenter og en parkeringsplads placeres nord for vejen. Det er kun på den måde, at udsigten til Kalø Slotsruin kan bevares, og området bruges allerede i dag i meget vidt omfang til parkering. Velkomstcentret vil betyde et øget besøgsantal, og de kan i forvejen ikke være på parkeringspladsen syd for vejen. Trafikken på parkeringspladsen og antallet af busser vil reelt betyde, at der ikke er udsigt til Kalø Slotsruin.

Den af Danmarks Naturfredningsforening anviste alternative placering af et velkomstcenter og parkeringsarealer blev yderligere besigtiget.

Fredningsnævnets udtalelse

Fredningen af Kalø Gods er en landskabsfredning, hvorefter arealerne skal forblive henliggende i den på fredningstidspunktet værende tilstand således, at der til eksempel ikke på arealerne må opføres bygninger eller i øvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det landskabelige billede.

Projektet med opførelse af et velkomstcenter forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningen af Kalø Vig blev gennemført bl.a. af hensyn til betydningen for almenheden, herunder udsigten over det skønne og videnskabeligt så overordentlig interessante landskab, der så ofte er brugt og i fremtiden bestandig hyppigere vil blive brugt såvel af skoler som af studerende til under-

visningsbrug, og som virker betagende ikke blot på turisten, men også på den, der med videnskabelig forståelse af dets oprindelse søger dertil. Det er på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at det vil være i god overensstemmelse med fredningen at fjerne en række ældre uensartede bygninger og erstatte dem med én bygning, der placeres mere skjult og med en placering længere væk fra det naturlige sted for udsynet til Kalø Slotsruin end de nuværende bygninger.

Fredningsnævnet vil på den anførte baggrund se positivt på en ansøgning om dispensation til et velkomstcenter med den beskrevne størrelse og placering, idet fredningsnævnets godkendelse af et byggeri dog må afvente et konkret projekt med nærmere beskrivelse af byggeriets udformning.

Fredningsnævnet finder således ikke grundlag for at betinge en godkendelse af velkomstcentret af en anden placering som foreslået af Danmarks Naturfredningsforening. Fredningsnævnet er dog enig med Danmarks Naturfredningsforening i, at parkeringsforholdene kan være problematiske og uhenigtsmæssige i relation til formålet med fredningen, da det virker skæmmende ved den landskabsmæssige oplevelse af fredningen. Fredningsnævnet foreslår derfor, at det undersøges, om en parkeringsplads kan etableres nordvest for velkomstcentret på samme side af landevejen som velkomstcentret som alternativ til den nuværende placering og udbygning af den eksisterende parkeringsplads.

Martin Møller-Heuer

Denne udtalelse sendes til

Nationalpark Mols Bjerger, milpe@danmarksnationalparker.dk

Danmark Naturfredningsforening, syddjurs@dn.dk

Syddjurs Kommune, src@syddjurs.dk

Naturstyrelsen, nst@nst.dk

Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og syddjurs@dof.dk

Friluftsrådet, oestjylland@friluftsradet.dk

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

30. oktober 2014 • J.nr.: NMK-522-00188 • Ref.: AUP-NMKN

AFGØRELSE

i sag om etablering af indvendig trappe i Kalø Slotsruin indenfor fredet område

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens¹ § 50, stk. 1 (fredningsdispensation).

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster afgørelse fra Fredningsnævnet for Midtjylland, østlige del af 3. oktober 2013 om etablering af trappe og udsigtspost i Kalø Slotsruin samt omdisponering af ankomstareal og styrkelse af ledelinjen ud til ruinen.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet tre år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år., jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse.

² Lovbekendtgørelse nr. 736 af 14. juni 2013 om Natur- og Miljøklagenævnet med senere ændringer

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Afgørelsen er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening afdeling Syddjurs.

Klager har alene påklaget dispensationen for så vidt angår etableringen af trappekonstruktionen, som vil kunne ses udefra, og hvor det moderne materialevalg i stål er grimt og vil blive en "øjebæ". Det er forstyrrende og malplaceret at lave en udsigtsplatform, som stikker ud fra den oprindelige bort-eroderede murfacade. Den moderne konstruktion vil kunne ses fra såvel landevejen og især fra søsiden. Klager er ikke imod en trappekonstruktion, men finder at materialet burde være træ og ikke være synligt udefra.

Sagens oplysninger

Kalø Slotsruin og omgivelserne indgår i et større fredet område. Overfredningsnævnet godkendte den 11. februar 1939 fredningskendelsen af 14. januar 1939, som var udstedt af ejeren af Kalø Slot for at undgå udførelsen af en vejføring projekteret af Randers Amtsråd. Der fremgår bl.a. følgende af fredningsdeklarationen:

De nævnte arealer skal forblive henliggende i den nuværende tilstand således, at der til eksempel ikke på arealerne må opføres bygninger eller i øvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det nuværende landskabelige billede, og således, at afgørelsen af, om dette måtte være tilfældet, træffes af naturfredningsmyndighederne, ligesom der ej heller uden disses samtykke må foretages yderligere beplantning mv. Det skal dog være godset tilladt at opføre de til landbruget, skovbruget og jagten nødvendige bygninger samt at foretage udvidelse af de hertil allerede værende efter foregående godkendelse af naturfredningsnævnet.

(...)

Godset giver derhos Nationalmuseet ret til at foretage undersøgelser og gravninger samt den frilægning og restaurering af murpartier på Borgholmen, som museet måtte skønne at være af interesse.

Påtaleberettigede til deklarationen er ejer, Fredningsnævn og Danmarks Naturfredningsforening.

Kalø Slotsruin er endvidere et fredet fortidsminde, omfattet af bestemmelserne i museumslovens kap. 8a.

Naturstyrelsen, Kronjylland, har ansøgt Fredningsnævnet og Kulturstyrelsen om tilladelse til at om-disponere ankomstarealet, styrke ledelinjen ud til ruinen og etablere et tårn i tårnruinen ved Kalø Slotsruin. Tårnet i ruinen skal opbygges som en selvstående trappekonstruktion i ruinen. Trappen vil kun kunne ses gennem hullerne i tårnmuren og i et hul etableres en repos, som flugter med fundamentet, men vil rage lidt ud fra den omgivende tårnvæg. Trappen i 1 meters bredde opbygges i materialer, som er mest vedligeholdelsesfrie, med trappe i rustfrit stål beklædt med Thermo Wood i ask, og synligt stål lakeres sort, og ved reposer er der glaspazier for at give udsyn. Formålet med trappen er at give publikum mulighed for at overskue Kalø Slotsruin i sin helhed, at opleve slottets placering i det omgivende landskab, og at komme ind og op i tårnet som hidtil har været afspærret. Samtidig lettes adgangen til renholdelse af tårnets gulvflade og vedligeholdelse af indermuren og murkronen.

Området og slotsruinen er endvidere beliggende i EF-habitatområde nr. 230 Kaløskovene og Kaløvig, og indenfor strandbeskyttelseslinjen.

Kulturstyrelsen har den 22. maj 2013 meddelt dispensation fra museumslovens §§ 29e og j til opførelse af trappetårnet i slotsruinen. Styrelsen har begrundet afgørelsen med, at trappen stort set ikke foretager indgreb i fortidsmindets autentiske dele og har formidlingsmæssig stor betydning. Styrelsen har vurderet, at hensynet og udbyttet for de 200.000 årligt besøgende står i rimeligt forhold til indgrebets begrænsede karakter.

Styrelsen har i den forbindelse vurderet, at tårnets profil og udseende ikke ændres for trafikanter på Molsvej eller de besøgende på vej ud til ruinen, hvilket er væsentligt for fortidsmindets symbolske betydning i kulturlandskabet. Fra søsiden vil glasbeklædningen i vindueshullet i SV-siden og reposen i NV-siden være synlig, mens trappen kun er synlig gennem eksisterende huller. Styrelsen har lagt vægt på, at trappen i sit udtryk ikke kan opfattes som en del af det oprindeligt bygningsværk, men fremtræder som et produkt af nutiden med et diskret materialevalg.

Naturstyrelsen har den 15. august 2013 meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15 (strandbeskyttelseslinjen) til det ansøgte. Styrelsen har henvist til, at Syddjurs Kommune har meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 (beskyttet naturtyper), hvor kommunen har foretaget en grundig og relevant vurdering af projektet i henhold til habitatområdets udpegningsgrundlag, samt i forhold til mulig påvirkning af habitatdirektivets bilag IV-arter, jf. habitatbekendtgørelsens § 11.

Fredningsnævnet har den 23. maj 2013 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand i sagen. Naturstyrelsen har den 15. august 2013 gennemgået faktum i sagen og foretaget en vurdering i forhold til habitatområdets udpegningsgrundlag og bilag IV-arter.

Fredningsnævnet har den 3. oktober 2013 meddelt dispensation til det ansøgte projekt. Fredningsnævnet har anført, at fredningens formål er at beskytte det landskabelige billede omkring Kalø Slotsruin, som i forvejen var en fredet bygning, således er formålet ikke beskyttelse af ruinen, men landskabet omkring ruinen. Fredningsnævnet har begrundet dispensationen med, at projektet vil bidrage til en øget mere historisk korrekt formidling af Kalø Slotsruin, og at selvom trappen vil være synlig fra omgivelserne, vil den ikke påvirke det landskabelige billede omkring Kalø Slotsruin og den vil ikke være i strid med fredningens formål. Endelig finder fredningsnævnet ikke at naturbeskyttelseshensyn giver grundlag for at nå frem til et andet resultat end Kulturstyrelsen, som er den myndighed, der varetager hensynet til den i forvejen fredede slotsruin.

Naturstyrelsen Kronjylland har den 3. december 2013 bemærket til klagen, at den mindre udsigtsplatform ved øverste stokværk ikke går længere ud end murkanten før nedbrud og erosion. Platformen giver den besøgende dels et fint overblik over ruinen, dels et indtryk af dimensionerne på tårnets oprindelige murværk. Udefra vil trappen i tårnet primært være synlig på nært hold i tre større huller i tårnets mur, og den vil ikke fremstå som en stålkonstruktion, idet trappesiderne beklædes med træ.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Videregående afvigelse

ser fra en fredning end nævnt i stk. 1 kan kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger, jf. stk. 5.

Området omkring Kalø Slotsruin er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 11. februar 1939 om fredning af arealer på Kalø Gods. Overfredningsnævnet har stadfæstet fredningsbestemmelserne, som fredningsdeklarationen af 14. januar 1939. Fredningen var rejst af daværende ejer af Kalø Gods.

Fredningens formål er, at arealerne skal bevares i deres hidtidige tilstand og områdets landskabelige værdier skal sikres opretholdt. Kalø Slotsruin var allerede fredet som fortidsminde på daværende tidspunkt.

Klager gør gældende, at trappekonstruktionen med udsigtsreposer vil være synlig gennem hullerne i ruinen, hvilket vil påvirke det omgivende landskab i en sådan grad, at der ikke bør meddeles dispensation til den ansøgte udformning af trappen.

Natur- og Miljøklagenævnet finder ikke, at trappekonstruktionen vil stride mod fredningens formål. Nævnet finder endvidere ikke, at der er grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets vurdering og begrundelse for, at der bør meddeles dispensation til opførelse af den ansøgte trappekonstruktion i ruinen.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster herefter Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 3. oktober 2013 om etablering af trappe og udsigtspost i Kalø Slotsruin samt omdisponering af ankomstareal og styrkelse af ledelinjen ud til ruinen.

Lars Busck
Fredningskonsulent

Anna-Grethe Underlien Pedersen
Cand.scient. ph.d. (biolog)

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

Naturstyrelsen Kronjylland, att. Jan Grundtvig Højland, jgh@nst.dk
Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, (FN 2013.52) midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk,
marh@domstol.dk
Danmarks Naturfredningsforening afd. Syddjurs, syddjurs@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
Kulturstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk; tde@kulturstyrelsen.dk
Naturstyrelsen nst@nst.dk, johei@nst.dk
Syddjurs Kommune, syddjurs@syddjurs.dk; src@syddjurs.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 26. maj 2015

FN 2015.41: Informationstavler

Fredningsnævnet har den 13. april 2015 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse og en ansøgning fra Kulturstyrelsen om dispensation til opsætning af 10 enkeltstående informationstavler på matr.nr. 1 an Kalø Hgd., Bregnet.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Ejendommen, der ejes af Naturstyrelsen, er omfattet af fredningsdeklaration af 14. januar 1939 om fredning af borgholmen ved Kalø. Arealerne skal forblive henliggende i den nuværende tilstand således, at der til eksempel ikke på arealerne må opføres bygninger eller i øvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det nuværende landskabelige billede, og således, at afgørelsen af, om dette måtte være tilfældet, træffes af naturfredningsmyndighederne, ligesom der heller ikke uden disses samtykke må foretages yderligere beplantning m.v.

Syddjurs Kommune har anført, at baggrunden for projektet som et samlet tiltag både er at modernisere eksisterende skilteinformation vedrørende Kalø Slotsruin og at præsentere ny formidling af de mange og hidtil ukendte fortidsminder under havoverfladen umiddelbart ud for Kalø halvøens kyst.

Informationstavlerne er i A3-størrelse med følgende placering:

Skiltene design beskrives af Kulturstyrelsen som værende udviklet til projekt Danmarks Oldtid i Landskabet. De monteres som kortborde ved hjælp af en særlig bøjle på Naturstyrelsens træpæle og fordeles mest hensigtsmæssigt i forhold til de besøgendes mulighed for oplevelse og under størst mulig hensyntagen til fortidsminder og natur.

Syddjurs kommune har videre anført, at området er beliggende i et internationalt naturbeskyttelsesområde (Kaløskovene og Kaløvig (nr. 230)). Der er kommunens umiddelbare vurdering, at projektet ikke kan indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper området er udpeget for. Den endelige vurdering foretages i forbindelse med afgørelsen efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Det er herefter kommunens indstilling i forhold til fredningen, at man kan tilslutte sig projektet, da det er med til at styrke formidlingen og oplevelsen af områdets kulturhistorie og natur.

Fredningsnævnet har behandlet sagen i et møde med besigtigelse den 11. maj 2015. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Jan Højland fra Naturstyrelsen og tillige for Kulturstyrelsen, Syddjurs Kommune ved Steen Ravn Christensen og Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard. Jan Højland skitserede projektet og anførte, at der bliver tale om maksimalt 10 infotavler. Der kan godt blive tale om et mindre antal og en lidt ændret placering i forhold til angivelsen på kortbilagt.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen ved Kalø er en tilstandsfredning, der indeholder forbud mod at anbringe noget, der kan gribe forstyrrende ind i det landskabelige billede. Projektet kræver derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet kan efter karakteren af og baggrunden for projektet meddele dispensation til dette, da det ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen i nævneværdig grad, og da det er med til at fremme formidlingen ved Kalø. Det er indgået i fredningsnævnets vurdering, at en dispensation ikke kan forventes at være i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker

- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til fredningsnævnet. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for fredningsnævnet i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 500 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til fredningsnævnet, der videresender anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

En dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Jytte Heslop,
2. Jan Kjær Madsen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Syddjurs Kommune, sagsnr. 15/12315,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
7. Dansk ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
9. Kulturstyrelsen j.nr. 2014-7.20.03-0018,
10. Naturstyrelsen, Kronjylland, att. Jan Grundtvig Højland,
11. Region Midtjylland,
12. Friluftsrådet Syddjurs.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 1. april 2016

FN-MJØ 2016.33: Spejderløb ved Kalø slotsruin

Fredningsnævnet har den 9. marts 2016 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at afholde spejderløbet Seditio ved Kalø Slotsruin matr.nr. 1an Kalø Hgd., Bregnet.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag og således uden at afholde besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Arealet er omfattet af en fredningsdeklaration af 14. januar 1939 om fredning af borgholmen og tilstødende arealer. Der er tale om en tilstandsfredning med forbud mod bygninger, anbringelse eller indrettet af andet, der kan gribe forstyrrende ind i det landskabelige billede. Der kan efter forhandling tillades ophold og badning, og der tilsiges almenheden ret til gående og cyklende færdsel som hidtil på de på arealerne til enhver tid værende stier og veje.

Syddjurs kommune har om projektet oplyst, at der søges om tilladelse til en række midlertidige aktiviteter den 8. april 2016 kl. 19 – 23. Der søges således om opsætning af to pavilloner af 3*3 meter uden pløkke. Der opsættes to borde i pavillonerne. Der søges videre om opsætning af et 3*3 meter telt med bord uden pløkker. Der udlægges også en presenning. Der søges yderligere om opsætning af en trebuk med presenning samt to borde og fire stole. Der søges endelig om opsætning af 7 orienteringsløbsposter, hvorom kommunen som forudsætning for en afgørelse om, at aktiviteten ikke kræver tilladelse efter fortidsmindebeskyttelseslinjen, forudsætter, at der ikke sættes pløkker eller lignende i jordprofilen, men at posterne fæstes f.eks. med vanddunke eller andet, der kan ligge oven på jorden. Det er anført, at Naturstyrelsens som grundejer har tilsluttet sig projektet, at Kulturarvsstyrelsen ikke har bemærkninger til arrangementet, og at Kystdirektoratet har vurderet sagen som en bagatel i relation til strandbeskyttelseslinjen.

Syddjurs Kommune har videre anført, at området er beliggende i et internationalt naturbeskyttelsesområde – ”Kaløskovene og Kaløvig (nr. 230)”. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke kan indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter eller naturtyper, området er udpeget for. Kommunen vurderer konkret, at den yderst midlertidige aktivitet (med evt. brug af lygter) ikke vil skade eventuelle flagermus i området.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af borgholmen og tilstødende arealer betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige ud-

bredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at projektet ikke vil have nogen indflydelse på formålet med fredningen. Der er endvidere tale om et tidsmæssigt meget begrænset projekt, der ikke vil have nogen efterfølgende indvirkning på arealet.

Fredningsnævnet meddeler på det grundlag dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks.

hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Jan Kjær Madsen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Syddjurs Kommune,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
9. Dansk Botanisk Forening,
10. Friluftsrådet, Syddjurs,
11. Kulturstyrelsen,
12. Region Midtjylland,
13. Kystdirektoratet,
14. Spejderleder Laura Borre.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 30. juni 2016

FN-MJØ-50-2016: Graverbygning og maskinhus ved Bregnet kirke

Fredningsnævnet har den 15. april 2016 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at udvide graverbygningen og opføre et nyt maskinhus på matr.nr. 1z og 1e Kalø Hgd., Bregnet ved Bregnet kirke, Kirkebakken 2, 8410 Rønne.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommene besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommene er omfattet af en fredningsdeklaration af 14. januar 1939 om fredning af arealer ved Kalø Gods, der er en tilstandsfredning med bestemmelser om, at der ikke må opføres bygninger eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det daværende landskabelige billede.

Syddjurs Kommune har oplyst, at den eksisterende graverbygning på 111m² er utidssvarende og derfor skal fjernes og erstattes af en ny bygning med velfærdsfaciliteter samme sted i størrelsen 19,8m x 7,6 m og i højden 7,4 m. Ydervæggene opføres i vandskuret murværk med rødt tegltag svarende til de omkringliggende bygninger. Herudover ønskes opført et maskinhus i størrelsen 21m x 8m og med en højde på ca. 4,5 m. Facade og tag opføres i mørkegrå/sorte nuancer.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at maskinhuset påtænkes opført med isolerede stålpaneler.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommene er beliggende i internationalt naturbeskyttelsesområde for Kaløskovene og Kaløvig. Kommunen vurderer, at projektet ikke kan indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.

Syddjurs Kommune anbefaler projektet gennemført.

Aarhus Stift har efter forelæggelse for den kgl. bygningsinspektør og Syddjurs Provstiudvalg den 2. juni 2016 udtalt, at stiftet som anført af den kgl. bygningsinspektør kan anbefale det ansøgte på vilkår for så vidt angår *graverbygningen*, at den sikres håndværksmæssigt opført med anvendelse af de beskrevne materialer og med gode håndværksmæssigt og muremæssigt korrekt udførte detaljer omkring murede gesimser, murede sålbænke og murede stik over vinduer og døre, at der anvendes en håndbearbejdet tagsten til taget på graverbygningen, at der udføres koblede vinduer til den nye graverbygning, at den nye graverbygning udføres som pudset og kalket, at der udføres en muret rygning til den nye graverbygning, at bygningens gavltrekanter beklædes med sortmalet træ som tilfældet er ved den eksisterende bygning, og at den nye graverbygning udføres med en let fremspringende sokkel, eventuelt en 10-12 cm høj sokkel udført i tilhugget kampesten. For så vidt angår *maskinhuset* bør det placeres så lavt i terrænet som muligt og opføres som et træskelethus udført med bræddebeklædning og et tagpapdækket tag. Anbefalingen om træskelethus med bræddebeklædning er udgået i en revideret udtalelse fra den 3. juni 2016.

Det fremgår af udtalelsen fra den kgl. bygningsinspektør, at et maskinhus med stålpladebeklædning ikke er en sympatisk ide på dette smukke sted.

Det fremgår af udtalelsen fra Syddjurs Provstiudvalg, at det ikke er provstiudvalgets opfattelse, at en stålbeklædning på maskinhuset vil skæmme område, udsyn eller udsigt, dels fordi det placeres så lavt som muligt, og dels fordi det med sin placering kommer til at ligge bagved og nærmest skjult af graverbygningen. En opførelse i træ vil endvidere fordyre projektet væsentligt.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 27. juni 2016. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Syddjurs Provstiudvalg ved provst Benedicte Pedersen og Poul Diederick, Thorsager-Bregnet-Feldballe Sognes Menighedsråd ved Nils Henning, Jonas Hejsel og Kurt Thomsen, kirkegårdsleder Bjarne Nielsen, kgl. bygningsinspektør Jens Andrew Baumann, arkitekt Lars Thorsen, Syddjurs Kommune ved Hanne Henriksen og Pernilla Mathisen samt Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen.

Projektet blev drøftet ved besigtigelsen. Jens Andrew Baumann oplyste, at det efter en konkret vurdering vil kunne accepteres at udføre maskinhuset som ansøgt. Fredningsnævnet tilkendegav imidlertid, at en dispensation vil blive givet på vilkår om udførelse i træ. Udformningen af graverbygningen blev drøftet med udgangspunkt i de forhold, der er anført i udtalelsen fra Aarhus Stift. Der blev fundet frem til en løsning, der kunne accepteres af de fremmødte, og hvorefter de forhold, der kan undlades ved opførelsen, er koblede vinduer til den nye graverbygning, beklædning af bygningens gavltrekanter med sortmalet træ og udførelse med en let fremspringende sokkel, eventuelt en 10-12 cm høj sokkel udført i tilhugget kampesten. Fredningsnævnet tilkendegav videre, at der vil blive meddelt dispensation til graverbygningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Kalø Gods betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet lægger til grund, at begge bygninger er nødvendige for forholdene omkring Bregnet Kirke. På den baggrund, og da projektet som drøftet og tilkendegivet under besigtigelsen ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen, meddeler fredningsnævnet dispensation til et maskinhus i form af en sortmalet bræddebeklædt bygning med listedækket tagpaptag og den beskrevne graverbygning.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefri-

stens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Jytte Heslop,

2. Jan Kjær Madsen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Syddjurs Kommune, sagsnr. 16/12076,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
9. Dansk Botanisk Forening,
10. Friluftsrådet, Syddjurs,
11. Region Midtjylland,
12. Kulturstyrelsen,
13. Aarhus Stift,
14. Den kgl. bygningsinspektør,
15. Syddjurs Provstiudvalg,
16. Thorsager-Bregnet-Feldballe Sognes Menighedsråd,
17. Arkitekt Lars Thorsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 7. januar 2020

FN-MJØ-139-2019. Anvendelse af arealet ved Stegelykke ved Kalø til teater mv.

Fredningsnævnet modtog den 20. december 2019 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at anvende arealet ved Stegelykke ved Kalø til teater mv. Kommunen er lejer af ejendommen matr.nr. 1an Kalø Hgd., Bregnet, som ejes af Naturstyrelsen Kronjylland.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 11. februar 1939 om Kalø Gods. Det fremgår af fredningen, at arealerne skal forblive henliggende i den nuværende tilstand således, at der til eksempel ikke må opgøres bygninger eller i øvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det nuværende landskabelige billede.

Fredningsnævnet har siden 1994 løbende meddelt dispensationer til opførelse af sommerspillet "Kaløspillet" ved Kalø Slotsruin til afholdelse fem gange i uge 30.

Syddjurs Kommune har oplyst, at Kaløspillet i mange år har været opført i uge 30 med opstilling i uge 27 og med oprydning i uge 31. Kommunen vil gerne fortsætte med arrangementet i samme omfang som hidtil, indtil lejeaftalen omkring arealerne udløber den 31. december 2022. Kommunen ønsker herudover at anvende arealet til yderligere højst fire arrangementer om året hver med en varighed på 1-3 dage. Naturstyrelsen har tidligere bemærket ikke at have bemærkninger til ansøgningen, idet der forudsættes samme vilkår for arrangementet som ved tidligere år. Det betyder, at skuespillet højst må opføres fem gange i uge 30, at antallet af tilskuere ikke må overstige 200 pr. forestilling, at eventuelt kaffesalg aftales med forpagterne af Kalø Slotskro, og at arealet skal være ryddet senest to dage efter sidste forestilling. Naturstyrelsen har ikke i øvrigt oplevet uhensigtsmæssigheder i forbindelse med Kaløspillene.

Syddjurs Kommune har yderligere oplyst, at arealet er beliggende i Natura 2000 område "Kaløskovene og Kaløvig". Det ansøgte vurderes ikke at indebære nogen forringelse af områdets naturtyper eller levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen ved Kalø Vig betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler i overensstemmelse med hidtidig praksis dispensation til Kaløspillet i uge 30 og det dertil hørende arbejde i perioden til og med 2022, idet arrangementerne ikke findes at have betydning for fredningen og oplevelsen af denne.

Fredningsnævnet meddeler med samme begrundelse og for samme periode dispensation til afholdelse af yderligere fire årlige arrangementer med en varighed på 1-3 dage under forudsætning af, at de ikke belaster området i videre omfang end Kaløspillet og i øvrigt kan godkendes af Naturstyrelsen Kronjylland som grundejer.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklage-

nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Christian Bundgård,
3. Nationalpark Mols Bjerger,
4. Miljøstyrelsen,
5. Naturstyrelsen Kronjylland,
6. Syddjurs Kommune, sagsnr. 19/45461,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet centralt,
13. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjylendoest@fredningsnaevn.dk)

Den 5. november 2020

FN-MJØ-106-2020. Rydning af bevoksning

Fredningsnævnet modtog den 1. september 2020 Syddjurs Kommunes udtalelse om kommunens rydning af bevoksning på en del af diget langs Molsvej umiddelbart syd for Rønne på matr.nr. 7000a Kalø Hgd., Bregnet, 8410 Rønne.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets godkendelse den 11. februar 1939 af en fredning af 14. januar 1939, som var udstedt af ejeren af Kalø Slot for at undgå udførelsen af en vejføring projekteret af Randers Amtsråd. Det fremgår af fredningsdeklarationen bl.a., at arealerne skal forblive henliggende i deres nuværende tilstand således, at der til eksempel ikke på arealerne må opføres bygninger eller i øvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det nuværende landskabelige billede, og således at afgørelsen af, om dette måtte være tilfældet, træffes af naturfredningsmyndighederne, ligesom der ej heller uden disses samtykke må foretages yderligere beplantning mv. Det skal dog være godset tilladt at opføre de til landbruget, skovbruget og jagten nødvendige bygninger samt at foretage udvidelse af de hertil allerede værende efter foregående godkendelse af naturfredningsnævnet.

Påtaleberettigede til deklarationen er ejer, fredningsnævn og Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnet meddelte den 9. juni 1998 dispensation til gennembrud af diget og til at fjerne bevoksning på diget på en strækning af ca. 250 meter. Baggrunden for ansøgningen var, at Aarhus Amt i forbindelse med anlæggelse af en cykelsti langs landevejen fra Rønne ned mod Kalø ønskede at gennembryde diget øst for Molsvej for at sikre trafikale oversigtsforhold ved udmundingen af vejen fra Bregnet kirke. Samtidig ville herregårdsskabet med kirken kunne opleves bedre fra vejen (j.nr. 7/1998).

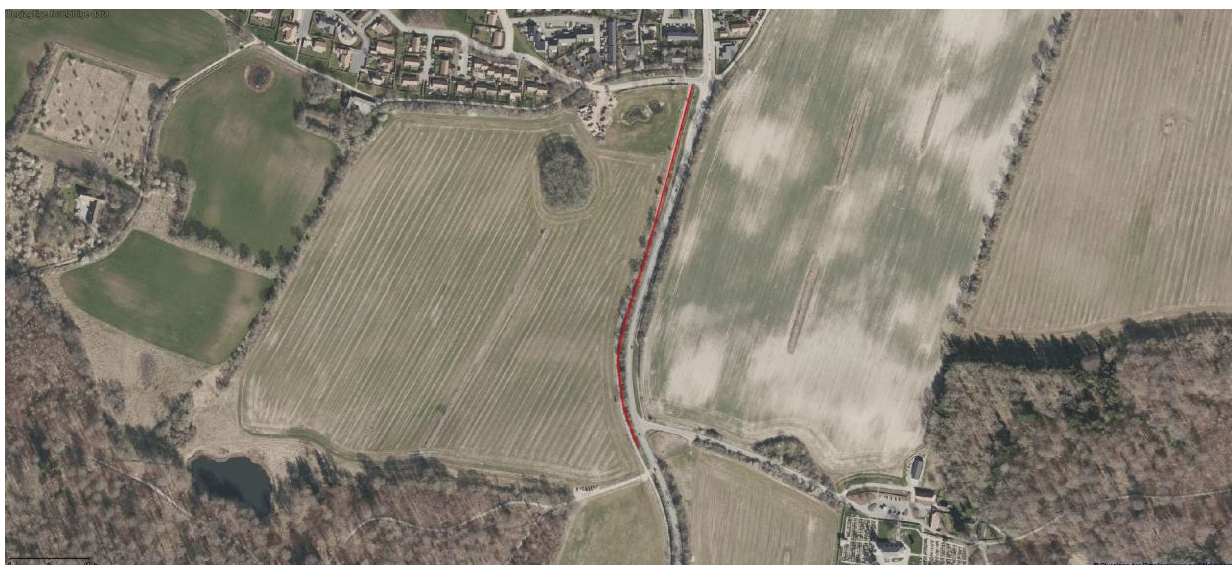
Danmarks Naturfredningsforening påklagede afgørelsen til Naturklagenævnet og gjorde herved gældende, at vejen fortsat burde bevare sit særpræg med levende hegn på begge sider, og at der ikke burde ske yderligere anlæg langs østsiden af vejen, idet hegnet på vejens vestside allerede var omsluttet af asfalt på begge sider, idet der var anlagt en cykelsti på indersiden af denne strækning. Naturklagenævnet stadfæstede den 5. marts 1999 fredningsnævnets afgørelse. Naturklagenævnet anførte, at fjernelsen af bevoksningen og digegennembruddet var et mindre indgreb, der ikke væsentligt forandrede det fredede landskab. Oplevelsen af det fredede landskab set fra vejen ville blive påvirket, men da vejen ikke er omfattet af fredningen, blev dette forhold vurderet af mindre betydning i forhold til de trafiksikkerhedsmæssige forhold, der blev tilstræbt tilgodeset ved indgrebet.

Syddjurs Kommune har oplyst, at kommunen i august 2020 påbegyndte en restaurering af diget langs Molsvej umiddelbart syd for Rønne, dels ved at lægge henfaldne sten fra diget på plads, og dels ved rydning af buskene på det eksisterende dige. Sagen forelægges dog fredningsnævnet efter en borgerhenvendelse. Det er kommunens vurdering, at det er usikkert, om der kræves fredningsnævnets dispensation til med jævne mellemrum at fjerne de bevoksninger, som har udviklet sig på arealerne, herunder også de bevoksninger, som er på digerne fra Rønne by og ned langs Molsvej. Der er i perioden fra 1988 til 1993 foretaget en totalrydning af opvæksten på og ved diget syd for Rønne og vest for Molsvej på den nordlige halvdel af diget nærmest Rønne by og ned forbi parkeringspladsen ved Kalø slotsruin. Der er ikke afgørelser herom i kommunens arkiver. Der er ligeledes sket fjernelse af bevoksningerne på en større digestrækning omkring 2010.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at diget er beliggende umiddelbart nord for det internationale naturbeskyttelsesområde Kalø Vig og Kaløskovene. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil have nogen indvirkning på habitatområdet eller påvirke bilag IV-arter.

Syddjurs Kommune har som sin vurdering anført, at fjernelse af buskene på diget ikke vil ændre landskabet væsentligt. Hvis rydningen kræver fredningsnævnets dispensation, er det kommunens vurdering, at der kan meddeles dispensation, da rydningen ikke er i strid med de hensyn, som skal varetages med fredningen.

Strækningen er illustreret ved følgende oversigtsfoto, hvor den digestrækning, som ønskes retableret og ryddet for vegetation, er markeret med rød:

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 5. oktober 2020. I mødet deltog endvidere Syddjurs Kommune ved Morten Aakjær Jørgensen, Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen og Danmarks Naturfredningsforening ved Kim Olesen og Lise Haurum. Morten Aakjær Jørgensen redegjorde for de udførte arbejder, som omfatter rydning af bevoksning og træer på en del af diget. Der mangler fortsat en tilsvarende rydning på en del af det resterende dige, mens der for størstedelen af strækningen mod Kalø Slotsruin ikke er planlagt nogen rydning. Der foreligger en ældre afgørelse fra fredningsnævnet, som tillader nedskæring af bevoksning. Han oplyste på forespørgsel, at en biolog fra nationalparken har vurderet, at der ikke er problemer med rydning i forhold til naturbeskyttelseslovens § 3. Den relevante strækning af diget blev besigtiget. Der blev rejst spørgsmål, om der i fredningen er bestemmelser om beplantningers højde på og langs diget. Kim Olesen oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening principielt går ind for den skete rensning af diget, men at en endelig stillingtagen dog må afvente fredningsnævnets vurdering. Thorkil Danielsen tilsluttede sig dette. Fredningsnævnet tilkendegav at ville vende tilbage med sin vurdering efter en gennemgang af fredningsbestemmelserne.

Fredningsnævnets afgørelse

Det er efter Naturklagenævnets afgørelse af 5. marts 1999 fredningsnævnets opfattelse, at fredningen af Kalø betyder, at rydning af bevoksning på diget kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området

er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det bemærkes indledningsvis med henvisning til drøftelsen på besigtigelsen, at der i fredningen ikke er forbud mod beplantning med en given højde.

Det følger af Naturklagenævnets afgørelse af 5. marts 1999, at fjernelse af bevoksning på diget ikke i sig selv er i strid med fredningens formål. På den baggrund og da der alene sker fjernelse af bevoksning på en mindre del af strækningen, da fjernelsen medfører bedre oversigtforhold over landskabet mod Kaløvig, og da fjernelsen ikke væsentligt ændrer landskabet, meddeler fredningsnævnet dispensation til den planlagte rydning langs Molsvej til frakørslen ved Bregnet kirke.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Christian Bundgård,
2. Miljøstyrelsen,
3. Syddjurs Kommune,
4. Nationalpark Mols Bjerger,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet centralt,
11. Friluftsrådet, Kreds Østjylland
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjylandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 2. april 2024

FN-MJØ-038-2024. Arrangementer ved Sdr. Stegelykke

Fredningsnævnet modtog den 15. marts 2024 Syddjurs Kommunes ansøgning og udtalelse om dispensation til at gennemføre arrangementer på matr.nr. 1an Kalø Hgd, Bregnet. Ejendommen ejes af Naturstyrelsen Kronjylland.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Området for arrangementerne er markeret med gult på følgende kort:

Fredningen

Området er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 11. februar 1939 om Kalø Gods. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår, at formålet er at bevare arealerne i deres tilstand på fredningstidspunktet og at sikre opretholdelse af områdets landskabelige værdier.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal henligge i deres tilstand på fredningstidspunktet således, at der til eksempel ikke må opføres bygninger eller i øvrigt anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det landskabelige billede.

Fredningsnævnet har løbende siden 1994 meddelt dispensation til at gennemføre arrangementer på arealet, senest ved afgørelse af 7. januar 2020, hvor der blev meddelt en tidsbegrænset dispensation til at opføre Kaløspillet i uge 30 med opstilling i uge 27 og nedtagning i uge 31 og til at anvende arealet til yderligere højst fire årlige arrangementer af 1-3 dages varighed (FN-MJØ-139-2019). Fredningsnævnet begrundede afgørelsen på følgende måde:

”Fredningsnævnet meddeler i overensstemmelse med hidtidig praksis dispensation til Kaløspillet i uge 30 og det dertil hørende arbejde i perioden til og med 2022, idet arrangementerne ikke findes at have betydning for fredningen og oplevelsen af denne.

Fredningsnævnet meddeler med samme begrundelse og for samme periode dispensation til afholdelse af yderligere fire årlige arrangementer med en varighed på 1-3 dage under forudsætning af, at de ikke belaster området i videre omfang end Kaløspillet og i øvrigt kan godkendes af Naturstyrelsen Kronjylland som grundejer.”

Området er endvidere omfattet af det fredningsforslag for Kalø Godslandskab, som Danmarks Naturfredningsforening har rejst den 10. november 2023. Formålet med den foreslåede fredning er

- at sikre og forbedre de store landskabelige værdier ved Kalø Gods med enge, overdrev, levende hegn, enkeltstående træer og skove, med særlig vægt på at sikre udsigten fra Rønde og sydpå mod slotsruinen, herunder at beskytte landskabet imod tilplantning, byudvikling og tekniske anlæg,
- at sikre og forbedre den biologiske mangfoldighed i området, der knytter sig til skove, overdrev, enge, søer, vandløb mv., der ligger spredt i området, og forbedre levevilkårene for et rigt dyre- og planteliv,
- at beskytte de geologiske terrænformer,
- at sikre områdets kulturspor,
- at sikre områdets rekreative kvaliteter og adgangen til offentlig færdsel,
- at skabe grundlag for naturpleje, og
- at medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus af arter og naturtyper, som Natura 2000-område nr. 230, Kaløskovene og Kalø Vig, er udpeget for.

Det fremgår af de foreslåede fredningsbestemmelser, at området skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder boliger, skure, boder, jagthytter, ridehaller, transformatorstationer og drivhuse mv. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for får, kreaturer og lignende. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne eller skure, der i kortere perioder er nødvendige for naturpleje (højst 6 uger). Der må heller ikke etableres faste anlæg og konstruktioner som f.eks. tårne, jagtstiger, vindmøller, tankanlæg, transformatorstationer, solcelleparker og master.

Syddjurs Kommunes udtalelse

Syddjurs Kommune har oplyst, at kommunen har lejet et areal på godt 2 ha vest for Kalø Slotskro af Naturstyrelsen Kronjylland. Arealet kaldes i daglig tale for Stegelykke. Lejeaftalen med Naturstyrelsen er blevet forlænget, så den nu løber frem til og med december 2027. Arealet har i de seneste mange år været anvendt til begivenheder, herunder "Kaløspillet ved Kalø Slotsruin", som har fundet sted en gang årligt siden i hvert fald 2002, og med fredningsnævnets godkendelse i flere omgange. Spillet har dog ikke været opført siden 2019. Kaløspillet har indtil 2020 være opført i uge 30 med opstilling af scene i uge 27 og med oprydning mandag/tirsdag i uge 31, og dette arrangement vil man gerne fortsætte i lejeperioden i samme omfang som hidtil. Herudover ønsker kommunen at anvende arealet til yderligere højst 4 arrangementer på årsbasis, og disse arrangementer vil være med en varighed af 1-3 dage.

Naturstyrelsen har som ejer af arealet tidligere bemærket følgende:

"Naturstyrelsen Kronjylland har ingen bemærkninger til ansøgningen, idet vi forudsætter samme vilkår for arrangementerne som ved tidligere år. Hvilket vil sige: Skuespillet opføres maksimalt 5 gange i uge 30. Antallet af tilskuere ikke overstiger 200 pr. forestilling. Evt. kaffesalg aftales med forpagterne af Kalø Slotskro. Arealet skal være ryddet senest 2 dage efter sidste forestilling.

Naturstyrelsen Kronjylland har i øvrigt ikke oplevet uhensigtsmæssigheder i forbindelse med Kaløspillet i den forrige periode."

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er "Kaløskovene og Kalø Vig". Det ansøgte areal er beliggende inde i habitatområdet, men da der er tale om et dyrket areal, er det kommunens vurdering, at den ansøgte anvendelse i begrænsede perioder på ingen måde vil indebære nogen forringelse af

områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for noget af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.

Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at der ikke er nogen påvirkning af landskab eller omgivelser, og at der derfor kan meddeles dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnet har som følgende af den verserende fredningssag hørt Danmarks Naturfredningsforening, som har oplyst ikke at have bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Kalø Gods og fredningsforslaget for Kalø Godslandskab betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler i overensstemmelse med hidtidig praksis dispensation til Kaløspillet i uge 30 og de dertil hørende arbejder fra uge 27 til uge 31 i perioden til og med 2027, idet arrangementerne ikke findes at have betydning for fredningen og oplevelsen af denne.

Fredningsnævnet meddeler med samme begrundelse og for samme periode dispensation til afholdelse af yderligere fire årlige arrangementer med en varighed på 1-3 dage under forudsætning af, at de ikke belaster området i videre omfang end Kaløspillet og i øvrigt kan godkendes af Naturstyrelsen Kronjylland som grundejer.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkomme af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Anita Søjholm,
3. Naturstyrelsen Kronjylland,
4. Syddjurs Kommunes Kultursekretariat,
5. Syddjurs Kommune, sagsnr. 24/9156,
6. Miljøstyrelsen,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet centralt,
13. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen,

16. Nationalpark Mols Bjerge.